RADU TEODORESCU

CĂILE ŞI JUDECĂȚILE NEPĂTRUNSE ALE LUI DUMNEZEU TATĂL

Cugir 2025

CUPRINS

Introducere
1. Dumnezeu Tatăl nu este logic ci supra-logic deci este mai presus de judecăţile noastre
2. Deşi nu pare Dumnezeu Tatăl toate le lucră spre binele nostru
3. Deşi de multe ori nu Îl înţelegem pe Dumnezeu Tatăl dacă avem răbdare vom ajunge să Îl înţelegem
4. Înţelepciunea lui Dumnezeu Tatăl este infinit mai mare decât a noastră
5. Căile lui Dumnezeu Tatăl cu noi şi cu lumea sunt de cele mai multe ori nepătrunse, nebănuite şi minunate
6. De la Dumnezeu Tatăl învăţăm că nu toate problemele se rezolvă în această lume ci şi în viaţa de apoi
Concluzii

INTRODUCERE

"Nimeni nu vine la Tatăl Meu decât prin Mine"
Ioan 14, 6.

Afirmaţia de mai sus a lui Iisus este una cât se poate de problematică fiindcă ea ne avertizează că nu putem ajunge la Dumnezeu Tatăl decât prin Domnul Iisus Hristos. Este cu adevărat greu să ajungem să credem în Dumnezeu Tatăl când vedem că moartea ne seceră nemiloasă rudele, prietenii, familia sau cunoscuţii. Totuşi mesajul unic pe care Iisus l-a adus în lume rămâne categoric: prin credinţă în Domnul Iisus Hristos ei bine putem să Îl numim pe Dumnezeu Tatăl nostru. Aceasta nu este numai o speranţă de o viaţă bună şi frumoasă în această lume dar la fel de bine şi crezul că atâta vreme când Îl avem pe Dumnezeu Tatăl nostru nu avem cum să ajungem în iad.[1]

Iată ce spunea în acest sens părintele Ioniţă Apostolache: "Sfânta noastră Biserică a propovăduit şi a învăţat dintotdeauna că pe această lume nu suntem singuri. Toate ale noastre se găsesc rânduite într-o iconomie dumnezeiască mai presus de minte şi de cuvânt.

În lumina harului dumnezeiesc, Sfinţii Părinţi au propovăduit pe Dumnezeu, cel Unul în fiinţă şi întreit în Persoane, învăţându-ne să ne închinăm şi să slăvim pe: Tatăl Cel ceresc, „Atotţiitorul, Făcătorul cerului şi al pământului, al tuturor celor văzute şi nevăzute", pe Fiul, Cel născut din veşnicie din Tatăl, care S-a jertfit „pentru noi şi pentru a noastră mântuire" şi pe Duhul Sfânt, „Domnul de viaţă făcătorul, Care de la Tatăl purcede". Întru această desăvârşită înţelepciune a fost rânduit încă din primele veacuri Simbolul de credinţă sau Crezul Bisericii noastre, îndreptarul mântuitor al vieţuirii ortodoxe şi pavăza învăţăturilor celor sănătoase."[2]

Cartea noastră se vrea în acest sens un mesaj de speranţă că cu adevărat Dumnezeu este Tatăl nostru dacă noi asemenea fiului risipistor ne întoarcem la El şi îi facem voia. Pilda fiului risipitor ne spune un lucru esenţial: că Dumnezeu Tatăl nu îşi ţine fii Săi cu forţa sau mai bine spus împotriva voii noastre. Acest lucru poate fi văzut din faptul că la ora actuală în lume sunt mai multe religii care nu vor să Îl recunoască pe Dumnezeu ca fiind Tatăl nostru.

- Hinduismul,
- budismul,
- confucianismul,
- taoismul,
- zoroastrianismul
- sau islamul

sunt cu toate religii care nu Îl recunosc pe Dumnezeu Tatăl ca fiind Tatăl nostru. Ei sunt asemenea fiului risipitor care a cerut partea lui de avere de la tatăl său şi mai apoi l-a părăsit mergând într-o ţară străină.[3]

Iată ce ne spunea în secolul al VII-lea Sfântul Maxim Mărturisitorul despre Dumnezeu Tatăl: „Tatăl nostru, Care eşti în ceruri, sfinţească-se numele Tău, vie împărăţia Ta. (Matei 6, 9-10)

"Domnul îi învaţă în aceste cuvinte pe cei ce se roagă că se cuvine să înceapă îndată cu învăţătura despre Dumnezeu. El dă aici o învăţătură tainică despre modul existenţei Cauzei făcătoare a lucrurilor, El Însuşi fiind, după fiinţă, Cauza lucrurilor. Prin cuvintele rugăciunii sunt arătaţi Tatăl, Numele Tatălui şi Împărăţia Tatălui, ca să învăţăm de la început să chemăm şi să venerăm Treimea Cea Una. Căci Numele lui Dumnezeu şi Tatăl, Care subzistă fiinţial, este Însuşi Fiul Cel Unul-Născut; iar Împărăţia lui Dumnezeu şi Tatăl, Care de asemenea subzistă fiinţial, este Duhul Sfânt. Fiindcă ceea ce Matei numeşte aici Împărăţie, în altă parte, un alt evanghelist a numit Duh Sfânt, zicând: Vie Duhul Tău cel Sfânt şi să ne curăţească pe noi. Căci Tatăl nu are Numele ca pe ceva dobândit, iar Împărăţia nu o cugetăm ca o demnitate care I se adaugă. Pentru că El nu a început să fie, ca să fi început să fie şi Tată sau Împărat. El nu a început nici să existe, nici să existe ca Tată sau ca Împărat. Iar dacă, fiind din veci, este şi Tată, şi Împărat din veci, atunci şi Fiul, şi Duhul Sfânt există împreună cu Tatăl, fiinţial, din veci, fiind în chip natural din El şi în El, mai

[1] A se vedea Fabian Seiche, *Sufletul dupa moarte si pana la inviere. Salvarea din iad a mortilor nostri* (Făgăraş, 2009).

[2] Ioniţă Apostolache https://ziarullumina.ro/regionale/oltenia/ce-ne-invata-crezul-despre-dumnezeu-tatal-105426.html (accesat pe 15.08.2025).

[3] Un studiu pe această temă – deşi eterodox – a fost scris de Timothy George în care el chestionează dacă Dumnezeu Tatăl propovăduit de Iisus este Dumnezeu Tatăl propovăduit de Mohamed. Timothy George, *Is the Father of Jesus the God of Muhammad?* (Zondervan, 2002).

presus de cauză şi de raţiune, nu iviţi, din pricina cauzei, după El. Căci relaţia arată deodată cu ea şi pe cele pe care le leagă prin relaţie, neîngăduind să fie privite acestea una după alta.

Începând deci cu această rugăciune, suntem îndemnaţi să venerăm Treimea deofiinţă şi mai presus de fiinţă, ca una ce este cauza facerii noastre. Pe lângă aceasta, suntem învăţaţi să vestim şi harul înfierii ce ni s-a dat nouă, fiind învredniciţi să-L numim pe Cel ce ne este făcător după fire, Tată după har. Iar aceasta ne obligă ca, cinstind numele Născătorului nostru după har, să ne silim să întipărim în viaţa noastră trăsăturile Celui ce ne-a născut, adică să-I sfinţim numele pe pământ, să ne asemănăm Lui ca unui Tată, să ne arătăm fii prin fapte şi să preamărim pe Fiul natural al Tatălui..."[4]

Prin urmare ceea ce vom arăta în această carte este că Iisus – deşi răstignit de noi pe cruce – totuşi ne-a deschis calea spre Dumnezeu Tatăl. Este poate unul dintre cele mai mari lucruri la care noi ca simplii muritori am putea

- aspira,
- tânjii
- şi dorii.

Dar ceea ce vom vorbii în această carte este că Dumnezeu Tatăl este Tatăl nostru dar este şi Dumnezeu. Ca Dumnezeu căile şi judecăţile Sale sunt net

- superioare
- şi mai bune

decât ale noastre.

Vom da în această carte mai multe exemple din tradiţia mistică şi ascetică a creştinismului ortodox care să ne explice faptul că de cele mai multe ori Dumnezeu Tatăl nu vede lucrurile aşa cum le vedem noi. Aceasta fiindcă noi le vedem limitat şi îngust, în timp ce El le vede în prisma şi perspectiva veşniciei şi a infinitului care îi sunt proprii.

Iată ce spunea în acest sens teologul Adrian Murg despre pilda fiului risipistor: „pilda este dominată de figura luminoasă a tatălui care, aşa după cum am văzut deja, este un simbol al lui Dumnezeu. O icoană desăvârşită a iubirii, iertării şi răbdării. Un tată cu o purtare neobişnuită pentru un pater familias al acelui timp, despre care se ştie că nu îşi arată îndată mila, nu se înjoseşte alergând de faţă cu copiii săi şi, în general, nu îi sărută pe aceştia, cu atât mai puţin când greşesc. Acest tată pare să aibă mai degrabă o inimă de mamă. El îl aşteaptă şi îl primeşte la pieptul său pe fiul ostenit şi rănit de încercările vieţii. În literatura antică găsim un personaj asemănător în Odiseea lui Homer. Este vorba despre Laerte, tatăl eroului Ulise. Întoarcerea acasă a lui Ulise, simbol al omului rătăcitor pe pământ, se încheie în ultimul cânt al operei când - după reîntâlnirea cu Penelopa, credincioasa lui soţie - acesta îşi regăseşte tatăl şi se ospătează cu hrana cea dulce de la masa acestuia. Casa Tatălui este limanul tuturor celor care, rătăcind printre iluziile şi ademenelile lumii, caută pacea şi odihna braţelor părinteşti. „Sculându-mă, mă voi duce la tatăl meu" - cu acest verset care străbate ca un fir roşu întreaga perioadă a Triodului şi a postului începem în fiecare an pocăinţa cea spre Înviere, avându-l ca dascăl pe fiul din pildă. Alături de el stau toţi cei care, de-a lungul vremii, au transpus această parabolă a întoarcerii la Tatăl în propria lor viaţă. Iată, bunăoară, cuvintele prin care Sfântul Ignatie al Antiohiei îşi descrie viaţa duhovnicească, aflându-se, în anul 107, în drum spre Roma, unde avea să fie martirizat: „Vă scriu fiind viu şi dorind să mor. Dorinţa mea a fost răstignită şi nu este în mine foc care să iubească materia, ci «apă vie» care grăieşte în mine şi-mi spune dinlăuntru meu «Vino la Tatăl!»" (Epistola către Romani VII. 2, PSB 1, pp. 176-177)."[5]

Faptul că putem să îi spunem lui Dumnezeu Tatăl nostru este un lucru care îl datorăm lui Iisus. Aşa se face că Iisus în creştinism şi mai ales în creştinismul ortodox este o persoană centrală. Spunem acest lucru într-o lume în care mai multe culturi sunt *hristofobe*. Ce înseamnă hristofobia? Înseamnă că sunt mulţi care atunci când se vorbeşte de Iisus devin nemulţumiţi şi uneori chiar violenţi.[6] Cunoaştem în acest sens cazul unui convertit la creştinism din republicile fundamentaliste islamice care într-o zi pentru a îşi manifesta credinţa în Iisus şi în Dumnezeu Tatăl a ieşit pe stradă cu un crucifix mai mare la gât. Ei bine radicalii islamici l-au văzut şi l-au urmărit. A doua zi poliţia l-a găsit mort cu crucifixul împlântat în inimă.

---

[4] Sfântul Maxim Mărturisitorul, *Scurtă tâlcuire a Rugăciunii „Tatăl nostru",* în Părinţi şi Scriitori Bise-ri-ceşti (2022), vol. 21, p. 374.

[5] Adrian Murg, Ziarul Lumina https://ziarullumina.ro/teologie-si-spiritualitate/evanghelia-de-duminica/dumnezeu-tatal-sfarsit-al-drumului-oricarui-pelerin-178124.html (accesat pe 15.08.2025).

[6] A se vedea Tristan Emanuel, *Christophobia* (Freedom Press, 2000).

Acest lucru ne spune că sunt mulți care spun nu lui Dumnezeu Tatăl descoperit în Iisus. În această carte vom vorbii despre faptul că deşi nu pare, ei bine Dumnezeu Tatăl toate le lucră spre binele şi folosul nostru. Trebuie de mai multe ori să avem răbdare şi să desluşim această lucrare a Lui cu noi.[7] Iată ce spunea în acest sens teologul Cezar Hârloanu: „Vechiul Testament Îl prezintă de mai multe ori pe Dumnezeu în calitatea de Părinte. Astfel, El apare în această relaţie de paternitate cu Israel. În contextul ieşirii poporului din pământul Egiptului, Însuşi Domnul îl indică pe Israel ca fiind „fiul Meu, întâi-născutul Meu" (Ieşirea 4, 22), pentru ca în Cântarea lui Moise să se amintească poporului lucrul acesta, „popor nechibzuit şi fără minte, au nu este El tatăl tău, Cel ce te-a zidit, te-a făcut şi te-a întemeiat?" (Deuteronom 32, 6). Profeţii vor relua această imagine a filiaţiei poporului faţă de Dumnezeul legământului, unii dintre ei făcând-o într-o manieră personală şi cu un puternic caracter orantic: „Dar Tu eşti Părintele nostru! Avraam nu ştie nimic, Israel nu ne cunoaşte. Tu, Doamne, eşti Tatăl nostru, Mântuitorul nostru: acesta este numele Tău de totdeauna" (Isaia 63, 16)."[8]

Un creştin ortodox s-a dus la părintele său paroh.

- Părinte, este Dumnezeu Tatăl nostru?
- Da.
- Dar de ce există moarte şi suferinţă în lume dacă El este Tatăl nostru?
- Acelaşi lucru s-a întrebat odată un călugăr.
- Şi?
- S-a pus pe drum ca să îl întrebe pe un călugăr vestit şi înţelept şi a fost întâmpinat pe cale de un înger cu chip de călugăr.
- Şi?
- În prima noapte au înnoptat la un laic evlavios. Îngerul cu chip de călugăr a luat un blid de argint din casa laicului şi după ce au plecat a aruncat vasul în mare.
- Ciudat.
- În a doua noapte au găzduit din nou la un creştin bun care avea un bebeluş. Îngerul în chip de călugăr l-a sugrumat pe bebeluş noaptea.
- Nu se poate.
- Ai răbdare.
- Am.
- Sihastrul a simţit, dar nu i-a zis nimic. În cea de-a treia zi de călătorie, n-au aflat pe nimeni care să-i primească, însă au găsit o casă pustie, veche. S-au aşezat la umbra pereţilor şi au început a mânca posmagi. După ce au terminat, îngerul s-a ridicat, s-a încins, a început a strica casa şi iarăşi a o zidi.
- Atunci, sihastrul a început a-l ocărî cu mânie.
- Cum?
- Oare înger eşti sau drac? Că nu faci lucrurile lui Dumnezeu.
- Îngerul l-a întrebat.
- Dar ce am făcut?
- Iar bătrânul i-a explicat.
- Ce?
- Ieri şi alaltăieri, acolo unde ne-au primit acei creştini, unuia blidul i l-ai aruncat în mare, şi altuia i-ai omorât copilul, iar aici, unde n-am aflat nimic şi nici oameni nu sunt, oare cui zideşti casa aceasta?
- Îngerul i-a spus.
- Ce?
- Să nu te minunezi, nici să nu te sminteşti de mine, ci ascultă.
- Ascult.
- Omul care ne-a primit întâi era plăcut lui Dumnezeu, dar blidul pe care l-am aruncat îi venise dintr-o nedreptate. Ca să nu-şi piardă plata sa din pricina blidului, l-am aruncat în mare, iar tu nu te mira de aceasta.

[7] A se vedea Andrew Louth, *Desluşirea Tainei. Despre natura teologiei* (Sibiu, 1999).

[8] Cezar Hârloanu, Ziarul Lumina https://ziarullumina.ro/teologie-si-spiritualitate/evanghelia-de-duminica/dumnezeu-este-tatal-care-ne-poarta-de-grija-181584.html (accesat pe 15.08.2025).

- Dar al doilea om?
- La fel, al doilea om, este plăcut lui Dumnezeu, dar de i-ar fi trăit acel copil, de mare răutate avea să fie pricinuitor. Pentru aceea l-am sugrumat şi i-am scos sufletul, pentru bunătatea tatălui său, ca şi acela să se mântuiască. Deci, nici de aceasta să nu te sminteşti, părinte.
- Iar bătrânul l-a întrebat.
- Ce?
- Dar aici, în loc pustiu, de ce ai stricat casa şi iarăşi ai zidit-o?
- Îngerul i-a răspuns.
- Ce?
- Omul care a locuit aici, şi-a pierdut averea şi, sărăcind, a plecat. Dar moşul lui, când a zidit acesta a pus aur în perete. Pentru aceea i-am surpat casa, ca nu cumva să piardă cineva pe Dumnezeu, căutând aurul acela aici şi sufletul să se osândească. Căci zidul nou arată că pereţii vechi nu mai sunt.
- Ce frumos.
- După ce i-a explicat cu de amănuntul îngerul l-a îndrumat aşa.
- Cum?
- Mergi, bătrânele, la chilia ta înapoi şi nu te mai osteni fără de minte. Că grăieşte Duhul Sfânt: Judecăţile Domnului sunt adânci şi necercate şi neştiute de oameni. Nu căuta să le pătrunzi că nu-ţi este de folos.
- Şi, brusc, într-o clipă s-a făcut îngerul nevăzut.
- Iar sihastrul, temându-se, a înţeles să nu mai întrebe de judecăţile lui Dumnezeu. Şi aşa şi-a mântuit sufletul în Domnul Dumnezeul nostru Iisus Hristos.[9]
- Nu ştiam de această pildă părinte.
- Nu este pildă.
- Dar ce?
- Este o întâmplare adevărată.
- Cred părinte.
- Ea ne spune că judecăţile noastre nu sunt ca cele ale lui Dumnezeu.
- Dar aici era vorba de un înger.
- Îngerii sunt unii care fac voia lui Dumnezeu Tatăl.
- Da?
- Da.
- Nu ştiam.
- Ştii acum.
- Acum îmi dau seama că sunt judecăţi ale lui Dumnezeu Tatăl care ne depăşesc pe noi.
- Aşa este.
- Fiindcă Dumnezeu este mai înţelept ca noi?
- Infinit mai înţelept.
- Cred părinte.
- Este mult mai bine să ne lăsăm pe judecăţile lui Dumnezeu decât pe judecăţile noastre.
- Credeţi?
- Da.
- De ce?
- Fiindcă din ceea ce arată Biblia Dumnezeu toate le face pentru binele nostru.
- Chiar şi moartea?
- Chiar şi moartea.
- Asta este mai greu de acceptat.
- Dar nu imposibil nu?
- Oarecum.
- Să ai încredere pe Iisus.

[9] https://ziaruldebacau.ro/putem-cunoaste-judecatile-lui-dumnezeu/#google_vignette (accesat pe 31.07.2025).

Despre paternitatea lui Dumnezeu Tatăl teologul Cezar Hârloanu spunea: "Fără a intra în mai multe detalii legate de paternitatea divină în Vechiul Testament, întorcându-ne la Predica de pe munte, se poate observa că aceasta propune o revitalizare a imaginii de Părinte ceresc. Doar în contextul acesta Evanghelia mateiană redă termenul de „Tată" de aproximativ 16 ori. El este însoţit fie de adjectivul pronominal posesiv de persoana a II-a singular, „tău", de adjectivul pronominal posesiv de persoana a II-a plural, „vostru", de cel de persoana I plural, „nostru", şi o singură dată cu raportare la adjectivul pronominal posesiv de persoana I singular, „Meu". Toate acestea arată că Hristos Domnul îşi propune să vorbească celor care Îl ascultau despre relaţia dintre aceştia şi Dumnezeu-Tatăl şi mai puţin despre filiaţia Sa din Tatăl.

De altfel, câteva versete mai înainte de pericopa zilei, Domnul îi învaţă pe ucenici cum să se roage propunându-le celebra şi frumoasa Rugăciune Domnească: Tatăl nostru. În acest context al conştientizării propriei lor relaţii de filiaţie cu Dumnezeu, Mântuitorul propune încrederea în lucrarea şi purtarea de grijă a Domnului. Comparaţia cu păsările cerului Îl arată pe Dumnezeu, în calitatea de Părinte al lor, al nostru în esenţă, ca fiind Cel ce poartă de grijă de regnul animal: „Priviţi la păsările cerului, că nu seamănă, nici nu seceră, nici nu adună în jitniţe, şi Tatăl vostru Cel ceresc le hrăneşte" (6, 26). Acelaşi Tată este Cel care ştie că avem nevoie de toate lucrurile materiale necesare vieţii cotidiene."[10]

CAPITOLUL 1

DUMNEZEU TATĂL NU ESTE LOGIC CI SUPRA-LOGIC DECI ESTE MAI PRESUS DE JUDECĂȚILE NOASTRE

Relaţia dintre logică şi matematică este una destul de strânsă fiindcă ele se presupun una pe cealaltă. Când spunem că 1+1=2 facem o afirmaţie matematică dar în acelaşi timp şi logică. În acest sens este adevărat că rădăcinile logicii sunt de cele mai multe ori unele matematice. Totuşi nu trebuie să ajungem să le confundăm fiindcă logica şi matematica sunt două lucruri distincte ca ştiinţe.

Logica are un profund impact psihologic asupra omului. Aceasta fiindcă omul este o fiinţă care gândeşte logic. Totul este bine şi frumos în viaţa noastră când lucrurile sunt logice. Când lucrurile nu mai sunt logice evident că apare

- absurdul,[11]
- ridicolul,
- răul
- şi uneori suferinţa.[12]

Despre sensul logicii din viaţa şi din lumea noastră părintele Adrian Agachi spunea: "când răsfoieşti o carte scrisă de Gabriel García Márquez sau priveşti un tablou al lui Salvador Dalí, realizezi că raţionalul poate cuprinde mai mult decât teritoriul logicii. Supralicitarea celei din urmă creează aproape întotdeauna doze contrare de iraţionalitate, întrucât sunt etape în viaţa fiecărui om care depăşesc graniţele logicii umane, evenimente neprevăzute, adesea tragice, sau alegeri care tind să frizeze absurdul şi în care apelul la raţiune se dovedeşte insuficient câtă vreme nu este chemată în rugăciune Raţiunea care guvernează totul, adică Dumnezeu. Ecourile din cărţile sau tablourile cu o doză clară de suprarealism ne trezesc uneori la realitate. Este timpul schimbărilor de paradigmă. Este perioada în care excesul de logică ajunge să conducă la dozajul, uneori nefast, dar alteori cât se poate de binevenit, al unui suprarealism pe care nimeni nu l-a anticipat şi, mai mult, nimeni nu l-a considerat posibil.

Când Mântuitorul Iisus Hristos le oferă ucenicilor Săi exemplul cămilei care va trece mai uşor prin urechile acului decât va intra un bogat în Împărăţia Sa, logica îi îndeamnă pe aceştia din urmă să creadă că nimeni nu se va mai mântui. Dar tot Mântuitorul este Cel care îi ridică raţional şi emoţional la o nouă înţelegere: „La oameni aceasta e cu neputinţă, la Dumnezeu însă toate sunt cu putinţă" (Matei 19, 26). La Dumnezeu şi cămilele pot trece prin urechile

[10] Cezar Hârloanu, Ziarul Lumina https://ziarullumina.ro/teologie-si-spiritualitate/evanghelia-de-duminica/dumnezeu-este-tatal-care-ne-poarta-de-grija-181584.html (accesat pe 15.08.2025).

[11] A se vedea Radu Teodorescu, *Metode de înfrângere a absurdului sau despre originile demonice ale absurdului* (Cugir, 2023).

[12] Răul şi suferinţa sunt ilogice în sine dar au logică în sensul că de cele mai multe ori apar şi sunt lăsate de Dumnezeu ca pedepse peste noi pentru păcatele şi răutatea noastră.

acului. Ce frizează absurdul pentru logica umană este doar începutul puterii lui Dumnezeu. Limitele înţelegerii omeneşti nu pot cuprinde oricum mare lucru de vreme ce încă se miră de faţetele nevăzute ale existenţei umane, ce să mai vorbim despre ce pot atinge, cu firavele puteri ale logicii, din înţelesurile adâncurilor judecăţilor dumnezeieşti?"[13]

În acest sens trebuie să ştim că Dumnezeu Tatăl este autorul logicii din lumea noastră. Autor al ilogicii care este absurdul este diavolul. De ce? Fiindcă este bine să ştim că diavolul nu merge pe logică. Ce logică are

- crima,
- sadismul,
- masochismul,
- războiul,
- tortura
- sau lagărul de exterminare?

Totuşi trebuie să ştim că omul de mai multe ori ajunge să creeze ilogicul mai ales când se înrăieşte şi se împătimeşte. Am auzit recent de un caz de un om în putere care bea puţin dar bea constant, adică zilnic. Medicul i-a spus că dacă mai vrea să trăiască ar fi renunţe cel puţin pentru o perioadă la alcool. El nu a ascultat şi într-o perioadă de timp starea sănătăţii i s-a stricat şi în cele din urmă a murit. În loc să asculte de medic a preferat să moară. Aceasta fiindcă după cum am spus omul de mai multe ori renunţă să mai fie logic.[14]

Prin urmare ceea ce voim să subliniem în acest capitol este că Dumnezeu Tatăl nu este numai logic şi autorul logicii din lumea noastră, ci la fel de bine El este mai presus de logică sau mai bine spus supra-logic. Cum poate ca Tatăl nostru să fie logic dar şi supra-logic? Când se raportează la noi Dumnezeu Tatăl este logic. Ca sursă a logicii El este supra-logic.

Lipsa logicii este un lucru care ne produce suferinţă. De ce? Ce logică poate să existe de exemplu într-un regim totalitar şi dictatorial? Ce logică există într-un război nuclear? Ce logică există în suferinţă? Ce logică există în bolile incurabile? Evident că nici o logică. Aceasta fiindcă după cum am spus lipsa logicii din lumea şi din viaţa noastră – deşi nu suntem conştienţi – ne produce suferinţă şi durere.

Tot părintele Adrian Agachi spunea: „când logica se dovedeşte deficitară, omul mai întâi se teme. Este firesc să aibă o astfel de reacţie. Obişnuiţi cu rutina zilnică, dependenţi de o viaţă comodă, încă nezgâlţâiţi de evenimente majore grave aşa cum au fost mulţi dintre predecesorii noştri, ne cantonăm sufleteşte în angoasă atunci când întâlnim ceea ce părea „de neconceput". Viaţa noastră pare atunci să se lovească asemenea unui val de o stâncă: se dezintegrează, se înspumează de spaimă şi se retrage rapid înapoi. Ne trebuie uneori zile, alteori ani pentru a învăţa că trebuie să fim valuri care pot şi au nevoie să ştie cum să înconjoare stânca pentru a putea să o modeleze. Dispariţia stâncii nu ajută valurile, doar le creează un orizont efemer al lipsei de limite. Şi doar modelând stânca, valurile capătă un sens al valorii şi lucrării lor concrete. Altfel, se reduc la o rutină a avântului şi regresului fără a lăsa nimic în urmă.

După înfruntarea fricii, apare etapa în care trebuie să depăşim logica elementară, să ne deschidem sufleteşte către Cel mai pre-sus de logica noastră. Atenţie! Nu renunţarea la logică, ci transfigurarea ei este ceea ce ne îmbogăţeşte. Copilul nu crede în părintele său pentru că are logica necesară, ci pentru că are simţirea şi intuiţia curată a iubirii sincere. El crede că părintele său este bun chiar dacă acesta are multe defecte vizibile. Iubirea îi călăuzeşte gândirea, nu invers. Dar pentru a ne transfigura logica prin iubire trebuie să învăţăm să ne rugăm, să credem, să facem din dialogul cu Dumnezeu un scop al vieţii noastre."[15]

Este un lucru pe care mai puţin dintre noi îl sesizăm dar când lucrurile nu mai sunt logice, ei bine nu numai că nu mai ajungem să înţelegem dar la fel de bine ajungem să şi suferim. De ce? Fiindcă după cum am spus logica este firescul pe care Dumnezeu Tatăl l-a lăsat în această lume.

Dumnezeu Tatăl este supra-logic. De ce? Fiindcă după cum am spus El a creat logica sau mai bine spus a lăsat logica în această lume. Ceea ce este logic este ceea ce ne dăm un sentiment de

- siguranţă
- şi de încredere.

---

[13] Adrian Agachi, Ziarul Lumina https://ziarullumina.ro/opinii/repere-si-idei/supralicitarea-logicii-195316.html (accesat pe 15.08.2025).
[14] A se vedea Cuviosul Paisie Aghioritul, *Patimi și virtuți* (București, 2007).
[15] Adrian Agachi, Ziarul Lumina https://ziarullumina.ro/opinii/repere-si-idei/supralicitarea-logicii-195316.html (accesat pe 15.08.2025).

Logica este un lucru care vine de la Dumnezeu Tatăl şi ea este cea care ne dăm acel sentiment de firesc de care cu toţii avem nevoie. Răul este ilogic şi ca urmare nefiresc. Nu are rost să vorbim cu un criminal în serie, cu un violator, cu un escroc sau cu un criminal de război despre logica acţiunilor lor fiindcă nu are nici un rost. Ei nu merg după logică fiindcă logica vine de la Dumnezeu Tatăl şi ei din proprie iniţiativă au ales să se rupă de comuniunea cu Dumnezeu Tatăl.[16]

„Iar după ce frica a trecut, iar logica a început să fie transfigurată de iubire într-o adevărată raţiune cunoscătoare de Dumnezeu, nu doar de realităţi trecătoare, efemere, este vremea să ne preocupăm de liniştire. Este vremea să lăsăm deoparte grijile care ne împresoară zilnic şi ne conduc pe căi străine de realităţile dumnezeieşti. Datorăm atât de puţin omenescului şi îl idolatrizăm; suntem chemaţi să ne îndumnezeim prin har şi dispreţuim darul primit ca şi cum nu ar exista. Destul! Dacă vrem să schimbăm ceva la noi, să privim mai mult spre Împărăţia lui Dumnezeu din inimile noastre decât o facem oră de oră cântărind cu o logică deficitară neputincioasele manifestări ale umanităţii tot mai decrepite, tot mai decăzute şi aşezându-ne nădejdea acolo unde nu este nădejde, doar amăgire.

Logica ne spune că orice schimbare de paradigmă ne conduce la dezastru. Logica ne limitează întotdeauna la pragmatismul omenesc, la aceleaşi veşnice decizii cu un efect cunoscut dinainte. Şi toate acestea sunt efectul divorţului dintre raţiunea umană şi cea dumnezeiască. Doar amintindu-ne de Dumnezeu putem sfinţi raţiunea noastră. Doar respectând poruncile Lui şi în special cea a iubirii vom putea să transfigurăm realitatea noastră omenească limitată.

Iar cine nu Îl cheamă pe Dumnezeu la sfat şi alege să se conducă după logica proprie, chiar de va obţine lumea întreagă, va fi mai sărac ca oricând.

Pentru că sufletul său va fi flămând, chiar dacă logica sa va fi sătulă de argumente."[17]

Fiindcă Dumnezeu Tatăl este autorul logicii evident că El este supra-logic sau mai bine spus este Unul care este dincolo de logică. Pentru acest lucru este bine să ştim că trebuie să avem mai multă încredere în logica (supra-logică) a lui Dumnezeu Tatăl decât în propria noastră judecată indiferent când de logică pare ea să fie.

De ce spunem acest lucru? Fiindcă este bine să ne dăm seama că sunt mulţi care sunt nemulţumiţi cu viaţa pe care au primit-o de la Dumnezeu. Chiar şi cei mai fericiţi oameni aspiră de multe ori la altceva decât sunt ei în realitate.

Este greu să crezi în logica lui Dumnezeu Tatăl când eşti sărac. Este greu să crezi în logica lui Dumnezeu Tatăl când suferi dintr-un eşec în dragoste. Este greu să crezi în logica lui Dumnezeu Tatăl când eşti pe patul de spital. Este greu să crezi în logica lui Dumnezeu Tatăl când în ţara ta tocmai a izbugnit un război. Şi enumerarea ar putea continua.

Totuşi ceea ce ne spune teologia creştin ortodoxă este că nimic din ceea ce are loc în această lume nu este dincolo de ştirea şi puterea lui Dumnezeu Tatăl. Este greu să crezi în Dumnezeu Tatăl când priveşti la un cimitir în care de mai mulţi ani cei de acolo zac parcă fără de nici o speranţă. Totuşi, şi acolo în cimitir este prezent Dumnezeu Tatăl care ne asigură că sufletele celor morţi – dacă au fost bune în această viaţă – sunt alături de îngerii din cer.[18]

"Avva Silvan este pustnicul total, pentru care plecarea în deşert a însemnat, în acelaşi timp, şi părăsirea logicii lumii.

„Povesteau despre avva Silvan că, într-o zi, ucenicul Zaharia a ieşit fără el, i-a luat pe fraţi, a mutat gardul de la grădină şi l-au făcut mai mare. Aflând bătrânul, şi-a luat cojocelul, a ieşit afară şi le-a zis fraţilor: Rugaţi-vă pentru mine. Văzându-l ei, au căzut la picioarele sale şi l-au întrebat: Ce-i cu tine, avva? El le-a zis: Nu intru în chilie şi scot cojocul de pe mine până nu mutaţi gardul la locul lui. Ei au mutat iarăşi gardul şi l-au făcut cum era înainte. Abia atunci bătrânul s-a întors la chilia lui".

Omul este o fiinţă fragilă, aşezată într-o lume ostilă, care îl poate zdrobi în orice clipă. Frica şi nesi-guranţa fac parte din experienţele cotidiene. De aici se naşte dorinţa de stăpânire, cu multiplele ei forme. Avariţia, dar şi nevoia de putere asupra celorlalţi au aceeaşi rădăcină. Sunt toate forme de extensie a sinelui, care, în cele din urmă, ne creează impresia că vom putea rezista în faţa morţii. Toate acestea nu sunt decât iluzii, dar e foarte greu să ne păzim de ele."[19]

După cum am spus logica este un lucru care vine de la Dumnezeu Tatăl şi ea cea care ne conferă sentimentul siguranţei şi al firescului. Siguranţa şi firescul nu le vom găsii niciodată la diavol. Aceasta fiindcă este bine să ştim că din moment ce Dumnezeu Tatăl este logic, ei bine diavolul nu este logic. Mai mulţi sfinţi părinţi creştin ortodocşi care

[16] A se vedea Radu Teodorescu, *Bucuria de a fi în comuniune duhovnicească* (Cugir, 2017).
[17] Adrian Agachi, Ziarul Lumina https://ziarullumina.ro/opinii/repere-si-idei/supralicitarea-logicii-195316.html (accesat pe 15.08.2025).
[18] A se vedea Serafim Rose, *Sufletul după moarte* (Bucureşti, 2002).
[19] Adrian Agachi, Ziarul Lumina https://ziarullumina.ro/opinii/repere-si-idei/supralicitarea-logicii-195316.html (accesat pe 15.08.2025).

au avut confruntări cu diavolul au încercat să găsească în el logică, adică un minim de firesc dar nu au reuşit. Nu ai cum să găseşti logică şi firesc într-o fiinţă care a devenit teroarea şi groaza absolută. Iată de ce este foarte important să ştim că autor al logicii din lumea noastră este Dumnezeu Tatăl. Nu suntem de cele mai multe ori conştienţi de acest lucru fiindcă ajungem să luăm multe lucruri bune ale lumii noastre gratuit şi fără să ne dăm seama de originea lor.

Despre faptul că de exemplu călugării creştin ortodocşi intră într-o altă logică decât cea căzută a lumii din iubirea faţă de Dumnezeu Tatăl ne-o spunea tot părintele Adrian Agachi: „monahismul este o formă totală de rebeliune în faţa morţii şi a tentaculelor ei care ne ţin în sclavie toată viaţa. De aceea călugării nu doar că au părăsit cetatea, dar au schimbat radical modul de gândire, au intrat în altă logică, prin metanoia răscolitoare. Modificarea adâncă a vieţii de zi cu zi, cu toate habitudinile ei, este un proces de lungă durată, cu eşecuri şi reveniri, în care esenţială este călăuzirea.

Apoftegma despre avva Silvan ni-l arată pe bătrân semnalând fraţilor ca au părăsit calea şi au reintrat, poate fără să sesizeze, în logica lumii; logica avariţiei, a căutării asigurărilor felurite. Din aventurieri curajoşi ai spiritului, monahii din comunitatea bătrânului Silvan erau pe punctul de a deveni fermieri, legaţi de greutatea pământului. Şi tocmai în acest moment intervine protestul ascetului. Vehement, fără explicaţii, cu hotărâre, avva decide să men-ţină fraţii pe calea îngustă a încrederii în Dumnezeu, Care Îşi hrăneşte fiii la vreme potrivită.

Intervenţia avvei Silvan nu a avut nevoie de explicaţii şi nici de justificări, ceea ce arată gravitatea pericolului pe care l-a intuit. În lumea duhovnicească, de cele mai multe ori, ceea ce contează cel mai mult nu este actul în sine, cât universul interior care l-a generat. În acest caz înţelegem că în spatele banalei extinderi a grădinii se ascundea pierderea încrederii în Dumnezeu şi, implicit, abandonul căii monahale pe care şi-o asumaseră."[20]

Un elev s-a dus la profesorul lui de religie.

- Domnule profesor de ce este atât de multă suferinţă în lume?
- Din răutatea oamenilor.
- Şi de ce nu intervine Dumnezeu?
- Ca să îţi răspund la această întrebare îţi voi spune o întâmplare adevărată.
- Vă rog.
- Un pustnic de lângă cetatea Emesei, din Siria, avea mare dar şi lumea avea mare evlavie la el.
- Frumos.
- Însă el se gândea aşa.
- Cum?
- Doamne, prea bun eşti Tu, că văd ca la cei răi le merge bine, iar cei buni au necazuri şi scârbe. Cum, Doamne, de îngădui Tu aşa cu bunătatea Ta cea fără de margini?
- Apoi şi-a zis.
- Ce?
- Am să mă rog lui Dumnezeu, să-mi arate cum sunt judecăţile Lui.
- Şi?
- Şi din ziua aceea a început să se roage.
- Cum?
- Doamne, arată-mi judecăţile Tale, ca să nu judec!
- Rugându-se el aşa, odată a avut nevoie să se ducă la cetatea Emesei. Şi ducându-se el, i-a ieşit înainte un tânăr sub chip de înger şi i-a zis:
- Părinte, bagă de seamă, te duci la Emesa! Dumnezeu are să-ţi arate mari taine, dar să nu te sminteşti.
- Unde, fiule?
- Când ajungi la oraşul Emesa, oraş mare, frumos, să bagi de seama că în marginea oraşului este o grădină mare, înconjurată cu copaci, cu garduri, grădină cu copaci roditori, o livadă. Şi să bagi de seamă că într-un loc s-a rupt oleacă gardul şi este un copac cu o scorbură mare. Să bagi de seamă că acolo alături de grădină, unde-i copacul cel cu scorbura, este o fântâniţă. Şi lângă fântână este o cărare care trece, iar dincolo este drumul mare. Să te duci în grădina aceea şi să intri în scorbura copacului. Să stai acolo ascuns şi să te uiţi spre fântână. Şi ce-i vedea acolo, ai să te foloseşti mult.

[20] Adrian Agachi, Ziarul Lumina https://ziarullumina.ro/opinii/repere-si-idei/supralicitarea-logicii-195316.html (accesat pe 15.08.2025).

- Şi?
- Călugărul a ajuns în cetatea Emesei şi acolo a găsit exact cum i-a spus îngerul în chip de tânăr. S-a băgat prin urmare în scorbură.
- Înţeleg.
- În timp ce stătea acolo a putut vedea că vine un boier călare care avea la el o pungă cu 150 de galbeni şi o toporişcă. A băut apă din fântână, a numărat banii, a lăsat calul să pască şi mai apoi s-a pus pe iarbă şi a tras un pui de somn. Mai apoi s-a trezit s-a suit pe cal şi a plecat doar că atunci când s-a suit pe cal punga cu cei 150 de galbeni fără să îşi dea seama i-a căzut jos.
- Şi nu a observat?
- Nu. Mai apoi a venit la fântână un alt om care a văzut punga. A luat-o şi a plecat cu ea bucuros.
- Şi?
- Mai apoi a venit bătrân sărac cu doi desagi în spate, cu opinci rupte, haine vechi, obosit. Şi a stat acolo, a scos nişte pesmeţi din desagă şi apă din fântână, şi a mâncat. Şi a mulţumit lui Dumnezeu şi pe urma s-a culcat oleacă. În timpul acesta boierul şi-a dat seama că nu are banii la el, că i-au căzut la fântână, şi s-a întors înapoi. Şi găseşte pe bătrânul acesta.
- Moşule, n-ai găsit aici o pungă cu galbeni?
- N-am găsit nimic.
- Moşule, scoate banii! Unde i-ai pus?
- Cucoane, n-am găsit nici un galben!
- Ei! Scoate banii că te omor!
- Cucoane, nu ştiu nimic!
- Boierul a crezut că a ascuns banii şi minte. A scos baltagul şi i-a dat în cap şi l-a omorât. A luat şi a scos toate din desagi, a căutat prin hainele lui şi n-a găsit banii. Dacă a văzut boierul că l-a omorât pe acesta şi nici banii nu i-a găsit, s-a suit pe cal şi a plecat dându-şi palme şi văitându-se că a omorât om nevinovat. Şi s-a dus călare bătându-se.
- Pustnicul şi-a zis: ia uite măi, câtă nedreptate s-a făcut la fântâna aceasta! Cine a pierdut banii, cine i-a găsit şi pe cine a omorât? Vai de mine, mare nedreptate a făcut Dumnezeu aici! Boierul a omorât pe bătrânul acesta nevinovat şi celălalt a luat banii şi s-a dus în lumea lui.
- Nu este aşa, i-a răspuns îngerul care l-a trimis pe călugăr acolo şi care tocmai a apărut acolo.
- Cum nu?
- Acel boier pe care l-ai văzut este foarte bogat. El este vecin cu cel care a găsit banii. Într-o zi cel care a găsit banii i-a murit mama şi soţia. S-a dus la boier să îi ceară nişte bani împrumut fiindcă nu avea cu ce să îşi înmormânteze mama şi soţia. Boierul i-a spus că îi va da bani numai dacă îi va da în schimb o livadă pe care el o avea.
- Boierule este singura mea avere.
- Nu mă interesează.
- Vreau 300 de galbeni pe ea.
- Îţi dau 150 de galbeni şi să fi mulţumit.
- Fiindcă nu a avea de ales cel cu mama şi soţia moartă a acceptat. Dar a spus în gândul lui: Dumnezeu să îmi facă dreptate. Acum Dumnezeu i-a făcut dreptate fiindcă şi-a primit cei 150 de galbeni înapoi. Şi mai apoi fiindcă boierul va avea mustrări de conştiinţă îşi vinde averile şi se va călugării şi se va mântuii.
- Bine, la acesta i-a făcut dreptate. Dar bătrânul care a fost omorât, cu ce era vinovat?
- Acesta a avut parte de o moarte violentă – ai văzut că l-a lovit cu muchia de toporiştii – fiindcă când avea 25 de ani era cu un car de boi şi a trecut pe lângă un râu în care unul tocmai se îneca. Acela i-a cerut ajutor dar bătrânul nu i l-a dat şi a pus:
- Aşa îţi trebuie, bine că ai să te îneci!
- Pentru acest păcat sufletul risca să meargă în iad dar Dumnezeu l-a ispăşit printr-o moarte violentă.[21]
- Acum sunt lămurit Domnule profesor.

[21] https://www.crestinortodox.ro/sfaturi-duhovnicesti/despre-judecatile-dumnezeu-parintele-ilie-cleopa-68439.html (accesat pe 31.07.2025).

Se poate vedea din întâmplarea de mai sus cu îngerul şi călugărul din cetatea Emesei că Dumnezeu Tatăl prin îngerii Lui nu este logic ci supra-logic. Tot ceea ce face Dumnezeu Tatăl în lumea noastră are – într-un fel sau altul – logică şi este cât se poate logic. Iată ce spunea Cuviosul Paisie Aghioritul despre logica duhovnicească:

"- Părinte, ce loc are logica în viaţa duhovnicească?

- Care logică? Cea lumească? Această logică (Când Bătrânul se referă la logică şi o dojeneşte, nu se referă la harisma cu care Dumnezeu l-a cinstit pe om, ci la raţionalism sau, precum spune însuşi, la „cuvântul stricat", golit de credinţa în Dumnezeu, care neagă Pronia dumnezeiască şi refuză minunea) nu are nici un loc în viaţa duhovnicească. Intră prin fereastră îngerii, sfinţii, îi vezi, vorbeşti cu ei, pleacă... Dacă încerci să le explici pe acestea cu logica, nu reuşeşti nimic. În epoca noastră în care s-au înmulţit cunoştinţele, încrederea numai în raţiune a zguduit din nefericire, credinţa din temelii şi a umplut sufletele de semne de întrebare şi de îndoieli. De aceea suntem lipsiţi de minuni, pentru că minunea se trăieşte şi nu se explică prin logică. Dimpotrivă, credinţa în Dumnezeu atrage puterea dumnezeiască şi toate concluziile omeneşti le întoarce anapoda. Face minuni, învie morţi şi lasă ştiinţa cu gura căscată. Toate lucrurile vieţii duhovniceşti se văd anapoda la exterior. Dacă omul nu va întoarce invers cugetarea lui lumească, astfel încât să devină om duhovnicesc, este cu neputinţă să cunoască tainele lui Dumnezeu, care ni se par ciudate. Cel care crede că va putea cunoaşte tainele lui Dumnezeu cu teoria exterioară, ştiinţifică, seamănă cu neghiobul care vrea să vadă Raiul cu telescopul."[22]

De mai multe ori texte biblice şi sfinţii creştin ortodocşi ne spun că una este logica lumească – ce este una degenerată de cele mai multe ori – şi logica lui Dumnezeu. Logica noastră lumească de multe ori a căzut aşa de mult că ne găsim justificări pentru cele mai grave lucruri:

- război,
- violenţă,
- crimă
- sau furt.

Este bine să ştim că şi oamenii răi sunt unii care spus că sunt unii care merg pe logică. Un hoţ va spune că este logic ca el să fure din moment ce el este sărac şi vrea să devină bogat. Este de fapt o pseudologică. De ce? Fiindcă pentru a ieşii din sărăcie nu trebuie să furi ci să începi să munceşti sincer.

Marii criminali de război sunt unii care susţin că crimele lor sunt logice. Hitler spunea că a fost logic să trimită 6 milioane de evrei în lagărele de exterminare fiindcă evreii erau o rasă de oameni subumană şi la fel de bine fiind un popor migrator trăia pe spinarea poporului german. Evident că răul are întotdeauna o pseudologică. Este o pseudologică prin care se justifică de fapt iraţionalul şi absurdul.

Prin urmare la DumnezeuTatăl[23] toate lucrurile sunt logice şi au sens în timp ce la diavol domnină pseudologica în care se ascunde iraţionalul, absurdul şi teroarea.

Tot Cuviosul Paisie Aghioritul spunea: „logica face mult rău atunci când omul vrea să cerceteze cu ea cele dumnezeieşti, tainele şi minunile. Catolicii - cu raţiunea lor - au ajuns să examineze chimic Sfânta Împărtăşanie, ca să vadă dacă într-adevăr este Trupul şi Sângele lui Hristos. Sfinţii însă, cu credinţa ce-o aveau, adesea vedeau Carne şi Sânge în linguriţă. Peste puţin vor ajunge să treacă şi pe Sfinţi prin raze ca să le depisteze sfinţenia lor. Au aruncat pe Duhul Sfânt, şi-au pus logica lor şi acum se ocupă cu magia albă. Unui catolic care avea intenţie bună - plângea sărmanul - i-am spus: „Una din principalele diferenţe pe care le avem este şi aceasta: voi puneţi creierul, noi credinţa. Voi aţi dezvoltat raţionalismul şi, în general, elementul uman. Cu logica voastră limitaţi puterea dumnezeiască, pentru că aruncaţi la margine harul dumnezeiesc. Voi aruncaţi conservant în aghiazmă ca să nu se strice. Noi aruncăm aghiazmă peste cele stricate şi se fac bune. Noi credem în harul care sfinţeşte, iar aghiazma ţine şi două sute şi cinci sute de ani şi nu se strică niciodată"."[24]

Ceea ce are loc cu cei mai mulţi dintre noi este că nu ştim să apreciem darul unei lumi logice pe care ni l-a făcut Dumnezeu. Aceasta fiindcă sunt mai multe lucruri logice şi care dau sens vieţii noastre:

- anotimpurile,

---

[22] Cuviosul Paisie Aghioritul, *Cuvinte duhovniceşti, vol. 1: Cu durere şi dragoste pentru omul contemporan*, traducere de Ieroschimonah Ştefan Nuţescu, Editura Evanghelismos, Bucureşti, 2003, pp. 235-238.

[23] A se vedea Calinic Botoşăneanul, Logica Trinităţii (Editura Crimca, 2022).

[24] Cuviosul Paisie Aghioritul, *Cuvinte duhovniceşti, vol. 1: Cu durere şi dragoste pentru omul contemporan*, traducere de Ieroschimonah Ştefan Nuţescu, Editura Evanghelismos, Bucureşti, 2003, pp. 235-238.

- timpul,
- ştiinţele,
- artele
- sau cultura.

Toate acestea sunt daturi gratuite a lui Dumnezeu Tatăl pentru noi pe care evident că de cele mai multe ori nu le apreciem şi nici nu prea punem mare preţ pe ele. Sunt mulţi care evident că îşi dau seama de logica din lumea noastră dar nu ajung prin ea la cauza ei care este Dumnezeu Tatăl. Ne putem o imagine o lume în care să nu existe logică? Ar fi o lume a haosului şi a anarhiei.[25]

Tot Cuviosul Paisie Aghioritul spunea în acest sens:

„- Adică, Părinte, intră în lucrare logica, cuvântul raţional, înainte de a lucra Dumnezeu?

- Nu cumva intră mândria şi nu logica? În esenţă, aceasta logică este cuvânt stricat, iar nu raţional. Mândria este logică stricată. Logica care are egoism are şi pe diavolul cuibărit în ea. Atunci când această logică intră în lucrările noastre, dăm drepturi diavolului.

- Părinte, dar atunci când un om duhovnicesc are de înfruntat o ispită, nici atunci nu trebuie să folosească deloc logica?

- Atunci să facă tot ce poate omeneşte, iar ce nu poate, să lase la Dumnezeu. Sunt unii care încearcă să le prindă pe toate numai cu mintea. Ca aceia care vor să facă rugăciunea minţii cu creierul, îşi strâng capul ca să se concentreze, şi apoi îi doare capul. Dacă eu aş încerca să rezolv în felul acesta toate subiectele ce le am de rezolvat în fiecare zi, crezi că aş putea face ceva? Dar fac omeneşte tot ceea ce pot, iar celelalte le las la Dumnezeu. „Dumnezeu va arăta, le spun, va lumina ceea ce trebuie să se facă". Mulţi spun: „Şi cum se va rezolva treaba aceasta, ce se va întâmpla cu lucrul acela sau cu celălalt?" şi îi doare capul din nimic. Când cineva încearcă să-şi rezolve lucrurile numai cu logica atunci ameţeşte. Trebuie să pună pe Dumnezeu înainte de orice acţiune a sa. Să nu facă ceva fără să se încreadă în Dumnezeu, pentru că după aceea se va chinui, îşi va obosi mintea şi se va simţi rău sufleteşte"."[26]

Ei bine se poate spune că dacă raiul lui Dumnezeu Tatăl este un loc la logicii şi al supra-logicii – fiindcă ştim că raiul este un loc spiritual deci supranatural – ei bine iadul este un loc în care nu mai există nici o logică. Ştim din tradiţia creştin ortodoxă ca la un moment dat un suflet damnat la iad a fost dezlegat să se arate unui om din lumea noastră şi i-a spus că iadul este de 1000 de ori mai rău decât ne-am imagina noi.

Se poate spune că de mai multe ori în lumea noastră lupta dintre bine şi rău este de fapt o luptă dintre ceea ce este logic şi ceea ce este ilogic. Aceasta fiindcă după cum am spus de cele mai multe ori răul este pseudologic sau mai bine spus are numai o aparenţă a logicii. Diavolul – care este cel care l-a respins veşnic pe Dumnezeu Tatăl – este adeptul ilogicii veşnice pe care o camuflează în această lume printr-o pseudologică.

Ceea ce trebuie să ştim este că deşi Dumnezeu Tatăl este Tatăl nostru – după cum spunem în rugăciune – ei bine acest lucru nu înseamnă că totul este posibil în această lume. În conflictul dintre bine şi rău din lumea noastră este bine să ştim că noi trebuie să avem un rol activ şi trebuie să ştim că întotdeauna Dumnezeu Tatăl este de partea binelui. Cuviosul Paisie Aghioritul spunea că întotdeauna există o anumită încordare nervoasă în lumea noastră:

„- Părinte, aţi spus că nu ajungeţi niciodată la încordare nervoasă. Cum se face asta?

- Da, nu ajung, pentru că lucrurile nu le înfrunt cu mintea. Pe mine, dacă mă doare capul, mă doare sau din pricina răcelii sau a tensiunii scăzute. Şi am atâtea de rezolvat. În fiecare zi am pe cei ce vin cu problemele lor, cu durerea lor. Mă gândesc apoi şi la cei ce au de trecut pe la mine cu diferite greutăţi, la bolnavi etc. Şi dacă cineva se face bine, nu-mi spune că s-a făcut bine, ca să mă bucur şi eu puţin, şi astfel continui să mă rog pentru el.

- Părinte, cum poate un monah să-şi pună în rânduială gândul său, ca să nu se ostenească doar cu logica?

- Să îl pună în rânduială cu raţiunea cea duhovnicească, nu cu logica lumească. Să rotească butonul la frecventa duhovnicească. Să gândească duhovniceşte şi aranjarea sa va fi duhovnicească. Chiar şi la un mirean care este om duhovnicesc, logica lumească nu are ce căuta. Logica lumească este bună pentru un om bun care nu crede."[27]

---

[25] A se vedea Radu Teodorescu, *Combaterea haosului şi a anarhiei* (Cugir, 2021).

[26] Cuviosul Paisie Aghioritul, *Cuvinte duhovniceşti, vol. 1: Cu durere şi dragoste pentru omul contemporan*, traducere de Ieroschimonah Ştefan Nuţescu, Editura Evanghelismos, Bucureşti, 2003, pp. 235-238.

[27] Cuviosul Paisie Aghioritul, *Cuvinte duhovniceşti, vol. 1: Cu durere şi dragoste pentru omul contemporan*, traducere de Ieroschimonah Ştefan Nuţescu, Editura Evanghelismos, Bucureşti, 2003, pp. 235-238.

Pentru unii poate părea ciudat că trebuie să facem în această lume o alegere între bine şi rău. De ce? Dacă Dumnezeu este Tatăl nostru de ce să mai alegem între bine şi rău? Ei bine trebuie să ştim că demonii şi satan domnul lor au respins iubirea veşnică a lui Dumnezeu Tatăl şi în nici un fel nu au voit – şi nici un vor – să îl accepte ca Tatăl lor. Aceasta fiindcă în sens dogmatic creştin ortodox ei bine Dumnezeu este un Tată din veşnicie şi pentru veşnicie.[28]

Am ales să includem acest capitol despre faptul că Dumnezeu Tatăl este supra-logic fiindcă sunt unii care cred că El poate să fie înţeles şi perceput logic la fel cum o facem noi în relaţiile interumane. Ei bine, am putut vedea în întâmplarea de mai sus cu călugărul din Emesa Siriei că în tot ceea ce face Dumnezeu Tatăl există logică şi El este cât se poate de logic. Totuşi, de multe ori această logică a lui Dumnezeu Tatăl se poate spune că ne scapă. Nu ajungem să o prindem şi înţelegem din prima. Dacă avem răbdare în cele din urmă vom reuşii.

Iată ce spunea teologul Ciprian Florin Apetrei despre Dumnezeu Tatăl: "cea mai cunoscută rugăciune în lumea creştină este Tatăl nostru sau Rugăciunea Domnească. Această rugăciune ne-a predat-o Domnul nostru Iisus Hristos, după cum ne relatează Sfânta Evanghelie: „voi aşa să vă rugaţi: Tatăl nostru, Care eşti în ceruri, sfinţească-se numele Tău; Vie Împărăţia Ta; facă-se voia Ta, precum în cer şi pe pământ. Pâinea noastră cea spre fiinţă dă-ne-o nouă astăzi; Şi ne iartă nouă greşelile noastre, precum şi noi iertăm greşiţilor noştri; Şi nu ne duce pe noi în ispită, ci ne izbăveşte de cel rău. Că a Ta este Împărăţia şi puterea şi slava în veci. Amin!" (Matei 6, 9-13).

Această rugăciune o rostim zilnic şi este respiraţia noastră duhovnicească, modul firesc în care ne adresăm Tatălui ceresc, Dumnezeu Atotţiitorul, Făcătorul cerului şi al pământului, al tuturor celor văzute şi nevăzute, după cum mărturisim în Crez."[29]

Ceea ce trebuie să ştim este faptul că Dumnezeu Tatăl este Tatăl nostru nu înseamnă că El este un fel de realitate panteistă în care totul este una cu totul şi nu mai există o lume a diferenţelor. Dacă ajungem să fim fii Tatălui nostru ceresc ei bine trebuie să fim angajaţi împotriva

- răului,
- păcatului,
- patimii
- minciunii etc.

Aceasta fiindcă aceste lucruri nu sunt compatibile cu Tatăl nostru din ceruri. Iată ce spunea în acest sens tot Cuviosul Paisie Aghioritul:

„- Părinte, cum înţelegeţi aranjarea duhovnicească?

- Aranjarea duhovnicească este să te bucuri de cele potrivnice celor de care se bucură mirenii. Să te bucuri, de pildă, atunci când nu te bagă nimeni în seamă. Numai cu cele potrivnice celor urmărite de mireni ne vom putea mişca în spatii duhovniceşti. Vrei bani? Dă şi portofelul. Vrei tron? Stai pe scăunel.

- Noi, Părinte, cât la suta logică avem?

- Voi aveţi nevoie de puţină nebunie. Şi mă rog ca aceasta să fie pentru dragostea lui Hristos, care este o nebunie dumnezeiască, pentru că altfel mai bine este pentru cei ce merg la Lembeti (Spital psihiatric din Tesalonic) decât pentru creştinii stăpâniţi de raţionalism, adică de logica cea plină de mândrie."[30]

Este bine să ne dăm seama că nu vom găsii nimic ilogic în Dumnezeu Tatăl. Iisus ne-a asigurat de acest lucru când a spus: "fiţi, dar, voi desăvârşiţi, precum Tatăl vostru Cel ceresc desăvârşit este" (Matei 5, 48). Prin urmare este bine să ne dăm seama că

- desăvârşirea,
- perfecţiunea,
- absolutul,
- veşnicia
- şi infinitatea

sunt cu toate lucruri care sunt proprii lui Dumnezeu Tatăl.

---

[28] A se vedea Radu Teodorescu, *Dumnezeu Tatăl pe înțelesul tuturor* (Cugir, 2019).

[29] Ciprian Florin Apetrei Ziarul Lumina https://ziarullumina.ro/opinii/repere-si-idei/tatal-nostru-care-esti-in-ceruri-184812.html (accesat pe 17.08.2025).

[30] Cuviosul Paisie Aghioritul, *Cuvinte duhovniceşti, vol. 1: Cu durere şi dragoste pentru omul contemporan*, traducere de Ieroschimonah Ştefan Nuţescu, Editura Evanghelismos, Bucureşti, 2003, pp. 235-238.

În aceşti parametrii trebuie să ne raportăm şi noi la Dumnezeu. Trebuie să ştim că chiar dacă sunt săraci şi uneori nefericiţi totuşi Dumnezeu are un plan cu noi şi ne iubeşte.

Iată ce spunea în acest sens teologul Florin Ciprian Apetrei: „când rostim Rugăciunea Domnească, trebuie să înţelegem cui ne adresăm şi ce înţelegem prin cuvintele: „Tatăl nostru, Care eşti în ceruri..." După cum am spus şi mai sus, noi ne adresăm lui Dumnezeu- Tatăl. Despre Care Fiul Său Întrupat, Mântuitorul nostru Iisus Hristos, ne spune că ne dăruieşte toate binefacerile şi ştie de ce avem trebuinţă mai înainte de a cere noi de la El (Matei 6, 8).

Mântuitorul ne învaţă să ne rugăm Tatălui nostru Care este în ceruri arătându-ne că ne poartă totdeauna de grijă şi nu rămâne undeva în cer, ci este permanent cu noi. Singurul lucru pe care trebuie să-l facem este să-I deschidem uşa sufletului şi să-L primim.

Mărturisindu-L pe Dumnezeu ca Tată arătăm credinţa noastră în El ca „Cea dintâi Persoană a Preasfintei Treimi", Care „a născut din veci pe Fiul şi purcede pe Sfântul Duh" şi la plinirea vremii „a trimis în lume pe Fiul, prin a Cărui învăţătură, Pătimire, Moarte şi Înviere ne-a izbăvit de păcat", dăruindu-ne viaţă veşnică, după cum ne învaţă Catehismul ortodox."[31]

Un copil a venit la tatăl său.

- Tată aş vrea să îmi explici şi mie ceva.
- Ce este fiul meu?
- De ce mor oamenii?
- Bună întrebare.
- Da?
- Da.
- Şi de ce mor oamenii?
- Fiindcă nu au făcut ascultare de Dumnezeu.
- Adică?
- Vezi tu când Dumnezeu Tatăl a creat primii oameni a voit să îi încerce.
- Şi?
- L-a dat o poruncă pe care oamenii au încălcat-o.
- Şi pentru acesta oamenii mor?
- Da.
- Şi de ce nu face Dumnezeu nimic?
- Face.
- Eu nu văd nimic.
- Este mai greu de explicat dar o să încerc să te fac să înţelegi.
- Te rog.
- Vezi tu în această lume nu este numai puterea lui Dumnezeu Tatăl.
- Dar ce altă putere?
- Mai este şi puterea diavolului?
- Cine este el?
- A fost un slujitor al lui Dumnezeu Tatăl care s-a revoltat împotriva Lui.
- De ce?
- Fiindcă a voit să i-a locul lui Dumnezeu Tatăl.
- Înţeleg.
- Mă bucur.
- Dar de ce Dumnezeu Tatăl nu intervine ca oamenii să nu mai moară?
- Fiindcă oamenii din propria iniţiativă au ales să asculte de diavol.
- Nu cred.
- Este greu de acceptat dar aşa s-au întâmplat lucrurile.
- Şi Dumnezeu nu mai poate face nimic.
- Poate.

[31] Ciprian Florin Apetrei Ziarul Lumina https://ziarullumina.ro/opinii/repere-si-idei/tatal-nostru-care-esti-in-ceruri-184812.html (accesat pe 17.08.2025).

- Ce?
- Dacă omul în lasă.
- Nu înţeleg.
- O să te fac să înțelegi.
- Te rog.
- Se spune că mai de mult erau doi pustnici.
- Pustnicii sunt cei care trăiesc departe de lume în pustie?
- Da.
- Şi?
- Într-o zi pustnic cel mai tânăr s-a dus în oraş cu o treabă.
- Frumos.
- Acolo a putut să vadă că tocmai murise un mare bogătaş care era un om foarte rău.
- Şi?
- Era dus la groapă cu pompă mare.
- Înţeleg.
- Pustnicul s-a întors înapoi la bătrânul său din pustie când ce să vezi?
- Ce?
- Bătrânul lui a fost mâncat de o haită de lupi.
- Nu se poate.
- Ba da.
- Şi?
- Pustnicul nostru s-a tulburat mult.
- De ce?
- Se gândea cât de nedrept este Dumnezeu.
- Aşa este.
- Bogătaşul cel rău murise dus la groapă cu cea mai mare pompă şi bătrânul lui deşi fusese un om drept şi sfânt a murit neştiut de nimeni mâncat de fiare.
- Urât.
- Ei în timp ce se afla cu aceste gânduri a putut să audă o voce din cer.
- Ce i-a spus.
- De ce eşti tulburat fiul Meu?
- Doamne cum poţi să îngădui aşa mari nedreptăţi?
- Te referi la bogătaşul cel rău înmormântat cu mare pompă şi la bătrânul tău care a murit anonim şi mâncat de fiare?
- Da.
- Au fost judecăţile Mele.
- Doamne ajută-mă să înţeleg.
- Vezi tu bogătaşul cel rău a făcut şi unele fapte bune şi pentru acest lucru am îngăduit să aibă parte de o înmormântare pompoasă dar sufletul lui este acum în iad.
- Şi cu bătrânul meu cum rămâne?
- Bătrânul tău se afla la finalul zilelor.
- Dar de ce ai îngăduit să fie mâncat de fiare?
- Bătrânul tău mai avea un păcat din tinereţe de ispăşit. Fiind mâncat de fiare l-a ispăşit şi acum el se află în lumina şi bucura veşnică a raiului.
- Înţeleg Doamne.
- Acum eşti lămurit fiul Meu?
- Sunt. Îţi mulţumesc Doamne.[32]
- Este foarte frumoasă povestea tată.

[32] https://www.crestinortodox.ro/pilde/judecata-dumnezeu-139284.html (accesat pe 31.07.2025).

- Mă bucur că ţi-a plăcut.
- Deci la Dumnezeu Tatăl totul are logică?
- Da fiul meu.

Despre dragostea paternă pe care Dumnezeu Tatăl o are pentru noi tot teologul Florin Ciprian Apetrei spunea: „numindu-l Tată pe Dumnezeu, exprimăm dragostea paternă pe care ne-o arată permanent nouă oamenilor şi iubirea mai presus de înţelegerea noastră pe care o are faţă de întreaga creaţie. Dumnezeu-Tatăl are faţă de noi o iubire necondiţionată şi ne aşteaptă în fiecare clipă a existenţei noastre să-L primim în inima noastră plină de credinţă şi fapte bune. Iar atunci când cădem sub povara păcatelor şi ajungem în exilul dureros din ţara întunecată a patimilor, El plin de dragoste părintească ne aşteaptă să ne venim în fire şi prin pocăinţă să ne întoarcem în casa Tatălui nostru ceresc plini de căinţă şi părere de rău pentru greşelile noastre, pe care ni le iartă după cum iertăm şi noi greşiţilor noştri.

Toţi am primit prin Hristos Domnul darul preţios de a-L numi pe Dum-nezeu Tată şi bucuria de a fi cu El în Împărăţia Sa cea cerească. Dumnezeu este Tatăl nostru al tuturor, de aceea trebuie să ne rugăm pentru toţi semenii noştri, pentru că împreună suntem fii ai Tatălui ceresc."[33]

CAPITOLUL 2

DEŞI NU PARE DUMNEZEU TATĂL TOATE LE LUCRĂ SPRE BINELE NOSTRU

În medicină sunt mai multe medicamente care au un gust amar dar care dacă le consumăm ne fac mult bine şi ne vindecă de mai multe boli. Ei bine la fel este şi relaţia noastră cu Dumnezeu Tatăl. De mai multe ori deşi nu pare Dumnezeu Tatăl se îngrijeşte de noi şi ne ocroteşte. Acest lucru însă – după cum am spus – El îl face nu după logica noastră ci după logica Lui sau mai bine spus după cum consideră El că este cel mai bine pentru noi. După cum am spus în rândurile de mai sus ale cărţii este cu adevărat greu să crezi într-un Dumnezeu Tatăl într-o lume în care moartea este o realitate de necontestat. Moartea ne paşte pe toţi, dar Iisus ne asigură că dincolo de moarte ne vom întâlnii cu Tatăl nostru ceresc.[34]

Ceea ce ne spune spiritualitatea creştin ortodoxă este că în lumea nevăzută a îngerilor şi a demonilor lucrurile nu sunt deloc ceea ce par. Aici se duce permanent o luptă pentru sufletele noastre. Demonii vor să le tragă la iad în timp ce îngerii vor să le tragă la rai. Ceea ce este trist este că sunt mulţi care renunţă la lupta pentru virtute din lumea noastră. Aceasta fiindcă de multe ori răul pare mult mai facil şi atractiv decât binele.

Iată ce spunea în acest sens teologul Laurenţiu Nistor: "în naraţiunile Vechiului Testament aflăm că acţiunile lui Dumnezeu sunt întemeiate pe dragostea Sa faţă de omenire şi pe angajamentul Său neclintit de a salva omul din condiţia sa compromisă de păcat. Însă orizontul divin temporal este mult mai amplu decât viziunea umană. Individual, ne putem lupta cu aparenta lipsă de reacţie a lui Dumnezeu şi ne putem întreba de ce nu ne îndeplineşte dorinţele imediate, însă trebuie să ne amintim că planul Lui de acţiune este infinit mai vast şi trans-temporal. Perspectiva Lui cuprinde veşnicia, în timp ce a noastră este limitată la impulsuri şi momente trecătoare.

Totodată, în ciuda acestor limite, Dumnezeu intervine şi lucrează cu omul. Dar adesea nu cum se aşteaptă individul. Naraţiunile biblice ne fac martori la modul în care lucrează El în vieţile oamenilor, uneori prin circumstanţe neaşteptate şi provocatoare, pentru a-Şi îndeplini scopurile. Strategia divină nu are în vedere niciodată doar un individ, ci ţinteşte, dincolo de orizontul individului, spre omenire (Geneza 12:1-3). Un exemplu excelent este Iosif, care a îndurat trădare din partea fraţilor săi, sclavie, acuze false şi detenţie doar pentru a fi ulterior aşezat într-o înaltă poziţie politică, din care avea, în cele din urmă, să-şi salveze familia şi o întreagă naţiune (Geneza 50:20). Deşi primim descoperiri, acestea nu ne vor gratifica curiozitatea în primul rând, ci mai degrabă vor indica intervenţiile lui Dumnezeu cu scopul de a ne păstra încrederea în El. Doar privind retrospectiv ansamblul vieţii vom preţui mai mult intervenţiile divine."[35]

---

[33] Ciprian Florin Apetrei Ziarul Lumina https://ziarullumina.ro/opinii/repere-si-idei/tatal-nostru-care-esti-in-ceruri-184812.html (accesat pe 17.08.2025).

[34] A se vedea Radu Teodorescu, *Dumnezeu Tatăl în patrologia creştin ortodoxă* (Cugir, 2014).

[35] Laurenţiu Nistor https://semneletimpului.ro/religie/teologie/dumnezeu/fiecare-lucru-pe-care-il-face-dumnezeu-e-spre-binele-nostru-absolut.html (accesat pe 16.08.2025).

Prin urmare este bine să ştim că crezul în Dumnezeu Tatăl nu implică să ne reducem numai la această viaţă ci la fel de bine să ne dăm seama că există şi o lume spirituală în care se dă o luptă pe viaţă şi pe moarte pentru sufletele noastre. La fel de bine mai există un lucru de care trebuie să ţinem cont atunci când vorbim de Dumnezeu Tatăl: faptul că în istoria lumii există numai o singură persoană care a înviat: Domnul Iisus Hristos. Au mai fost învieri ocazionale dar una care să ţină veşnic a fost făcută cu Iisus.[36]

Tot teologul Laurenţiu Nistor spunea că în cele din urmă Dumnezeu Tatăl lucrează pentru noi toţi binele şi ne ia pe fiecare în considerare: „aşadar, binele absolut al intervenţiilor divine pe care ni le dorim, ca şi în cazul lui Iosif, nu ne va fi îndată accesibil, întrucât intenţiile lui Dumnezeu depăşesc în anumite ocazii confortul şi dorinţele noastre imediate. Planul lui Dumnezeu pentru om nu este doar pentru cadrul limitat al unei vieţi umane. El ţinteşte salvarea din păcat şi răscumpărarea pentru o viaţă infinită a întregii specii şi a tuturor indivizilor din istoria ei. Nu este acesta binele maxim pe care l-am putea primi de la El? De aceea, El este interesat să ne modeleze caracterul, să ne rafineze credinţa după chipul spiritual al Fiului Său, Iisus Hristos – în acest scop sunt organizate de El toate lucrurile (Romani 8:28-29). Această călătorie poate necesita răbdare, rezistenţă şi încredere în El, chiar şi atunci când drumul de parcurs pare nesigur. Este o călătorie a credinţei pe care o observăm pe paginile Scripturii şi în viaţa creştinilor care şi-au însuşit viziunea divină pentru omenire şi care au căutat să o transpună în propria viaţă.

Răspunzând pe scurt la întrebarea iniţială, da, Dumnezeu acţionează pentru binele meu absolut, dar acest bine, întrucât este ancorat în Dumnezeul creator al omenirii, nu mă va avea în vedere doar pe mine, ci pe noi toţi (Evrei 11:39-40), iar aceasta înseamnă o călătorie în care gratificarea poate fi amânată, conform strategiei divine de a atinge ţinta planificată. Acesta este exerciţiul credinţei care suferă şi rabdă cu încredere, pentru salvarea a cât mai mulţi (Evrei 12:1-2).”[37]

Este evident că sunt mai mulţi care sunt cumva cât se poate de nemulţumiţi că Dumnezeu Tatăl este nevăzut. Lor le spunem că sunt mai multe lucruri nevăzute în lumea noastră dar care sunt extrem de importante pentru noi:

- aerul (oxigenul),
- electricitatea,
- inima şi organele din trupul nostru,
- celulele sau atomii din organismul nostru etc.

Ei bine avem un Tată nevăzut şi acest lucru evident că în istoria religiilor şi în religiile lumii au dus la mai multe speculaţii şi la mai multe contestaţii. Totuşi Iisus Fiul din veşnicie a lui Dumnezeu ne-a descoperit că Dumnezeu este Tatăl nostru. El este speranţa noastră într-o lume în care de mai multe ori forţele demonice – sub o formă sau alta – fac ravagii.

Despre care trebuie să fie atitudinea noastră cu privire la faptul că Dumnezeu Tatăl este nevăzut avem o întâmplare din spiritualitatea creştin ortodoxă: „în cărţile Sfinţilor Părinţi ni se istoriseşte că într-o mănăstire trăia un călugăr care făcea minuni. Stareţul se minuna cu ce putere lucrează omul acela, care, de altfel, nu ducea o viaţă mai aspră decât ceilalţi călugări.

– Ce faptă de evlavie săvârşeşti?, îl întrebă el odată…

– Eu sunt mult mai păcătos decât ceilalţi fraţi, răspunse călugărul. Dar un lucru nu uit niciodată: să fiu mulţumit întotdeauna cu cele ce rânduieşte pentru mine Cel de sus.

Şi părintele întrebă în continuare:

– Dar nu te-ai supărat de paguba ce ne-au făcut-o răufăcătorii zilele trecute pe moşia noastră?

– Nu, părintele meu – fu răspunsul – ci, dimpotrivă, am mulţumit lui Dumnezeu că şi paguba a îndreptat-o spre folosul nostru, adică să ne amintească, a nu ne lipi inima de cele pământeşti.”[38]

Evident că nu toţi putem să ajungem la un asemenea grad de sfinţenie cum am văzut la călugărul de mai sus dar ceea ce trebuie să ştim este că trebuie să avem încredere în Tatăl nostru din ceruri.

Rugăciunea Tatăl nostru ne spune cât se poate de bine că Dumnezeu Tatăl locuieşte în ceruri. Totuşi El l-a trimis pe Iisus Fiul lui din veşnicie cu noi pe pământ. În cele din urmă Iisus ne-a deschis calea spre Dumnezeu Tatăl. Nu avem cum să Îl refuzăm pe Dumnezeu Tatăl fiind El ne iubeşte cu adevărat. Este acest Tată ceresc care ne aşteaptă la Sine şi vrea ca noi să fim buni şi drepţi în această lume.

---

[36] Pr. Dr. Florin Ciprian Petre, *Drum spre înviere. De la sâmbăta lui Lazăr la sâmbăta mare* (Bucureşti, 2025).

[37] Idem.

[38] Din volumul „DUMNEZEU AUDE TĂCERILE NOASTRE”, apărut la Editura „Vatra Veche” din Târgu-Mureş.

Este adevărat că în sens creştin ortodox ceea ce ne rupe de comuniunea cu Tatăl nostru ceresc este păcatul care este o manifestare a răului: „suferinţa, în istoria mântuirii îşi face apariţia odată cu păcatul adamic, iar efectele ei se văd până astăzi, ca o cauză, în special, a păcatului, a îndepărtării de Dumnezeu. Ştergerea păcatului strămoşesc nu este suficientă pentru ca omul să devină desăvârşit. Din acest motiv, el trebuie să tindă spre sfinţenie. Dacă omul nu voieşte să asculte de Dumnezeu şi să-I slujească, El, prin mustrare, voieşte întoarcerea acestuia pe cale sfinţeniei. Suferinţa umană devine, astfel, o expresie a legăturii cu Creatorul, în toate religiile lumii. Purtarea de grijă a lui Dumnezeu se face fără să se încalce libertatea omului, atunci când face parte din interiorul acestuia şi nu stă împotriva lui Dumnezeu. Prin diversele greutăţi ce vin asupra omului, acesta poate avea un sentiment tragic de tristeţe, deznădejde sau dacă este ancorat în Hristos, să biruie aceste încercări cu stare de smerenie şi răbdare, în aşteptarea bunătăţilor viitoare. Cheia ieşirii de sub suferinţă şi durere o oferă Biserica, ce deschide calea spre desăvârşire, prin Iisus Hristos Mântuitorul, care este Capul ei."[39]

După cum am spus lumea noastră nu este raiul. Raiul este o realitate pe care toate religiile lumii de la cele mai primitive la cele mai evoluate o afirmă. După cum am spus sunt mai multe religii care nu au cum să accepte că un Dumnezeu Tatăl poate să fie compatibil cu moartea şi suferinţa din lume. De exemplul budismul este unul care a făcut cu adevărat o obsesie din problema suferinţei.[40]

Este adevărat că este cumva greu în această lume cu multe probleme să ajungem să credem în Dumnezeu Tatăl totuşi trebuie să ne dăm seama că acest lucru nu este imposibil. Nu este deloc imposibil fiindcă în cele din urmă Dumnezeu Tatăl este alături de noi. De multe ori aşteptăm intervenţii miraculoase din partea Lui care nu au loc. După cum am spus Dumnezeu Tatăl ne are în vedere pe toţi şi trebuie să ne bazăm mai mult pe logica Lui decât a noastră.

După cum ne spune tradiţia creştin ortodoxă Dumnezeu Tatăl de multe ori este asemenea unui pedagog cu noi: „pedagogia" sau „iconomia" divină, pe drumul desăvârşirii, se arată prin necazurile şi suferinţele ce apar uneori, dar şi prin darurile şi binecuvântările, pe care le primim în viaţa noastră. Dumnezeu lucrează la mântuirea omului pe două căi: Pronia şi Judecata. Asprimea şi bunătatea reprezintă două căi diferite, dar convergente în scopul final, mântuirea. Cel ce pătimeşte primeşte, astfel, mângâierea şi boala, uşurarea şi suferinţa, încercarea şi vindecarea, durerea şi tratamentul. Toată această pedagogie constă în modificarea stării celui ce păcătuieşte. Perioadele în care purtarea de grijă a lui Dumnezeu alternează cu starea de lipsă a lui constituie un mod în care se arată iubirea lui Dumnezeu faţă de om. Această acţiune a pedagogiei divine se face voluntar, permanent, individual sau uneori universal ca manifestare a iubirii divine."[41]

Este bine să ne dăm seama că Dumnezeu Tatăl este unul care este activ nu numai în această viaţă ci la fel de bine şi în viaţa de apoi. Aceasta fiindcă trebuie să ştim că El este Unul care ne vrea pentru Sine în veşnicie. Sunt mai mulţi care Îl resping pe Dumnezeu Tatăl fiindcă sunt cât se poate de sceptici cu privire la El când vine vorba de

- moartea,
- suferinţa
- şi necazurile

din lume. Realitatea este că suferinţa şi necazurile de multe ori sunt o răsplată pe care Dumnezeu Tatăl o lasă pentru păcatele noastre. Iată ce spunea în acest sens părintele Florin Georgescu: „prin propria lui voinţă, omul răspunde încercărilor, iar după izbândă, reintră în comuniunea cu Dumnezeu. Atât suferinţele, cât şi bolile vin asupra noastră din îngăduinţa lui Dumnezeu şi trebuie să le primim cu rugăciune şi mulţumire, ca pe o binecuvântare, cu răbdare şi fără cârtire. Către mântuire, Dumnezeu ne conduce pe două căi: prima cea a Providenţei, dar şi prin Judecată. Pedagogia divină ne aduce unul din cele mai mari daruri ale înţelepciunii dumnezeieşti. Suferinţa este adusă în creaţie cu scop purificator, ca o cale a smereniei, rugăciunii, a postului şi a răbdării. Ea dispare atunci când este înţeleasă şi se cere ajutorul divin. Mântuitorul Hristos, prin patima Lui, aduce mângâiere şi nădejdea Învierii, prin urmare bucuria de a purta Crucea suferinţei, poate conduce la sfinţenie şi la comuniunea cu iubirea veşnică."[42]

La fel de bine ştim din Biblie că Dumnezeu Tatăl ne-a creat "după chipul şi asemănarea Lui" aceasta fiindcă El vrea să fim asemenea Lui. Ei bine sunt mulţi în lumea noastră care din nefericire ajung să respingă această chemare

[39] https://doxologia.ro/ce-este-pedagogia-iconomia-lui-dumnezeu (accesat pe 16.08.2025).
[40] A se vedea Constantin Creţu, *Suferinţa în budism şi creştinism. Coordonatele unui dialog interreligios* (Iaşi, 2018).
[41] https://doxologia.ro/ce-este-pedagogia-iconomia-lui-dumnezeu (accesat pe 16.08.2025).
[42] Pr. Florin Georgescu https://doxologia.ro/ce-este-pedagogia-iconomia-lui-dumnezeu (accesat pe 16.08.2025).

a lui Dumnezeu Tatăl dintr-un motiv sau altul. Aceasta fiindcă este bine să ştim că Dumnezeu Tatăl toate le lucră spre binele nostru dar nu ne ţine cu forţa la Sine. Ştim că fiul risipitor a plecat de lângă tatăl său într-o ţară depărtată unde şi-a risipit banii cu desfrânatele.

Iată ce spunea în acest sens Sfântul Iosif Isihastul: „vino, buna şi iubita mea soră, vino şi iarăşi vom mângâia necazurile tale. Vino, şi vom binecuvânta pe Dumnezeu cu glasul dulce al inimii, rostit de gura şi care răsună în minte. Spunând : " Binecuvântează suflete al meu pe Domnul şi toate cele dinlăuntrul meu numele cel sfânt al Lui. "

Vezi cât de mult ne iubeşte Domnul ? Vezi cât suntem de fericiţi noi, nevrednicii, pentru toate câte ne dăruieşte bunătatea Lui în fiecare zi? Dar încă ne aşteaptă ceasul acela al secerişului adevărat, al clipei aceia fericite când vom lăsa cele de aici şi vom pleca în cealaltă patrie a noastră, cea întru totul adevărată, viaţa cea fericită, bucuria cea sigură, pentru a primi fiecare partea pe care ne-o dăruieşte Preadulcele Iisus Cel preadarnic.

O, bucurie ! O, mulţumire ! O, iubire a Părintelui ceresc ! Să ne urâţească de toate necurăţiile, să ne cinstească, să ne îmbogăţească, dăruindu-ne bogăţiile sale!

Acolo, sora mea preabună, nu mai există cel ce nedreptăţeşte, cel preaviclean; a dispărut râvnirea şi invidia. Acolo nu mai sunt patimi. Cei cu patimi au rămas la poartă. Prăpastie mare este de o parte şi de alta."[43]

La un psiholog bun creştin ortodox a venit un pacient.

- Domnule doctor să ştiţi că nu mai ştiu ce să cred.
- Ce anume?
- La biserică ni se cere să ne rugăm rugăciunea Tatăl nostru.
- Aşa este.
- De ce atunci eu am căzut în această stare de depresie profundă?
- Nu numai tu ai căzut.
- Nu?
- Nu.
- Dar mai cine?
- La nivel planetar sunt milioane de oameni care se luptă cu depresia.
- Milioane?
- Da.
- Şi de ce nu intervine Dumnezeu fiindcă în cele din urmă noi creştinii ortodocşi spunem că este Tatăl nostru nu?
- Dumnezeu Tatăl intervine.
- Când?
- În timp.
- Da?
- Da.
- Ştiu că cei mai mulţi bolnavi de depresie se vindecă.
- Mai de vreme sau mai târziu.
- De ce?
- Fiindcă trebuie să ştim că sunt multe forme de depresie care sunt cauzate de demoni.
- Demoni?
- Da.
- Cum aşa?
- Sfinţii părinţi vorbesc de un demon specializat în depresie.
- Cum se cheamă?
- Unii spun că numele lui ar fi Belfegor.
- Belfegor?
- Da, dar în lumea demonică nu putem să fim siguri de nimic.
- De ce?
- Fiindcă demonii sunt mincinoşi.

[43] https://www.crestinortodox.ro/carti-ortodoxe/marturii-viata-monahala/totdeauna-dumnezeu-ajuta-totdeauna-ajunge-timp-este-nevoie-rabdare-80980.html (accesat pe 16.08.2025).

- Aşa este.
- Şi de ce credeţi că Dumnezeu Tatăl a lăsat depresia în viaţa mea?
- Sunt sigur că pentru un motiv bine întemeiat.
- Ajutaţi-mă să înţeleg.
- Bine te voi ajuta.
- Vă ascult.
- O să îţi spun o întâmplare adevărată în acest sens.
- Care?
- Un bogat plin de credinţă avea o nevastă necredincioasă.
- Şi?
- Orice i s-ar fi întâmplat, bogatul zicea: «E bine aşa».
- Interesant.
- Într-o zi, amândoi treceau printr-o pădure, având la ei o mare sumă de bani, pe care o duceau drept danie la mănăstire.
- Şi?
- Pe drum, o creangă răzleaţă de la un copac, prinse lanţul de mărgele scumpe de la gâtul femeii, risipindu-le.
- Înţeleg.
- Opriră trăsura. Bărbatul zise din nou.
- Ce?
- «E bine aşa», dar femeia, cu răbdarea pierdută, se văicărea, căutându-şi mărgelele prin praful drumului.
- Cred.
- Pe când stăteau acolo, veni în goană spre ei, pădurarul care păzea pădurea aceea şi le zise.
- Ce?
- «Întoarceţi repede trăsura îndărăt, că chiar acum am primit veste că la capătul pădurii vă aşteaptă nişte tâlhari să vă prade. Dacă nu aţi fi întârziat, aţi fi fost în mâinile lor.»
- Nu se poate.
- Ba da.
- Întoarseră trăsura şi porniră în grabă. Bărbatul zise femeii:
- «Ai văzut că a fost bine aşa?»
- Femeia nu mai zise nimic, ci mulţumi lui Dumnezeu care îi ferise de tâlhari.[44]
- Deci dacă nu era acest incident cu mărgele scumpe ei ar fi căzut în mâinile tâlharilor?
- Da.
- I-a salvat un mic amănunt.
- Da.
- Aşa lucrează Dumnezeu.
- Da.
- Şi noi nu ne dăm seama?
- De cele mai multe ori.
- Aşa este.
- Acum îţi dai seama că depresia singur are un rol în viaţa ta?
- Da.
- Mă bucur.
- A fost un dialog foarte constructiv.
- Pentru acest lucru sunt aici.
- Aşa este.
- Să nu te îndoieşti de iubirea lui Dumnezeu Tatăl.
- Am să încerc.
- Şi ai să reuşeşti.

[44] https://ephbalti.md/pilde/pilde-despre-bogati.2015.12.04 (accesat pe 31.07.2025).

Tot Sfântul Iosif Isihastul spunea despre lucrarea mistică a lui Dumnezeu Tatăl prin Iisus Hristos: „Dar, o, iubire preadulce a lui Hristos, ce lucru bun ai văzut la noi şi ne-ai condus pe calea Ta cea dumnezeiască! Bucură-te deci şi veseleşte-te, iubita mea soră, mulţumeşte şi dă slavă lui Dumnezeu, căci iată, se apropie ceasul. A sosit clipa ca peste puţin să auzim glasul acela binecuvântat : " Veniţi la Mine ". Numai ce se vor închide ochii aceştia simţitori, se vor deschide ochii tainici ai sufletului; şi ca din somn ne vom trezi în viaţa cealaltă. Atunci vei vedea părinţi, fraţi, rude. Atunci vei vedea îngeri, sfinţi şi pe Maica cea preafericită a tuturor, pe Preacurata Fecioara şi Maica a lui Dumnezeu, pe care toţi o strigăm în fiecare clipa şi căreia, după Dumnezeu, îi datorăm toate.

Cu cine să vorbim mai întâi, cine ne va îmbrăţisa, pe cine vom săruta mai întâi, toate preacurate, toate preafrumoase, toate sfinte ! Cine, deci, aşteptând toate acestea, nu va răbda orice necaz al vieţii de aici?

Aşadar, sora mea bună şi iubită, priveşte în urmă viaţa ta, cercetează cu amănuntul cum ai petrecut-o. Adu-ţi aminte de binefacerile nemărginite ale Mântuitorului nostru Iisus Hristos şi ale Preadulcei Sale Maici. Îndură cu răbdare ispitele ce au să mai vină."[45]

Au fost mai mulţi teologi ortodocşi şi nu numai care au voit să ştie cum poate să fie înţeleasă atotputernicia lui Dumnezeu Tatăl. Aceasta fiindcă în dogmatica creştin ortodoxă se vorbeşte despre faptul că Dumnezeu Tatăl este atotputernic, deci nu este ceva care să fie dincolo de puterile Lui. În acest sens unii s-au întrebat aşa: poate Dumnezeu să creeze o piatră aşa de grea că nici El să nu o poate ridica? Răspunsul a fost că nu există o astfel de piatră dar există ceva asupra căruia Dumnezeu Tatăl nu poate trece. Ce este? Este vorba de liberul arbitru al omului sau mai bine spus de libertatea omului. Aceasta fiindcă Dumnezeu Tatăl ne respectă libertatea noastră.[46]

Fiindcă suntem liberi se poate vedea că nu toţi optează pentru a face voia lui Dumnezeu Tatăl. Iisus ne-a îndemnat cât se poate de clar să facem voia lui în rugăciunea Tatăl nostru: *facă-se voia Ta precum în cer şi pe pământ*. Prin urmare fiindcă suntem liberi se poate spune că de mai multe ori Dumnezeu Tatăl şi sfinţii îngeri ajung să lucreze în culise pentru binele şi fericirea noastră.

Spiritualitatea ortodoxă este plină de mărturii că sfinţii îngeri de mai multe ori poartă lupte cu demonii în numele nostru. Iată ce spunea în acest sens tot Sfântul Iosif Isihastul: "acum te mânii, te mâhneşti şi te necăjeşti, gândind ca Tatăl ceresc întârzie să-ţi răspundă. Eu îţi spun că aceasta se va împlini aşa cum doreşti - se va împlini neapărat - dar este nevoie de rugăciune din tot sufletul şi de aşteptare. Şi când tu vei înceta să-ţi mai aminteşti de ceea ce ai cerut, atunci îţi va veni ca dar al răbdării şi al aşteptării tale. Când, rugându-te şi cerând de la Dumnezeu ceva, ajungi la deznădejde, atunci este aproape de tine împlinirea cererii. Hristos vrea să vindece vreo patimă ascunsă din tine, de aceea amână împlinirea cererii. Dacă primeşti mai repede decât te aştepţi tu, patima ta rămâne nevindecată. Dacă aştepţi, primeşti şi ceea ce ai cerut şi vindecarea patimii. Şi atunci te vei bucura cu bucurie mare şi vei mulţumi cu căldură lui Dumnezeu, care pe toate le zideşte cu înţelepciune şi le face spre folosul nostru. Nu ai nici un folos, deci, dacă te mâhneşti, dacă te superi, dacă spui cuvinte grele. Trebuie să-ţi închizi gura. Nimieni să nu înţeleagă ce ai tu. Să iasă abur pe ochi, nu pe nas. Să nu oftezi, pentru a te uşura, zice-se, ci să te linişteşti. Prin aşteptare şi îndelungă răbdare vei arde pe diavol."[47]

Din afirmaţia de mai sus a Sfântului Iosif Isihastul se poate vedea că Dumnezeu Tatăl şi sfinţii îngeri sunt angajaţi într-un război nevăzut cu diavolul. Este bine să ştim că Dumnezeu Tatăl ar fi putut să fie şi tatăl diavolului dar el a resping acest lucru. Aceasta fiindcă El respectă libertatea îngerilor şi a demonilor. O respectă dar nu rămâne indiferent. Biblia este cât se poate de clară în acest sens: când a ales să se întoarcă veşnic spre rău diavolul şi acoliţii săi au fost scoşi afară din rai.

Dumnezeu Tatăl prin urmare este Unul care vrea ca noi să ajungem după această viaţă – mai mult sau mai puţin plăcută – cu El în rai. Fiindcă El se identifică pe Sine cu binele şi iubirea, ei bine la fel trebuie să facem şi noi. Acest interval de 70 sau 80 de ani care este viaţa noastră trebuie să fie unul care să ne fie un fel de exerciţiu de a ne unii cu El.

În acest sens este bine să ştim că Tatăl nostru din ceruri este unul care se interesează de noi şi de mai multe ori nou nu înţelegem acest lucru. Nu îl înţelegem fiindcă voim ca totul să fie în viaţa noastră cum vrem noi şi nu cum vrea El.

---

[45] https://www.crestinortodox.ro/carti-ortodoxe/marturii-viata-monahala/totdeauna-dumnezeu-ajuta-totdeauna-ajunge-timp-este-nevoie-rabdare-80980.html (accesat pe 16.08.2025).

[46] A se vedea Christos Yannaras, *Libertatea moralei* (Bucureşti, 2004).

[47] https://www.crestinortodox.ro/carti-ortodoxe/marturii-viata-monahala/totdeauna-dumnezeu-ajuta-totdeauna-ajunge-timp-este-nevoie-rabdare-80980.html (accesat pe 16.08.2025).

Iată ce îi scria în acest sens Sfântul Iosif Isihastul unei ucenice de-a sale: „totdeauna Dumnezeu ajută, totdeauna ajunge la timp, dar vrea de la noi răbdare. El aude de îndată ce noi strigăm, dar nu după cum crezi tu.

Tu crezi că glasul tău nu a ajuns numaidecât la sfinţi, la Maica Domnului, la Hristos. Dar, înainte chiar de a striga tu, sfinţii s-au şi repezit să-ţi ajute, cunoscând că îi vei chema în ajutor şi vei cere apărarea lor cea de la Dumnezeu. Tu însă, nevăzând dincolo de cele ce se văd şi necunoscând că Dumnezeu conduce lumea, vrei ca cererea ta să se împlinească de îndată, ca fulgerul. Nu este aşa. Domnul cere de la tine răbdare. Vrea ca tu să arăţi credinţa ta. Nu este suficientă rugăciunea pe care o spune cineva ca un papagal. Trebuie ca iubirea să fie împreună lucrătoare la cele pe care le conţine rugăciunea şi apoi trebuie să înveţi să aştepţi. Iată ca s-a împlinit deja ceea ce ieri şi alaltăieri ai dorit. Dar tu ai fost păgubită, pentru că nu ai avut răbdare să aştepţi. Ai fi câştigat şi pe unele şi pe celelalte şi pe cele trecătoare şi pe cele cereşti."[48]

Am putut vedea din întâmplarea de mai sus cu femeia care şi-a prins mărgelele de preţ între crengile pădurii că ceea ce părea un lucru incomod ei bine a ajuns să îi salveze viaţa. Este posibil ca astfel de incidente să apară în viaţa noastră şi noi să nu ne dăm seama. Ceea ce este trist este că mai multă lume se roagă lui Dumnezeu Tatăl pentru anumite lucruri şi acele lucruri nu se îndeplinesc. Atunci cei mai mulţi renunţă să mai creadă în Dumnezeu Tatăl. De ce? Fiindcă dacă nu El ne-a răspuns imediat la rugăciune ei bine nu mai are rost să creadă în El. Astfel de lucruri nu sunt o noutate. Ceea ce ne spun sfinţii părinți este că dacă Tatăl nostru din cer nu ne răspuns la o rugăciune înseamnă că:

1. fie că mai trebuie să insistăm
2. sau la fel de bine ceea ce am cerut nu ne este de folos.

Se cunoaşte în acest sens o anecdotă despre Zidul Plângerii[49] din Ierusalim. Se spune că la acest zid un rabin evreu se ruga zilnic, după cum le este obiceiul localnicilor. Într-o zi a venit la acest rabin un ziarist din presa internaţională.

- Pentru ce vă rugaţi?
- Pentru pacea lumii şi pentru pace în Israel.
- Şi vă este ascultată rugăciunea?
- Da, de unde. Zici că mă rog la ziduri.

Ei bine trebuie să ştim că lucrurile nu sunt chiar aşa în relaţia cu Dumnezeu Tatăl. Dumnezeu Tatăl ne ascultă rugăciunile dar nu ne răspunde la toate fiindcă de multe ori El are alte planuri cu noi care sunt mult mai bune decât ceea ce considerăm noi că este bine pentru noi. Despre acest paradox că de multe ori când dăm ne greu în viaţa noastră ne apropiem mai mult de Dumnezeu şi de îngerii şi sfinţii lui spunea tot Sfântul Iosif Isihastul: „eu - martor îmi este Domnul, Cel ce pierde pe toţi cei care rostesc minciuni - mult m-am folosit din ceea ce îţi spun acum. Atât de mari şi grele erau ispitele încât credeam că de durere o să-mi iasă sufletul precum fumul pe horn. Şi totuşi, după ce trece încercarea, vine atâta mângâiere, ca şi când ai fi în rai, fără trup. Te iubeşte Hristos, te iubeşte Maica Domnului, te laudă Sfinţii, îngerii se minunează de tine.

Vezi câte bunătăţi aduc ispitele şi necazurile? Dacă vrei să vezi, să guşti şi tu iubirea lui Hristos, îndură ceea ce vine asupra ta. Nu în ceea ce-ţi place ţie, ci în ceea ce vrea Domnul să te încerce. Nimic din ceea ce facem noi de bună voie nu este atât de folositor cât este ceea ce ne trimite Domnul fără încuviinţarea noastră. Dumnezeu vrea ca vrăjmaşul diavol să lupte pe om lupta crâncenă, os peste os, sânge peste sânge. Atât încât să se topească precum ceara la faţa focului.

---

[48] https://www.crestinortodox.ro/carti-ortodoxe/marturii-viata-monahala/totdeauna-dumnezeu-ajuta-totdeauna-ajunge-timp-este-nevoie-rabdare-80980.html (accesat pe 16.08.2025).

[49] "Zidul Plângerii, Zidul de Apus sau Kotel, (în ebraică: הכותל המערבי, translit: Hakotel Hama'aravi; în arabă: حائط البراق, translit.: Ḥā'iṭ Al-Burāq) se află în Ierusalim, în cartierul Ierusalimul Vechi, în partea de vest a Muntelui Templului (pe culmea căruia se află astăzi geamia „Haram ash Sharif"). Este un vestigiu al zidului antic care înconjura curtea Templului iudeu din Ierusalim după distrugerea căruia a devenit - vreme de aproape 2000 de ani - principalul loc sacru al iudaismului, loc de rugăciune şi de pelerinaj pentru evrei, cea mai veche menţionare despre ataşamentul evreilor faţă de zid datând din secolul al IV-lea." https://ro.wikipedia.org/wiki/Zidul_Pl%C3%A2ngerii (accesat pe 03.10.2025).

Atunci când încercarea va trece, te vei umple de bucurie. Vei fi copleşită de jur împrejur de lumina strălucitoare şi vei vedea taine pe care limba nu este cu putinţă a le grăi. Atunci vei dori cu sete să vină iarăşi ispitele, pentru că ai cunoscut cât folos aduc."[50]

Afirmaţia de mai sus este cât se poate de paradoxală. Aceasta fiindcă cu cât dăm de greu cu atât mai mult Dumnezeu Tatăl, îngerii şi sfinţii Săi vin mai aproape de noi. Aceasta fiindcă se poate vedea că în lumea noastră există o anumită tendinţă hedonistă care îl face pe om să uite de cer şi de rai şi să se lase sedus exclusiv numai de plăcerile acestei lumi.

La fel de bine ceea ce trebuie să ştim este că în nici un fel nu avem acces la Dumnezeu Tatăl dacă nu Îl acceptăm pe Hristos ca Mântuitorul nostru. Este vorba de mântuitorul sufletelor noastre. După cum an spus încă din primele pagini ale acestei cărţi este cumva un merit al lui Iisus că ne-a deschis calea spre Dumnezeu Tatăl. Dacă nu ar fi voit Iisus azi nu ne-am mai fi rugat cu rugăciunea Tatăl nostru.

Tot Sfântul Iosif Isihastul îi scria ucenicei sale despre faptul că trebuie să fim tari în încercări: „aceasta este calea adevărată, sora mea şi cel care îţi scrie dă mărturie de adevăr din propria lui experienţă.

Îndrăzneşte, deci, şi întăreşte-te în Hristos Domnul, îndurând tot ceea ce vine asupra ta, primind, împreună cu durerea, pacea şi harul lui Dumnezeu.

Păstrează-ţi sufletelul cu tărie, gândind ca şchiopii şi leproşii nu pătrund la aceste bunuri. De aceea ne lasă ispitele Domnul, ca să ne curăţim de toate prejudecăţile. Acestea sunt săpunul şi lespedea pe care lovindu-ne întruna, ne albeşte. Şi hainele care sunt tari rezistă şi sunt de folos Mirelui. Cele care nu rezistă loviturilor pe lespede se sfâşie şi sunt aruncate la cele nefolositoare."[51]

Ceea ce ne spune teologia creştin ortodoxă este că această lume nu este un scop în sine ci mai mult un punct de tranzit pentru lumea de apoi. Este un lucru mai greu de acceptat dar învierea lui Hristos ne asigură de acest lucru. De ce? Fiindcă Iisus s-a înălţat cu trupul la cer.

În acest sens credinţa în înviere este una care este cât se poate de centrală în creştinismul ortodox. Iată de ce încă din Vechiul Testament prin profetul Iezechil ei bine se afirmă credinţa în învierea trupurilor.[52]

După cum am spus Dumnezeu Tatăl toate le lucră spre folosul nostru însă de mai multe ori acest lucru înseamnă că El are planuri cu noi şi cu lumea care nu sunt după voia noastră. Evident că se poate ajunge aici la un conflict. Este bine să nu ajungem la conflicte cu Dumnezeu Tatăl şi să acceptăm voia Lui.

Sfântul Iosif Isihastul spunea în acest sens: „nu am timp să-ți scriu despre minunea pe care a făcut-o cu mine Domnul pentru a îndrepta o greşeală de a mea din neştiinţă. Vezi, deci, bunătatea cea multă a Domnului nostru? Vezi că lucrează şi cu minuni, atunci când grija Sa dumnezeiască socoteşte de cuviinţă?

Omul se înşală de multe ori din neştiinţă sau pentru că este atras de alţii. Dar dacă are sufletul deschis şi bunăvoinţă, nu-l lasă Domnul, ci în multe feluri îl poate aduce la lumină. Acest lucru mă face să devin ţărână, cenuşă, vierme al pământului.

Mare cu adevărat este mila Domnului. Are dreptate Psalmistul când spune: " Nu după fărădelegile noastre ne-ai făcut, Doamne, nici după păcatele noastre ne-ai răsplătit nouă."

De ce sa nu mulţumeşti lui Dumnezeu? De ce să cârteşti? Dacă eu îţi scriu despre ispitele pe care le îndur eu nu este posibil să le rezişti. Şi totuşi, harul Domnului Hristos şi al Preasfintei noastre Maici toate le topeşte. Ai răbdare. Împărăteasa şi Maica lui Dumnezeu şi Stăpâna tuturor nu ne lasă. Ea se roagă pentru noi."[53]

Se poate vedea aici din cuvintele Sfântului Iosif Isihastul că deşi în viaţa dăm de multe greutăţi nu trebuie să deznădăjduim de ajutorul şi de bunătatea lui Dumnezeu. Dacă suntem

- consecvenţi,
- constanţi

[50] https://www.crestinortodox.ro/carti-ortodoxe/marturii-viata-monahala/totdeauna-dumnezeu-ajuta-totdeauna-ajunge-timp-este-nevoie-rabdare-80980.html (accesat pe 16.08.2025).

[51] https://www.crestinortodox.ro/carti-ortodoxe/marturii-viata-monahala/totdeauna-dumnezeu-ajuta-totdeauna-ajunge-timp-este-nevoie-rabdare-80980.html (accesat pe 16.08.2025).

[52] Este vorba de vedenia pe care profetul Iezechil a primit-o a "văii oaselor uscate." Ei bine profetul vede această vale în care existau numai schelete umane. La îndemnul lui Dumnezeu aceste oase prind din nou viaţă.

[53]https://www.crestinortodox.ro/carti-ortodoxe/marturii-viata-monahala/totdeauna-dumnezeu-ajuta-totdeauna-ajunge-timp-este-nevoie-rabdare-80980.html (accesat pe 16.08.2025).

- şi persistenţi

ei bine în cele din urmă Dumnezeu Tatăl le va scoate – într-un fel sau altul – la liman.

Este bine să ştim că deşi Dumnezeu este Tatăl nostru această viaţa nu este raiul. Vedem acest lucru din faptul că mai mulţi semeni de ai noştri – deşi nu recunosc – fac faptele demonilor: crime, război, violenta, sadism, ură sau agresivitate. Aceste lucruri nu sunt de la Dumnezeu Tată care după cum am spus se identifică pe Sine cu binele şi iubirea. Sfântul Ioan Teologul a fost cât se poate de concludent în acest sens când a spus: „Cel ce nu iubeşte n-a cunoscut pe Dumnezeu, pentru că Dumnezeu este iubire. Şi noi am cunoscut şi am crezut iubirea, pe care Dumnezeu o are către noi. Dumnezeu este iubire şi cel ce rămâne în iubire rămâne în Dumnezeu şi Dumnezeu rămâne întru el" (1 Ioan 4, 8 şi 16).

Despre faptul că Dumnezeu se îngrijeşte ca pâinea noastră cea de toate zilele să o avem după cum cerem în rugăciunea Tatăl nostru apologetul Tertulian spunea: „cât de frumos a rânduit Înţelepciunea divină şirul cererilor din rugăciune, pentru ca, după cele cereşti, adică după numele lui Dum-nezeu, după voinţa şi Împărăţia lui Dumnezeu să facă loc şi cererii pentru trebuinţe pământeşti (Matei 6, 33). Căci spusese Domnul: Căutaţi mai întâi Împărăţia şi atunci vi se vor adăuga şi acestea. De altfel, pâinea noastră cea de toate zilele dă-ne-o nouă astăzi trebuie s-o înţelegem mai degrabă pe plan spiritual. Hristos este pâinea noastră, fiindcă El este viaţa şi pâinea vieţii. Eu sunt - a zis El - pâinea vieţii (Ioan 6, 35) şi ceva mai -înainte: Pâinea este cuvântul lui Dumnezeu Celui viu, care a coborât din cer (Ioan 6, 33), fiindcă şi trupul Lui este socotit în pâine: Acesta este trupul Meu (Matei 26, 26; Luca 22, 19). Astfel, cerând pâinea cea de toate zilele, cerem veşnicia lui Hristos şi nedespărţirea de trupul Lui. Dar fiindcă aceste cuvinte se iau şi în sens concret, carnal, învăţătura spirituală nu poate fi desprinsă de religie. Rugăciunea recomandă să cerem pâine, fiindcă ea singură este necesară credincioşilor, căci neamurile caută din celelalte."[54]

Soţia unui bun creştin ortodox a venit într-o zi la el.

- Aş vrea să discut ceva cu tine.
- Ce este draga mea?
- Tu chiar crezi că Dumnezeu este Tatăl nostru?
- Da.
- De ce?
- Fiindcă aşa ne-a învăţat Iisus.
- Ştiu asta.
- Şi atunci?
- De multe ori am îndoieli.
- Este firesc.
- Oare?
- Da.
- Tu şi cu mine nu suntem sfinţi.
- Sfinţii nu se îndoiesc de Dumnezeu Tatăl?
- Nu.
- Nu ştiam.
- De ce crezi că li se spune sfinţi?
- Aşa este.
- Vezi?
- Dar cum să crezi în Tatăl nostru când există atâta multă moarte şi suferinţă în jurul nostru?
- Ştiu că este greu.
- Ştii.
- Da.
- Şi atunci?
- Este greu dar nu imposibil.
- Nu ştiu ce să spun.
- Să crezi în ceea ce spun eu.

[54] Tertulian, *Despre rugăciune*, VI, în Părinţi şi Scriitori Bisericeşti (1981), vol. 3, p. 233.

- Încerc.
- Şi vei reuşii.
- Nu ştiu ce să spun.
- O să îţi spun o întâmplare adevărată în acest sens.
- Chiar?
- Da.
- Sunt interesant.
- Odată, un negustor bogat se întorcea acasă, după ce vânduse multă marfă, într-un iarmaroc.
- frumos.
- Avea, aşadar, cu sine, o însemnată sumă de bani.
- Îmi dau seama.
- Mergând cu căruţa pe drum, se porni o ploaie mare.
- Şi?
- Negustorul, necăjit din această pricină, ridică glas de cârtire împotriva lui Dumnezeu, zicând aşa.
- Ce?
- «La ce mai e bună şi ploaia aceasta, Doamne?»
- Înţeleg.
- Dar cum mergea aşa, iată că se ivi în faţa căruţei un bandit, care întinse puşca spre el, voind să-l omoare, ca, pe urmă, să-l jefuiască.
- Vai nu se poate.
- Negustorul rămase încremenit.
- Îmi dau seama.
- Hoţul apăsă pe trăgaci, dar arma nu luă foc. Din pricina ploii, capsa şi pulberea se udaseră.
- Şi?
- Văzând aceasta, negustorul dădu bice cailor şi luând-o la goană, scăpă de tâlhar.
- Ce bine.
- După ce ieşi din impas, se opri, se închină şi zise aşa.
- Ce?
- «Iartă-mă, Doamne, că n-am ştiut ce zic. De nu era ploaia, tâlharul m-ar fi ucis.»
- Hahaha.
- Şi de-atunci, negustorul acela nu mai cârtea niciodată.[55]
- Cred.
- Deci vezi?
- Ce?
- De multe ori ceea ce noi credem că este un rău în realitate nu este.
- Aşa este.
- Trebuie să facem nevoinţa şi efortul de vedea lucrurile aşa cum le vede Dumnezeu Tatăl.
- Cum?
- Dintr-o perspectivă infinit mai bună şi mai mare decât a noastră.
- Cred.
- Mă bucur.
- Mi-ai deschis ochii şi mintea.
- Mă bucur.
- Şi eu credem că Dumnezeu Tatăl de multe ori ne este potrivnic şi ne urăşte.
- În nici un caz.
- Acum ştiu că este aşa.
- Foarte bine.
- Când o să îmi fie greu o să îmi aduc aminte de cuvintele tale.
- Aşa să faci.

[55] https://ephbalti.md/pilde/pilde-despre-bogati.2015.12.04 (accesat pe 31.07.2025).

- O să încerc şi o să mă rog la Dumnezeu să îmi descopere voia Lui.
- Dacă insişti cu siguranţă o vei afla.
- Crezi?
- Da.
- De ce?
- Mai mulţi sfinţi creştin ortodocşi au făcut aşa şi au reuşit.

Teologia creştin ortodoxă spune că Dumnezeu Tatăl se îngrijeşte de pâinea noastră cea de toate zilele: "cine dă trup, acela dă şi suflet, şi cine dă văzduh, acela dă şi pâine. Copiii Tăi, Dăruitorule Milostive, aşteaptă de la Tine toate cele de trebuinţă. Cine va lumina feţele lor dimineaţa dacă nu Tu cu lumina Ta? Cine va priveghea noaptea asupra răsuflării lor când dorm dacă nu Tu, Cel mai neobosit decât toţi străjerii? Unde am putea să semănăm pâinea de zi cu zi dacă nu în ţarina Ta? Cu ce am putea să împrospătăm această ţarină dacă nu cu roua Ta cea de dimineaţă? Cum i-am da viaţă dacă nu cu lumina Ta şi cu văzduhul Tău? Cum am putea să mâncăm pâinea dacă nu cu gura pe care ne-ai facut-o Tu?"

Dar vorbind de acest verset vorbeşte de toate darurile materiale pe care le-a dat Dumnezeu omului.

„O, Mare Gazdă! Oaspeţii Tăi suntem de dimineaţa până seara, la masa Ta şedem şi pâinea Ta aşteptăm."

Într-un fel vorbeşte de întreaga Creaţie ca fiind masa din care noi ne înfruptăm. Masă pe care Dumnezeu o pune înainte omului spre gustare… Şi ajunge astfel la ideea altor sfinţi Părinţi care vorbesc de Creaţie ca Euharistie. Că noi de fapt ne împărtăşim într-un fel din toată Creaţia. Şi împărtăşindu-ne din Creaţie de fapt ne împărtăşim într-un fel din Dumnezeu.

Din inteligenţa Lui. Din frumuseţea Lui. Din iubirea Lui. Din creativitatea Lui. Din infinitatea Lui… şi în final chiar din El făcut Trup.

Teologul ortodox Olivier Clement înţelege prin acest verset în primă fază pâinea cea material."[56]

CAPITOLUL 3

DEŞI DE MAI MULTE ORI NU ÎL ÎNȚELEGEM PE DUMNEZEU TATĂL DACĂ AVEM RĂBDARE VOM AJUNGE SĂ ÎL ÎNȚELEGEM

Deşi nu pare ceea ce trebuie să ştim este că atunci când facem lucruri pe care nu le înţelegem ajungem să suferim. De ce? Fiindcă omul este o fiinţă raţională şi este raţionalitatea cea care îi defineşte relaţia cu semenii şi mediul înconjurător. Ei bine ceea ce trebuie să ne dăm seama este că raționalitatea este cea care ne face să înțelegem lumea din jur şi situaţiile cu care ne confruntăm.

Sunt mai mulţi care atunci când devin conştienţi de existenţa lui Dumnezeu Tatăl şi încep să aibă o relaţie cu El ei bine nu Îl înţeleg. Aceasta fiindcă una gândesc ei şi alta se întâmplă cu viaţa lor. Toate aceste lucruri au loc fiindcă Dumnezeu Tatăl este supra-raţional, deci este mai presus de raţiunea noastră.[57]

„Prin Pronie, Dumnezeu nu numai păstrează, dar şi conduce lumea, care va primi o schimbare înspre mai bine. Sf. Efrem Sirul scrie despre Pronie astfel "Am văzut case şi m-am gândit la gospodar. Am văzut lumea şi am înţeles Pronia. Am văzut corabie fără cârmaci, scufundându-se. Am văzut faptele oamenilor neisprăvind nimic fără Dumnezeu, care le conduce. Am văzut cetăţi şi republici deosebite în constituţia lor şi am înţeles că toate există prin rânduiala lui Dumnezeu. Turma e de la păstor, iar creşterea tuturor pe pământ e de la Dumnezeu."

Prin Pronie, Dumnezeu opreşte răul şi îl întoarce spre bine, cum ne spune Mărturisirea lui Dosoftei: "Cele rele le ştie mai dinainte şi le îngăduie Dumnezeu, dar Ei nu se îngrijesc de ele, pentru că nici nu le-a făcut. Dar odată întâmplate, ele sunt îndreptate spre ceva folositor de către nesfârşita bunătate, care fără să le fi făcut, le îmboldeşte spre mai bine cât este în puterea acestora". Dumnezeu păstrează şi conduce lumea, conlucrând cu puterile făpturilor, nu fără ele."[58]

---

[56]https://serilebiblice.ro/rugaciunea-tatal-nostru-euharistia/ (accesat pe 17.08.2025).

[57] A se vedea Radu Teodorescu, *Raţiunea şi raţionalul în religia creştin ortodoxă* (Cugir, 2013).

[58]https://marturieathonita.ro/despre-pronia-dumnezeiasca/ (accesat pe 16.08.2025).

Prin urmare este bine să ştim că deşi nu pare Dumnezeu Tatăl se interesează constant de noi şi ne ocroteşte şi ne poartă de grijă prin pronia Lui. Pronia este un capitol cât se poate de important al dogmaticii creştin ortodoxe. Ajungem să Îl înţelegem pe Dumnezeu Tatăl dacă evident că avem noţiuni elementare despre ceea ce este pronia Sa.

Este adevărat că nu vom ajungem să Îl înţelegem în totalitatea pe Dumnezeu Tatăl fiindcă El este incomprehensibil adică este dincolo de limitele înţelegerii fiinţei umane. Totuşi, Dumnezeu Tatăl este unul care vrea ca noi să ştim Cine este şi cum lucrează.

"Doi monahi trăiau împreună în pustie. Într-una din zile şi-au pus o condiţie – să nu mănânce nimic până când nu le va trimite Dumnezeu. Oare ar fi coborât Dumnezeu în mod vizibil înaintea lor cu vreun coş de mâncare? Nicidecum!

Mai târziu, când deja erau extenuaţi din cauza foamei, i-au aflat câţiva tâlhari care, îndată ce i-au văzut în ce hal se aflau, li s-a făcut milă şi le-au dat să mănânce. Unul dintre ei a luat mâncarea, zicându-şi în gând: «Aceşti oameni sunt răufăcători şi tâlhari. Faptul că ne dau pâine şi nu ne omoară, e o lucrare a lui Dumnezeu. E o intervenţie a proniei divine». Celălalt însă nu a primit mâncarea de la tâlhari, ci a aşteptat să ia pâine direct din mâna lui Dumnezeu şi astfel să mănânce. Prin urmare, neprimind mâncarea de la tâlhari, a murit de foame!"

E! Faptul că barbarii şi răufăcătorii le-au dat pâine celor doi oameni extenuaţi nu este oare o lucrare a proniei lui Dumnezeu? Nu Dumnezeu este Cel care i-a luminat pe barbari? Sigur că da! De aceea şi eu îţi spun acum: nu te descuraja! Încrede-te în pronia divină şi Dumnezeu va avea grijă să depăşeşti ispitele. Nu cumva aştepţi să ţi Se arate Dumnezeu înaintea ochilor? Sigur că nu! Ci să-l lumineze pe un om ca să-ţi fie alături în momentele grele. Când îţi pui nădejdea în Dumnezeu, toate le rabzi, fiindcă ştii că Dumnezeu are planul Lui şi nu te va lăsa. Va aranja situaţiile în folosul tău şi va fi chiar mai bine decât te aştepţi!"[59]

Este bine să ştim că deşi nu pare lumea noastră este sub controlul lui Dumnezeu Tatăl. Este adevărat că răufăcătorii vor să o scoată de sub controlul Lui. Acest lucru nu va fi posibil fiindcă trebuie să ne dăm seama că El este unul care are un plan cu lumea şi cu fiecare dintre noi în parte.

În sens creştin ortodox trebuie să ştim că locuri în rai sunt pentru toţi oamenii care s-au născut de la Adam şi Eva încoace.[60] Aceasta fiindcă raiul este un spaţiu imens. Totuşi sunt mulţi care – sub o formă sau alta – îi întorc spatele lui Dumnezeu Tatăl. Am vorbit aici că la ora actuală sunt mai multe religii care nu vor să ştie nici de Hristos şi nici de Dumnezeu Tatăl.

Ceea ce trebuie să ştim este că deşi prin Iisus Dumnezeu Tatăl ne cheamă la Sine sunt mai mulţi care resping această chemare. Statuile lui Buda încă umplu teritoriul asiatic. Zeii şintoismul japonez încă sunt adoraţi în Japonia. Coranul încă este citit în ţările arabe. Preceptele lui Confucius sunt încă citite şi respectate cu zel în China. Toate acestea sunt unele care ne ţin departe de Dumnezeu Tatăl.

Despre faptul că Dumnezeu Tatăl este unul care veghează asupra noastră părintele Placide Deseille spunea: „în ce se întâmplă pe pământ, există ceea ce este dorit în mod pozitiv de Dumnezeu şi care este mereu bun, prin esenţă. Şi mai există şi ceea ce Dumnezeu îngăduie să se întâmple, care poate fi rău din punct de vedere obiectiv, dar îngăduit de El, deoarece Dumnezeu le permite făpturilor create să-şi exercite libertatea de acţiune. Nu le constrânge în nici un fel, fiindcă, dacă făpturile ar fi constrânse de Dumnezeu să acţioneze într-un anumit mod, ele nu ar mai fi altceva decât nişte marionete în mâinile Lui.

Dumnezeu respectă făpturile create în mod cu totul deosebit; iubirea Lui faţă de toată creaţia se exprimă prin respectarea acestei libertăţi, prin respectarea legilor naturale. În acest sens, El poate îngădui catastrofe naturale, după cum îngăduie războaiele şi toate celelalte atrocităţi pe care omul le poate săvârşi. Trebuie însă să adăugăm faptul că Dumnezeu îngăduie toate acestea, dar că, pe de altă parte, totul este menajat, cruţat de Pronia Sa divină. Este extrem de greu să explicăm toate aceste lucruri fiindcă tot ce se referă la Dumnezeu depăşeşte cu totul puterea noastră de înţelegere şi putinţa noastră de a ne exprima, dar trebuie să subliniem faptul că Dumnezeu are puterea, în legătură cu cele îngăduite şi care pot fi rele în sine, de a le pune în slujba binelui şi a venirii Împărăţiei Sale."[61]

Prin urmare este bine să ştim că Dumnezeu Tatăl nu este raţional ci mai bine spus supra-raţional. Totuşi el poate să fie înţeles de noi oamenii şi în acest sens este bine să ştim că în nici un fel în creştinismul ortodox nu se poate

---

[59] https://edituradoxologia.ro/pronia-lui-dumnezeu-o-intamplare-monahilor-din-pustie?srsltid=AfmBOoqhNPp-PJnZ5tSm-f16Ek58ZOXC1XLoJZqjhrT2rAUloQX7EAjq (accesat pe 16.08.2025).

[60] A se vedea Radu Teodorescu, *Căutarea raiului în creştinismul ortodox* (Cugir, 2017).

[61] Arhim. Placide Deseille, *Cununa binecuvântată a anului creştin,* Ed. Doxologia, 2015.

vorbii de agnosticism.[62] Deşi nu vom ajungem să Îl înţelegem pe Dumnezeu Tatăl din prima dacă ne concentrăm şi facem un efort minim vom ajunge să ne dăm seama de care sunt intenţiile şi voia Lui. Totuşi ceea ce trebuie să ştim este că Dumnezeu Tatăl este un infinit de înţelegere şi prin urmare în El sunt sensuri infinite pe care noi nu vom ajunge niciodată să le ştim. Aceasta fiindcă nu ai cum cu mintea ta limitată să ajungi să înţelegi infinitul.

Tot părintele Placide Deseille spunea în acest sens: „căci chiar dacă Dumnezeu îngăduie libertatea de voinţă a creaturilor Sale, care poate fi rea, în acelaşi timp, El poate face ca totul să contribuie la binele oamenilor, la venirea Împărăţiei Sale, la mântuirea tuturor celor care au hotărât să-şi deschidă inimile nu lucrării diavolului, ci harului lui Dumnezeu din ei. Da, aşa cum ne spun Sfinţii Părinţi, Dumnezeu Se foloseşte de toate aceste catastrofe, de toate aceste lucruri rele în sine, pentru a le îngădui celor drepţi, celor care primesc cu smerenie în suflet tot ce le trimite El, să-şi manifeste răbdarea, îndelunga-răbdare, curajul şi iubirea de Dumnezeu. În acelaşi timp, El îi pedepseşte astfel pe cei păcătoşi.

Această pedepsire nu este niciodată, în viaţa noastră pământească, o pedepsire în sens propriu. Este tot o sancţiune, o chemare la convertire; toate aceste consecinţe rele ale păcatului trebuie să reprezinte pentru fiecare om o chemare la convertire, la întoarcerea la Dumnezeu, pentru a-I implora milostivirea şi a-şi recunoaşte slăbiciunea şi neputinţa. Nu trebuie să ne închipuim pedeapsa divină ca pe ceva voit în mod clar, pozitiv de Dumnezeu, ca şi cum Dumnezeu ar dori să facă vreun rău făpturii Sale. Pedeapsa divină, ceea ce poate fi interpretat aşa în realitate, provine din faptul că prin intermediul păcatului ne punem un obstacol în calea ocrotirii divine şi ajutorului pe care Dumnezeu ni-l dă în diferite moduri, mai ales prin sfinţii îngeri."[63]

Ceea ce trebuie să ne dăm seama este că Dumnezeu Tatăl este Cel care ne-a pus în mijlocul unei lumi raţionale. De ce? Fiindcă noi ajungem să înţelegem această lume şi mai mult decât orice ajungem să ne ridicăm mintea prin ea la Tatăl nostru Cel din cer care a creat-o.

Prin urmare cei care consideră că Dumnezeu Tatăl este inaccesibil trebuie să ştim că se înşală. De ce? Fiindcă El este Unul care ajunge să fie

- perceput,
- sesizat
- şi în cele din urmă înţeles

de noi mai ales prin lumea pe care El a creat-o pentru noi.

„Dumnezeu se îngrijeşte de lume. Această lucrare prin care Dumnezeu se îngrijeşte de lume se numeşte Pronie sau Providenţă. Prin Pronie, Dumnezeu păstrează lumea în totalitatea ei şi fiecare lucru şi fiinţa în parte, le ocroteşte şi le îndreaptă spre scopuri bune. Pronia sprijină orice lucrare bună. Ea a produs profeţia în Vechiul Testament şi planul mântuirii.

Ea se arată în toate lucrurile lumii, de la cele mai mici până la cele mai mari, pe care Dumnezeu le cunoaşte şi le îngrijeşte, cum ne spune Mântuitorul Însuşi: "Căutaţi la păsările cerului, că nici seamănă, nici seceră, nici adună în jitniţe, şi Tatăl vostru cel ceresc le hrăneşte (Matei VI, 26). "Au doar nu se vând două păsări pentru un ban? Şi niciuna dintr-însele nu cade pe pământ fără de Tatăl vostru" (Matei X, 29). "Dumnezeu, zice Sf. Ioan Gură de Aur, nu numai că a adus la lumină zidirea, dar după ce a dus-o, o îngrijeşte. De zici Îngeri, de zici Arhangheli, de zici Puterile cele de sus, de zici toate cele văzute şi nevăzute, toate acestea se bucură de Pronia Lui. Fără această lucrare, ele se duc, se scurg şi pier." Iar Clement Alexandrinul zice: "înfăţişarea, ordinea şi măiestria lucrurilor văzute ne arată Pronia dumnezeiască."[64]

---

[62] "Agnosticismul este concepţia filozofică potrivit căreia adevărul anumitor afirmaţii, mai ales afirmaţii teologice privind existenţa unui Dumnezeu sau a unor zei, este fie necunoscut, fie imposibil de aflat. Termenul agnostic a fost creat de Thomas Henry Huxley în 1869 şi este folosit şi pentru descrierea celor neconvinşi de existenţa zeităţilor sau altor aspecte religioase. Cuvântul agnostic provine din greacă, compus din particula a (fără) şi gnosis (cunoaştere). Agnosticismul nu este doar contrar gnosticismului, ci tuturor dogmelor religioase, pe care le consideră nedemonstrabile şi prin urmare lipsite de orice certitudine. Agnosticii pot afirma fie că nu este posibil să existe cunoaştere spirituală, fie că ei, personal, nu dispun de o asemenea cunoaştere. În ambele cazuri este expus scepticism faţă de doctrinele religioase. Atitudinea acelora care preferă să nu se pronunţe asupra problemelor care nu intră în câmpul datelor experienţei." https://ro.wikipedia.org/wiki/Agnosticism (accesat pe 04.10.2025).

[63] Arhim. Placide Deseille, Cununa binecuvântată a anului creştin, Ed. Doxologia, 2015.

[64] https://marturieathonita.ro/despre-pronia-dumnezeiasca/ (accesat pe 16.08.2025).

Evident că sunt mulţi care fiindcă Dumnezeu Tatăl este nevăzut în lumea noastră vor ajunge să susţină că de fapt El nu există şi dacă există ei bine este total inaccesibil. Adevărul nu este aceasta. Dumnezeu Tatăl este Creator al materiei, lumii şi cosmosului. El este o fiinţă spirituală şi este mai presus de această lume şi cosmos. Ca fiinţă spirituală trebuie să ştim că El este nevăzut fiindcă spiritul nu poate să fie văzut. Totuşi Dumnezeu Tatăl poate să fie dedus şi simţit. Acest lucru mai toate lumea îl poate face. Iată ce spunea în acest sens teologul Iulian Naroş: "din punct de vedere lingvistic, nădejdea este încrederea sau convingerea că ceea ce facem sau dorim se va realiza. Dacă ne raportăm la persoane, nădejdea este încrederea în sprijinul pe care ni-l oferă în a-nu-mite situaţii critice ale vieţii. Astfel, nădejdea este o forţă interioară care ne dă tăria să înaintăm spre scopul suprem al vieţii, Care este Hristos. În viaţa duhovnicească, unde constatăm atâtea neputinţe omeneşti, nădejdea îndreptată spre Dumnezeu este vitală. Sfântul Evanghelist Ioan ne aminteşte un cuvânt al Mântuitorului prin care este subliniată necesitatea de a ne pune nădejdea în Dumnezeu: „fără Mine nu puteţi face nimic" (Ioan 15, 5).

Lucrările lui Dumnezeu în om, după învăţătura Sfinţilor Părinţi, se numesc virtuţi. Dacă pomul se cunoaşte după roadă (Matei 12, 33), tot astfel, şi virtuţile se cunosc după lucrarea harului lui Dumnezeu. Virtuţile sunt legate între ele, se cultivă şi se susţin unele pe alte le, deoarece provin din acelaşi Duh Sfânt. Nădejdea nu poate exista singură, ci doar împreună cu alte virtuţi. Sfân-tul Ioan Scărarul vede o împletire între nădejde, credinţă şi dragoste, împletire care strânge şi întăreşte legătura tuturor ostenelilor duhovniceşti: „Credinţa poate să facă şi să zideas-că toate. Nădejdea este mereu în-conjurată de mila lui Dumnezeu, al cărui sprijin avându-l, nu va putea fi niciodată ruşinată. Dragostea nu cade şi nu se opreşte în alergare aşa."[65]

Doi mari savanţi discutau într-o zi.

- Ştii ce?
- Ce?
- Cum putem să credem în Dumnezeu Tatăl când nu Îl putem vedea?
- Acest lucru te preocupă?
- Da.
- De când?
- De mai multă vreme.
- De ce?
- Fiindcă eşti savant.
- Şi ce este cu acest lucru?
- Ar trebuii să îţi pui mintea la contribuţie.
- Mi-o pun.
- Nu se vede.
- Uite dacă mergi prin deşert şi vezi urme de cămilă ce deduci?
- Că înaintea mea a trecut pe acolo o cămilă.
- Deci urmele cămilei le poţi recunoaşte?
- Da.
- Dar urmele lui Dumnezeu Tatăl din lume şi cosmos nu le poţi recunoaşte?
- Şi care sunt mă rog acele urme?
- Soarele, luna, stelele, natura din jur cu tot ceea ce este creat în ea.
- Aşa este.
- Şi te numeşti pe tine un savant.
- Nu sunt perfect.
- Dar este aşa de primar.
- Uite cum este sunt mai multe lucruri care nu pot fi înţelese la Dumnezeu Tatăl.
- Cum ar fi?
- Există atât de multe lucruri rele în lumea noastră.
- Şi?
- De ce nu intervine?

[65] Iulian Naroş https://ziarullumina.ro/teologie-si-spiritualitate/patristica/nadejdea-in-dumnezeu-lumina-vietii-80087.html (accesat pe 16.08.2025).

- O să îţi spun o poveste adevărată.
- Te ascult.
- Într-o zi, un bărbat a naufragiat şi a fost aruncat de valuri pe o insulă nelocuită.
- Şi?
- El a fost singurul care a rămas în viaţă şi se ruga mereu la Dumnezeu să fie salvat.
- Evident.
- În fiecare zi se uita la orizont, în speranţa că va vedea o navă ca să-i acorde ajutor.
- Înţeleg.
- În cele din urmă, bărbatul s-a hotărât să construiască o cabană din lemnul corabiei naufragiate.
- Frumos.
- Dar în una din zile, s-a întors la ţărm după ce şi-a căutat de mâncare, şi a văzut că cabana sa era înghiţită de flăcări, iar fumul se înălţa spre cer.
- Cum aşa?
- De la un cărbune lăsat nesupraveghat.
- Şi?
- Cel mai oribil lucru era că, împreună cu cabana sa, i-au ars toate lucrurile.
- Nu se poate.
- Nu a mai rămas nimic.
- Vai de mine.
- Bărbatul nu mai putea să-şi alunge disperarea şi mânia pe care o simţea.
- Şi?
- Doamne, cum mi-ai putut face una ca asta?
- Şi eu aş fi procedat la fel.
- Dar în dimineaţa următoare el a fost trezit de sunetul unei nave, care s-a apropiat de insulă pentru a-l salva.
- Da?
- De unde aţi ştiut că sunt aici? A întrebat bărbatul pe marinari.
- Am văzut un semnal de fum de la o cabană arzând, au răspuns ei.[66]
- Hahaha.
- De ce râzi?
- La asta nu m-am aşteptat.
- La ce?
- Ca să fie salvat la limită.
- De mai multe ori în viaţa noastră ne confruntăm cu situaţii limită.
- Şi este vin de la Dumnezeu Tatăl?
- Da.
- Se poate.
- Acum eşti rezonabil.
- Crezi?
- Da.
- Deci tu spui că Dumnezeu rămâne anonim prin coincidețele care au loc în jurul nostru?
- Da.
- Poate ai dreptate.
- Sigur că am dreptate.
- De ce?
- Fiindcă Dumnezeu Tatăl are un plan cu fiecare dintre noi.
- Crezi?
- Da.
- Sunt de acord.

[66] https://www.facebook.com/mariana.grindei/posts/pilda-serii-nb%C3%AEntr-o-zi-un-b%C4%83rbat-a-naufragiat-%C8%99i-a-fost-aruncat-de-valuri-pe-o-/9311219028938342/ (accesat pe 31.07.2025).

Iată ce spunea teologul Iulian Naoş vorbeşte despre faptul că Maica Domnului mijloceşte pentru noi la Dumnezeu Tatăl: "câtă lumină împărtăşeşte nădejdea în Dumnezeu putem înţelege privind la Maica Domnului, cea care s-a împărtăşit deplin din toate virtuţile. Începutul virtuţilor ei a fost sădit de părinţii săi, Ioachim şi Ana, care, întristaţi fiind pentru nerodirea lor, au nădăjduit la mila lui Dumnezeu, aducându-şi aminte de Avraam şi Sarra şi de ceilalţi care făcuseră experienţa unei astfel de întristări pentru lipsa de copii. Însoţiţi de credinţă, nu au lăsat rugăciunea până nu au primit certitudinea că le-a fost ascultată. Lucrarea lor duhovnicească, plină de rugăciune şi nădejde, a influenţat şi sufletul copilei lor, căci Maica Domnului este cea prin care avea să lucreze virtutea.

Sfântul Grigorie Palama vorbeşte despre viaţa isihastă a Maicii Domnului, viaţă înce-pu-tă din momentul închinării ei la tem-plu. Tradiţia Bisericii relatează momentul când Maica Dom-nului, adusă fiind la templu de către părinţii Ioachim şi Ana pentru a fi afierisită Domnului, a intrat în Sfânta Sfin-te-lor, unde nu intra decât Ar-hie-re-ul, şi aceasta o singură dată pe an, cu pregătire specială. Această retragere a Maicii Domnului în Sfânta Sfintelor este văzută de Sfântul Grigorie Palama ca o lucrare isihastă. Lucrarea isihastă este lucrarea de retragere a omului din lume pentru a putea sta în linişte la rugăciune cu Dumnezeu. Rugăciunea Mai-cii Domnului nu era rugăciunea isihaştilor din perioada creştină, care practicau „rugăciunea lui Iisus", ci era rugăciunea unei copile curate şi dornice de comuniune cu Dumnezeu."[67]

Atunci când nu mai ajungem să Îl înţelegem pe Dumnezeu Tatăl se poate spune că de cele mai multe ori am rupt comuniunea cu El sau la fel de bine nu mai avem credinţă în El. Este adevărat că viaţa în această lume poate să fie

- grea,
- cu obstacole,
- neplăcută uneori
- şi dificilă.

Totuşi dacă vom sta şi vom analiza vom vedea că ea nu este imposibilă şi în nici un fel nu ne poate rupe de comuniunea cu Tatăl nostru cel din ceruri.[68]

După cum am spus una dintre cele mai mari provocări pentru noi creştinii ortodocşi – şi creştinii în genere – este să ajungem să credem într-un Tată ceresc în faţa morţii. Adevărul este că El este speranţa noastră ultimă în faţa morţii. Aceasta fiindcă Tatăl nostru din ceruri ne-a asigurat prin Domnul Iisus Hristos că vom continua să trăim cu sufletul şi după moarte fiindcă sufletul nostru este nemuritor. La fel de bine în cer o avem şi pe Maica Domnului care se roagă pentru noi. Tot teologul Iulian Naroş spunea: „tot tradiţia Bisericii ne spune că Maica Domnului se ruga, în perioada şederii ei la templu, să fie învrednicită pentru a fi slujitoarea acelei femei care va naşte pe Mesia - cel mult profeţit şi aşteptat în popor. Nădejdea Maicii Domnului a fost împlinită mai mult decât dorea, căci Dumnezeu a învrednicit-o să devină ea însăşi cea care a născut pe Mesia. Cu toate acestea, Maica Domnului s-a numit pe ea, cu smerenie, „roabă a Domnului". Rugăciunea în isihie, precum şi smerenia au luminat-o, cum nimeni dintre oameni nu a mai fost luminat, căci Hristos i S-a arătat Maicii Dom-nului în iubirea Sa dumnezeiască şi ea L-a văzut aşa „cum este"! (I Ioan 3, 2) Nu L-a văzut ca pe un copil sau ca pe un om matur, ca pe un învăţător sau ca pe un prooroc cum Îl ve-deau ceilalţi. În Iisus a văzut pe Dumnezeu-omul. În toată viaţa ei nu s-a raportat la Iisus ca la fiul său, ci ca la Dum-nezeu. Deşi Evangheliştii o numesc „Maică a Domnului", ea se considera „roaba Domnului". Este singura care L-a cunoscut deplin pe Iisus ca Dumnezeu, iar nu prin ghicitură.

Rugăciunea în isihie (linişte) şi ferirea de păcat (pe cât este po-sibil omului) luminează şi întăresc sufletul spre nădejdea în Dumnezeu. Pentru omul din lume, isihia este posibilă fragmentar doar în timpul rugăciunii, când stă de vorbă cu Dumnezeu, prin izolarea de gândurile cotidiene şi a patimilor."[69]

Este bine să ştim că unul dintre atributele lui Dumnezeu Tatăl este răbdarea şi îndelungă răbdarea. De ce? Fiindcă de mai multe ori atunci când noi păşim pe căile păcatului şi ale răului ei bine El are răbdare cu noi şi aşteaptă să ne întoarcem în braţele Lui părinteşti. Aceasta este de fapt tema centrală a pildei fiului risipitor care din proprie iniţiativă s-a desprins de tatăl lui şi a păşit pe căile pierzaniei.

---

[67] Iulian Naroş https://ziarullumina.ro/teologie-si-spiritualitate/patristica/nadejdea-in-dumnezeu-lumina-vietii-80087.html (accesat pe 16.08.2025).

[68] A se vedea Antonie Plămădeală, *Tatăl nostru: nu suntem singuri* (Sibiu, 2022).

[69] Iulian Naroş https://ziarullumina.ro/teologie-si-spiritualitate/patristica/nadejdea-in-dumnezeu-lumina-vietii-80087.html (accesat pe 16.08.2025).

Ei bine ceea ce trebuie să ştim că la fel cum Tatăl nostru din ceruri are răbdare cu noi când suntem pierduţi în păcate şi patimi la fel de bine şi noi trebuie să avem răbdare cu El când lucrurile din viaţa şi din jurul nostru nu au sens, înţeles şi noimă. Aceasta fiindcă trebuie să ştim că atunci când vorbim de Dumnezeu Tatăl nimic nu este la întâmplare. Ştim că de exemplu Darwin a venit în secolul XIX cu teoria că omul nu este creaţia lui Dumnezeu Tatăl ci mai mult produsul evoluţiei şi că omul are un strămoş comun cu maimuţa. Ei bine se demonstrează în zilele noastre că Darwin a greşit fiindcă ceea ce susţine el este că şi cum ai pune mai mult pământ pe un câmp şi ai începe să aştepţi ca în 10 ani se formeze un avion Boeing de ultimă oră din nimic prin evoluţie.[70]

Când lucrurile se precipită în jurul nostru şi nu ajungem să vedem şi să înţelegem care este voia şi planul lui Dumnezeu Tatăl cu noi trebuie să recurgem la nădejde. Iată ce spunea în acest sens tot teologul Iulian Naroş „nădejdea trebuie cultivată prin rugăciune, lectură duhovnicească, meditaţie sau cugetarea la binefacerile lui Dumnezeu. De asemenea, ea trebuie cultivată şi în împrejurările concrete ale vieţii: să ne încurajăm unii pe alţii atunci când avem un necaz, atunci când ne încearcă bolile sau atunci când ne simţim părăsiţi. Cu cât viaţa omului este mai curată, mai în acord cu voia lui Dumnezeu, cu atât nădejdea lui este mai puternică, mai sigură. Totuşi, nici unul dintre noi, cei muritori, nu putem spune că avem cer-titudinea absolută a mântuirii noastre, ci toţi trebuie să mărturisim împreună cu Sfân-tul Apostol Pavel: „Prin nădejde ne-am mântuit“ (Rom. 8. 24).

Îl rugăm pe Dumnezeu să ne întărească voinţa noastră spre voinţa Lui ca să putem spune cu tărie şi simţire sufletească: „Nădejdea mea este Tatăl, scăparea mea este Fiul, acoperământul meu este Duhul Sfânt, Treime Sfântă, Slavă Ţie!”[71]

Ei bine este adevărat că pentru noi ca simplii muritori este aproape imposibil ca în viaţa noastră să nu apară probleme şi neplăceri. Nu trebuie să Îl învinovăţim pe Dumnezeu Tatăl de toate acestea ci trebuie să ne punem nădejdea şi speranţa în El şi vom vedea că cu timpul lucrurile se vor întoarce spre binele nostru.

La fel de bine mai există o altă extremă. Se ştie de cazul unui eretic din antichitatea creştină pe nume Aeţiu. Ei bine Aeţiu[72] a devenit interesat de teologie, deci de Dumnezeu Tatăl. Ei bine după mai multe studii care au inclus şi ştiinţe laice ca matematica sau astronomia, Aetius a ajuns să concluzioneze: “Îl cunosc pe Dumnezeu mai bine decât se cunoaşte El pe Sine Însuşi.”

Această atitudine trebuie să ştim că vine din mândrie, păcat de care sunt stăpâniţi mai toţi ereticii. Este bine să ştim că relaţia noastră de iubire şi încredere cu Dumnezeu Tatăl este una care evident că se bazează pe

- înţelegere,
- comuniune prin rugăciune,
- iubire creştin ortodoxă
- şi amabilitate.

„Virtuţile sunt pentru suflet ceea ce anticorpii sunt pentru trup: „paznici“ care ne apară în faţa bolii şi care veghează sârguincios asupra sănătăţii noastre. De aceea, în anatomia spirituală, speranţa reprezintă, alături de credinţă şi iubire, una dintre marile puteri ale sufletului. Menirea ei este să ne întărească în focul încercărilor, în aşa fel încât să ne ţină sănătoşi într-un climat al vieţii de multe ori nociv, presărat cu tot felul de netrebnicii, neajunsuri şi catastrofe, şi din cauza căruia am putea foarte uşor să cădem pradă uneia dintre cele mai vătămătoare boli pentru suflet, cu toate nuanţele ei întunecate: neîncredere, resemnare, depresie şi, în forma cea mai acută, disperare.

Speranţa nu ne lasă să abdicăm de la viaţă, chiar dacă, într-o anumită conjunctură a vieţii, prezentul nu arată deloc bine. Prin însăşi natura ei, speranţa este o virtute orientată către viitor, este un mod de a paria mereu pe varianta pozitivă, pe un final fericit, în care lucrurile se vor rezolva. Această virtute are darul de a susţine, a întări şi a echilibra prezentul. A spune, prin urmare, că nu mai există speranţă pentru că prezentul arată rău înseamnă să nu fi cunoscut niciodată acest sentiment.”[73]

Este bine prin urmare să ne dăm seama că Dumnezeu Tatăl este Unul care ne iubeşte în măsura în care şi noi ajungem să Îl iubim şi să ne deschidem Lui. Este prin urmare nevoie de o reciprocitate între noi şi El. Aceasta fiindcă

---

[70] A se vedea Monahul Serghie, *Dumnezeu: o certitudine* (Galaţi, 2022).

[71] Iulian Naroş https://ziarullumina.ro/teologie-si-spiritualitate/patristica/nadejdea-in-dumnezeu-lumina-vietii-80087.html (accesat pe 16.08.2025).

[72] Aeţiu al Antiohiei a fost întemeietorul ereziei anamoenilor (o formă extremă de arianism) care susţinea că Iisus este de o cu totul altă natură decât cea a lui Dumnezeu Tatăl. https://orthodoxwiki.org/Aetius_of_Antioch (accesat pe 04.10.2025).

[73] https://ziarullumina.ro/opinii/repere-si-idei/despre-nadejdea-in-dumnezeu-sau-a-privi-mereu-spre-viata-vesnica-99411.html (accesat pe 16.08.2025).

după cum am spus Dumnezeu Tatăl nu ne iubeşte cu forţa. La fel de bine ceea ce ne spunea în secolul IV Sfântul Grigorie de Nyssa este că Dumnezeu Tatăl ne vrea pe noi pentru o relaţie şi o legătură veşnică cu El fiindcă El există din veşnicie.

Sunt mai mulţi care acceptă cu adevărat Dumnezeu Tatăl este Tatăl nostru dar se împotmolesc când vine vorba de existenţa diavolului. De ce a lăsat Dumnezeu Tatăl ca diavolul să vină asupra noastră şi să ne ispitească? A făcut acest lucru ca să ne spună că au fost şi unii care i-au întors spatele pentru veşnicie Lui. Cel mai notabil caz este diavolul sau satan cum este cunoscut azi. El nu a voit să fie ascultător faţă de Dumnezeu Tatăl şi a întors spatele Lui.[74]

„Speranţa îşi începe drumul acolo unde raţiunea se opreşte. Ea nu este un calcul în urma căruia obţinem un rezultat existenţial pozitiv, nu este nici un demers raţional în urma căruia putem face previziuni pozitive asupra viitorului nostru şi nici o evaluare pragmatică a condiţiilor ce ar putea determina lucrurile să se desfăşoare în favoarea noastră. Dimpotrivă, adevărata nădejde se strecoară în inima omului când nu mai e nimic de făcut, când nu prea mai există argumente pentru ca lucrurile să aibă un final fericit. Să sperăm „împotriva oricărei speranţe“ (Romani 4, 18), ne îndeamnă Sfântul Apostol Pavel, adică să dăm dovadă de tărie sufletească şi fermitate în credinţa că binele va birui răul, chiar dacă sorţii par potrivnici.

Aşadar, apariţia speranţei nu ar fi posibilă decât pe un fundal existenţial nefavorabil, unde spectrul neîmplinirii planează ameninţător asupra destinelor oamenilor. De aceea, într-o lume paradisiacă, adică o lume perfectă, unde fericirea este o stare existenţială constantă, speranţa nu ar fi necesară. Doar într-o realitate precară, imperfectă, spe-ran-ţa ar avea un rost. Obiectul speranţei, fie că este vorba de o dorinţă sau o făgăduinţă, nu ţine în totalitate de voinţa sau puterea noastră de înfăptuire. În final nu ne rămâne decât să sperăm că acel ceva spre care năzuim se va împlini într-un viitor mai mult sau mai puţin îndepărtat. Speranţa se înfăţişează, aşadar, ca o împletire subtilă între aşteptare şi dorinţă.”[75]

Speranţa sau nădejdea creştin ortodox este un lucru care este esenţial în legătură cu Tatăl nostru cel din cer. De ce? Fiindcă teologia creştin ortodoxă ne spune că deznădejdea este un păcat. Nu avem voie să deznădăjudim de bunătatea şi mila lui Dumnezeu Tatăl. Aceasta indiferent cânte greutăţi şi dilema existenţiale ar venii peste noi.

Este bine să ştim că atâta vreme cât ne dăm silinţa să facem totul pentru bine Dumnezeu Tatăl este deasupra noastră şi veghează peste noi. La fel de bine din Vechiul Testament am putut să vedem să sentimentele lui Dumnezeu Tatăl pentru noi sunt paterne. El nu ne urăşte ci mai mult urăşte actele noastre păcătoase fiindcă păcatul este o manifestare a răului.

Nimic din această lume nu poate să frângă legătura noastră de iubire cu Dumnezeu Tatăl decât păcatul. Aceasta fiindcă păcatul în timp se transformă într-o patimă şi patima ajunge să ne împietrească sufletele. Iată ce spunea în acest sens Sfântul Ioan Iacob Hozevitul: “toţi Sfinţii Părinţi mărturisesc într-un glas că nici un păcat nu este aşa de vătămător precum este păcatul deznădăjduirii, căci el e aproape ca şi lepădarea de Dumnezeu. Pentru aceasta, fraţilor, să ne doară inima pentru păcatele noastre, căci prin ele am supărat pe bunul Dumnezeu, dar întristarea noastră să fie totdeauna însoţită cu nădejdea în mila Părintelui Ceresc şi niciodată să nu avem îndoială de mîntuire. Obiceiul vrăşmaşului este să aducă în inimă frica cea dobitocească şi tulburare, ca prin asta să arunce pe om în deznădejde. Dar tu, frate Creştine, chiar dacă L-ai vedea pe Însuşi Domnul că Îşi întoarce faţa Sa de la tine şi nu te mai socoteşti între oile Sale, tu nici atunci să nu te împuţinezi, ci roagă-te cu stăruinţă de El, precum se ruga şi văduva cea necăjită către judecătorul nedreptăţii, cum spune la Sfânta Evanghelie, şi nu vei rămîne ruşinat. Strigă cu îndrăzneală la gândurile cele otrăvite, cum striga şi Sfântul Prooroc David, zicînd: Domnul este luminarea mea şi mântuitorul meu, de cine mă voi teme?, şi apoi zi: Nădejdea mea este Tatăl, scăparea mea este Fiul, acoperământul meu este Duhul Sfânt.”[76]

Avem un Tatăl din cer care ne iubeşte cu o iubire infinită şi trebuie să Îl facem să fie mândru de noi. Cum putem să facem acest lucru? Ajungând să fim oameni ai

- binelui,
- virtuţii,
- dreptăţii
- şi moralităţii.

---

[74] A se vedea Denis de Rougement, *Partea diavolului* (Bucureşti, 1994).

[75]https://ziarullumina.ro/opinii/repere-si-idei/despre-nadejdea-in-dumnezeu-sau-a-privi-mereu-spre-viata-vesnica-99411.html (accesat pe 16.08.2025).

[76]Sfântul Ioan Iacob Hozevitul, *Profeţii şi mărturii creştine pentru vremea de acum*, Editura Biserica Ortodoxă, Alexandria, 2004 apud https://doxologia.ro/pacatul-deznadajduirii-e-ca-lepadarea-de-dumnezeu (accesat pe 16.08.2025).

Toate aceste lucruri sunt unele care Îl fac pe Tatăl nostru din cer mândru şi vesel. Aceasta fiindcă ştim că El nu rămâne indiferent la actele şi faptele noastre. Fiindcă ne iubeşte Tatăl nostru din cer aşteaptă ca noi să căutăm să fim ca El şi ştim că Iisus ne-a spus că El este desăvârşit. Prin urmare chemarea noastră este să fim desăvârşiţi spiritual şi sufleteşte. Să nu Îl dezamăgim pe Tatăl nostru cel din cer. De ce? Fiindcă au fost mulţi care au făcut acest lucru în istorie sub o formă sau alta. Teologul Eugen Stafie spunea cât se poate de frumos în acest sens: „În absenţa nădejdii în Hristos nu poate exista bucurie adevărată, ci doar una efemeră şi iluzorie. „Întru nădejde bucuraţi-vă", spune Sfântul Apostolul Pavel (Rom. 12, 12). Omul care nădăjduieşte în Dumnezeu priveşte lumea cu ochii inimii şi se mişcă într-un mod tainic, cu în-treaga sa fiinţă, dincolo de moarte, spre viaţa veşnică."[77]

Se spune că un om simplu a auzit de un filosof foarte vestit şi s-a dus la el pentru a îi cere sfatul.

- Domnule filosof vă mulţumesc că m-ai primit.
- Cu ce vă pot fi de folos?
- Am o mare nedumerire.
- Care este acea?
- Cum se face că deşi la biserică se spune că Dumnezeu ne iubeşte totuşi El îngăduie moartea în lumea noastră?
- Bună întrebare.
- Mă frământă de mai multă vreme.
- Este mai mult o întrebare teologică.
- Ce înseamnă o „întrebare teologică"?
- Adică ţine mai mult de competenţa unui teolog.
- Şi ce este un teolog?
- Un teolog este o persoană care Îl studiază pe Dumnezeu.
- Înţeleg.
- Deşi sunt filosof voi căuta să îţi răspund.
- Tare mult mi-aş bucura.
- Vezi tu moartea omului nu a fost voită de Dumnezeu.
- Dar de cine?
- De diavol.
- Am auzit de el.
- Diavolul a devenit invidios pe om fiindcă el era în rai locul de unde a fost izgonit.
- De ce a fost izgonit?
- Fiindcă a voit să ia locul lui Dumnezeu Tatăl.
- Doamne fereşte.
- Prin urmare pe Dumnezeu nu se cuvine să Îl învinovăţim de moartea din lume.
- Dar totuşi o îngăduie.
- Până la un punct.
- De ce?
- Fiindcă ştim că Iisus a înviat.
- Şi ce este dacă a înviat?
- Înseamnă că odată cândva cu toţii vom învia.
- Se poate să mai înviem?
- Da.
- Cum?
- La Dumnezeu toate sunt cu putinţă.
- Da?
- Da.
- Înţeleg.
- Şi mai este ceva.

[77] https://ziarullumina.ro/opinii/repere-si-idei/despre-nadejdea-in-dumnezeu-sau-a-privi-mereu-spre-viata-vesnica-99411.html (accesat pe 16.08.2025).

- Ce?
- De multe ori ceea ce noi numim un lucru rău nu este aşa.
- Cum adică?
- Dumnezeu are judecăţi pe care noi nu le ştim.
- Nu înţeleg.
- Îţi voi spune o întâmplare adevărată ca să înţelegi.
- Vă ascult.
- Se spune că un preot dintr-un sat avea o întâlnire la protopopiat la oraş.
- Şi?
- A plecat de dimineaţă cu şareta să prindă trenul.
- Şi?
- Pe drum şareta s-a lovit de un bolvan de pe drum şi roata s-a rupt.
- Înţeleg.
- Până a reparat preotul roata trenul din gară a plecat.
- Acum îmi trebuia să se întâmplate să mi se rupă roata la şaretă? Şi-a spus preotul.
- Şi ce a urmat?
- S-a dus la casa lui dezamăgit.
- Cred.
- A doua zi a venit postaşul cu ziarul.
- Şi?
- Pe prima pagină era scris că trenul cu care trebuie să meargă el la oraş a deraiat de pe şine şi toţi pasagerii au murit.
- Deci dacă el era în tren murea şi el?
- Evident.
- Deci accidentul cu şareta i-a salvat viaţa?
- Da.
- Cum s-au legat lucrurile.[78]
- Aşa se leagă ele în viaţa noastră dacă avem încredere în Dumnezeu Tatăl.
- Încredere şi nădejde nu?
- Da.
- Bine de ştiut.
- Aşa este.
- Deci Dumnezeu Tatăl nu ne părăseşte la greu?
- Nu.
- Mai ales dacă credem în El?
- Credinţa este un lucru esenţial.
- Aşa este.
- Mă bucur că eşti de acord.
- Trebuie să recunosc că acum sunt lămurit.
- Despre de ce Dumnezeu lasă moartea şi răul în lumea noastră?
- Da.
- El ştie mult mai bine ceea ce este bine pentru noi.
- Credeţi?
- Da.
- Aşa este.
- Ai văzut din întâmplarea de mai sus.
- Ceea ce părea rău a fost de fapt un bine?
- Da.
- Aşa cred că lucră Dumnezeu Tatăl.

[78] Poveste preluată de al mitropolitul Ardealului Antonie Plămădeală din *Tâlcuiri noi la texte vechi*.

Iată ce spunea despre rugăciunea Tatăl nostru mitropolitul Andrei Andreicuț: „Mântuitorul ne învață cum să ne rugăm, apoi ne redă și cuvintele pe care trebuie să le spunem atunci când trebuie să ne rugăm. El ne descoperă rugăciunea unică, numită în Biserică și „Rugăciunea domnească": Deci voi așa să vă rugați: „Tatăl nostru, Care ești în ceruri, sfințească-se numele Tău; vie împărăția Ta; facă-se voia Ta, precum în cer, și pe pământ. Pâinea noastră cea spre ființă, dă-ne-o nouă astăzi; și ne iartă nouă greșelile noastre, precum și noi iertăm greșiților noștri; și nu ne duce pe noi în ispită, ci ne izbăvește de cel rău. Că a Ta este împărăția și puterea și slava, în veci. Amin".

Această rugăciune unică începe cu expresia: Tatăl nostru, cuvinte care constituie o adevărată mărturisire de credință. Mântuitorul I se adresă Tatălui folosind cuvântul aramaic „Avva", cuvânt foarte profund, foarte cuprinzător. În mai multe locuri din Sfintele Evanghelii Îl vedem pe Mântuitorul Iisus Hristos spunându-I lui Dumnezeu: „Avva Părinte!". Și, în mod deosebit, ne rămâne în minte acest cuvânt din timpul patimilor, atunci când Mântuitorul se roagă și-I zice: „Avva, Părinte, a sosit ceasul". Dumnezeu este Tatăl Domnului nostru Iisus Hristos. Este Tatăl împreună cu care a zidit și mântuiește lumea noastră, Tatăl Care niciodată nu Îl părăsește pe Domnul Iisus Hristos (...).

Când ne rugăm, ar trebui să avem convingerea că intrăm în comuniune cu toți oamenii, că suntem frați cu toți oamenii, că trebuie să-i iubim pe toți oamenii. Ne rugăm Tatălui „nostru", nu Tatălui „meu": Tatălui nostru care este în ceruri. De aceea, pe parcursul meditațiilor legate de această rugăciune, vom sublinia faptul că ea nu ne va fi primită de Dumnezeu dacă o facem aflându-ne în stare de neînțelegere, de răutate, de ură. Aceasta pentru că ne adresăm Tatălui nostru comun, „Care este în ceruri".[79]

CAPITOLUL 4

ÎNȚELEPCIUNEA LUI DUMNEZEU TATĂL ESTE INFINIT MAI MARE CA A NOASTRĂ

Când filosoful antic Socrate a afirmat că: "știu că nu știu nimic" mai mulți din vremea lui au fost scandalizați. De ce? Fiindcă Socrate și-a câștigat faima ca fiind unul dintre cei mai înțelepți oameni din vremea lui. Și acest lucru pe bună dreptate. Ignoranța nu este o trăsătură proprie unui filosof. Ori cum se face că Socrate a spus că știe că nu știe nimic? Socrate a devenit conștient că el raportat la cunoașterea lui Dumnezeu (mai precis a zeilor) din vremea lui este o picătură de apă într-un mare ocean. Așa că pe bună dreptate înțelepciunea noastră raportată la înțelecpiunea lui Dumnezeu este ca firul de nisip pe o mare plajă. Este bine să ne aducem aminte de maxima lui Socrate – *știu că nu știu nimic* – fiindcă în acest mod nu vom cădea niciodată în păcatul mândriei din pricina intelectului nostru.[80]

Ceea ce Sfântul Pavel ne spunea în antichitatea creștină este că înțelepciunea omului poate intra în conflict cu înțelepciunea lui Dumnezeu Tată. Iată ce le scria Sfântul Pavel corintenilor din Grecia antică: "căci cuvântul Crucii, pentru cei ce pier, este nebunie; iar pentru noi, cei ce ne mântuim, este puterea lui Dumnezeu. Căci scris este: "pierde-voi înțelepciunea înțelepților și știința celor învățați voi nimici-o". Unde este înțeleptul? Unde e cărturarul? Unde e cercetătorul acestui veac? Au n-a dovedit Dumnezeu nebună înțelepciunea lumii acesteia? Căci de vreme ce întru înțelepciunea lui Dumnezeu lumea n-a cunoscut prin înțelepciune pe Dumnezeu, a binevoit Dumnezeu să mântuiască pe cei ce cred prin nebunia propovăduirii. Fiindcă și iudeii cer semne, iar elinii caută înțelepciune, Însă noi propovăduim pe Hristos cel răstignit: pentru iudei, smintealã; pentru neamuri, nebunie Dar pentru cei chemați, și iudei și elini: pe Hristos, puterea lui Dumnezeu și înțelepciunea lui Dumnezeu. Pentru că fapta lui Dumnezeu, socotită de către oameni nebunie, este mai înțeleaptă decât înțelepciunea lor și ceea ce se pare ca slăbiciune a lui Dumnezeu, mai puternică decât tăria oamenilor" (1 Corinteni 1, 18-25).

Se poate vedea aici că la vremea lui Hristos pe lângă înțelepciunea lui Dumnezeu Tatăl mai exista o altă înțelepciune; este vorba de înțelepciunea păgână. Grecii antici știm că aveau chiar o zeiță a înțelepciunii. Este vorba de zeița Atena. Ei bine ceea ce trebuie să știm este că în această viață avem nevoie de înțelepciune. S-a ajuns să se creeze o știință a înțelepciunii care se numește filosofie.[81]

Ceea ce trebuie să știm este că avem nevoie de înțelepciunea lui Dumnezeu Tatăl. De ce? Fiindcă sunt atât de multe filosofii înșelătoare în lumea noastră. În acest sens în lumea noastră există

- o filosofie nihilistă,

[79] Andrei Andreicuț, *Morala împărăției întemeiată pe Sfânta Scriptură și Sfinții Părinți*, (Editura Reîntregirea, Alba Iulia, 2003), pp.3-33.
[80] A se vedea Robert Rowland Smith, *Mic dejun cu Socrate* (Editura Litera, 2013).
[81] A se vedea Gabriel Liiceanu, *Cearta cu filosofia* (București, 1992).

- o filosofie secularistă,
- o filosofie hedonistă
- sau o filosofie materialistă şi consumeristă.

Toate aceste filosofii nu vin de la Dumnezeu Tatăl. De ce? Fiindcă este bine să ştim că există mai multe filosofii care nu sunt inspirate de Duhul Sfânt al lui Dumnezeu Tatăl.

Iată ce spunea în acest sens părintele Rafail Noica: "cuvintele lui Dumnezeu, omului pot părea, şi par de multe ori sminteala cea mai mare, şi însuşi Apostolul Pavel nu se sfieşte a vorbi de „nebunia lui Dumnezeu," dar adaugă că nebunia lui Dumnezeu se arată mai înţeleaptă decât înţelepciunea omului. Înţelepciunea omului e neputincioasă, precum şi omul; este stricăcioasă, precum şi omul; dar ceea ce ne pare nouă a fi o nebunie, dacă este dumnezeiască, să ne împărtăşim cu această nebunie, şi vom vedea că asta era înţelepciunea.

Deci ajungem la împărtăşirea concretă, fizică, la împărtăşirea cu lucrul care vine de dincolo, lucrul care vine de unde mintea omului „nu se poate duce." Ochiul nu poate vedea, urechea nu poate auzi. Ei, asta-i energia care ne duce întru acel "dincolo". Cuvântul lui Dumnezeu împărtăşeşte pe om la toate nivelele: la nivel de cuvânt, la nivel de simţ, la nivelul cel mai concret al mâncării. Şi când Mântuitorul a răspuns ispititorului că nu din singură pâine va trăi omul, ci din fiecare cuvânt care purcede din gura lui Dumnezeu, dacă am fi auzit atunci în pustie cuvântul acesta, cine şi-ar fi putut închipui că acel "cuvânt care purcede din gura lui Dumnezeu" - tocmai ca pâine ni se va da, drept împărtăşanie?"[82]

Este bine să ştim că dacă voim să ne apropiem de Dumnezeu Tatăl facem un lucru foarte înţelept. Numai cei fără de minte sunt unii care nu pun preţ pe înţelepciune. Ceea ce trebuie să ştim este însă că sunt mai multe simulacre ale înţelepciunii în lumea noastră. Ce sunt aceste simulacre ale înţelepciunii din lumea noastră? Ei bine sunt mai multe lucruri în lumea noastră care ajung să fie contrafăcute. Mai recent s-a ajuns la concluzia că oamenii anormali ajung să contrafacă şi normalitatea.[83]

Prin urmare cei care nu sunt în comunuiune cu Dumnezeu Tatăl ajung să creeze mai multe simulacre ale înţelepciunii. De cele mai multe ori ele sunt religioase. Trebuie să ştim că marii filosofi ai antichităţii cum au fost Platon, Socrate, Aristotel, Seneca sau Marcus Aurelius cu toţii erau păgâni. Ei credeau că înţelepciunea lor vine de la zei. Evident că nu acest lucru era şi adevărat.

Despre faptul că Dumnezeu Tatăl ne pedepseşte atunci când greşim ei bine tot părintele Rafail Noica spunea: „dacă omul material se sminteşte? Apăi sigur că se sminteşte! Acestea sunt taine dumnezeieşti. Ori crezi, ori nu crezi... Dacă nu crezi, intri într-un domeniu care se cheamă „iad," care se cheamă „pedeapsă;" intri în tot felul de încurcături, sminteli, amărăciuni, ca fiul risipitor.

Smintirile astea în care cădem, pedeapsa asta... ce este cuvântul pedeapsă? Etimologic vine de la cuvântul grec pedevsis, care dă pe româneşte şi alte cuvinte. Rădăcina grecească ped- dă pediatrie, pedagogie. „Pedeapsa" este o povăţuire de copil, o formare de copil, o educaţie de copil, formezi copilul. Pedeapsa nu este un „Na, să mănânci asta, c-ai fost rău!". Pedeapsa este un lucru care ne revine; să zicem, dacă arunci praf în sus, praful o să-ţi cadă în cap. Ne revin anumite lucruri, şi trăind smintirile, amărăciunile astea care ne vin, ceea ce numim ispite, ele au menirea să ne trezească, să vină omul ca fiul risipitor într-o zi şi să-şi zică: „Dar asta-i ce vroiam? Eu, care căutam fericirea - şi-am ajuns la amărăciune! Asta-i ce vroiam?"[84]

Sunt mulţi care găsesc plictisitor faptul că apropierea de Dumnezeu Tatăl duce la înţelepciune. Este bine să ştim că opusul înţelepciunii este nerozia şi nebunia. Ce om sănătos la minte vrea să fie nebun şi nerod? În istorie au fost mai mulţi astfel de oameni şi probabil că încă vor mai fii.

Ceea ce se poate vedea este că sunt mai multe filosofi religioase în lumea noastră care merg paralel cu calea lui Dumnezeu Tatăl. Ştim că există

- filosofii hinduse,
- filosofii budiste,
- filosofii şintoiste,
- filosofii islamice,
- filosofii zoroastriene, New Age etc.

---

[82] Ieromonahul Rafail Noica, *Cultura Duhului*, Editura (Reîntregirea, Alba Iulia, 2002), p. 28.
[83] A se vedea Eugen Negrici, *Simulacrele normalităţii* (Bucureşti, 2011).
[84] Ieromonahul Rafail Noica, *Cultura Duhului, Editura Reîntregirea*, (Alba Iulia, 2002), p. 28.

După cum am spus trebuie să ştim că diavolul poate la fel de bine să inspire mai multe filosofii şi sisteme de înţelepciune aparentă pentru a ne duce cât mai departe de Tatăl nostru cel din ceruri. Iată ce spunea în acest sens tot părintele Rafail Noica: „v-amintesc de cuvântul pe care l-am spus mai sus, că cel ce-şi leapădă voia sa şi face voia lui Dumnezeu, adică ascultarea, se trezeşte că asta era ce voia el; fiindcă Dumnezeu a ştiut mai bine ce „vroiam eu" şi unde-o să-l găsesc. Aşa şi omul care se desprinde de Dumnezeu şi cade în acest domeniu pe care-l numesc „pedeapsă," până la urmă iadul. Dar şi el, iadul, are menirea să povăţuiască pe om, măcar că într-un fel negativ: „Dar asta-i ce voiam? Păi, dacă-i vorba de suferinţă, nu-i mai bine să iau suferinţa pe care nu ne-o ascunde Dumnezeu că va fi urmarea cuvântului lui Dumnezeu? Că, dacă tot e vorba de suferinţă, atunci ce am de pierdut să urmez lui Hristos, suferind? Acolo măcar este făgăduinţă de viaţă vecinică." Şi iarăşi, prin „pedeapsă," prin această educaţie de copii, dacă are trezvia aceasta sufletul şi lumina aceasta, ca fiul risipitor, să înţeleagă că prin aceasta poate să vină înapoi la Dumnezeu, şi-atuncea are şi un avantaj: că nu va mai fi ademenit de ceea ce acuma recunoaşte a fi sminteală."[85]

Prin urmare este bine să ştim că omul înţelept este unul care Îl caută pe Dumnezeu Tatăl şi vrea să fie în comuniune cu El. Din această comuniune se poate spune că îşi trage seva şi îşi găseşte inspiraţia în viaţa de zi cu zi. Trebuie să ne dăm seama de acest lucru fiindcă în orice caz este bine să ne bazăm mai mult pe înţelepciunea lui Dumnezeu Tatăl decât pe ceea ce considerăm noi înţelepciune.[86]

După cum am văzut mai sus Sfântul apostol Pavel ne avertiza că înţelecpiunea lumii nu prea merge pe înţelepciunea lui Dumnezeu Tatăl. Lui Dumnezeu Tatăl îi place ca noi duminica să mergem să ne rugăm la biserică ceea ce noi – sau mai bine spus marea majoritate dintre noi – nu o facem. Mai mult decât atât: sunt mai mulţi eretici care nu ascultă de Dumnezeu Tatăl şi ajung să fărâmiţeze creştinismul ortodox, credinţa lăsată în lume de Iisus ca o modalitate de a ajunge la Dumnezeu Tatăl.

Iată ce spunea în acest sens Sfântul Chiril al Alexandriei: „dar Cuvântul lui Dumnezeu luminează pe tot omul care vine în lume nu prin învăţătură, precum îngerii, sau oamenii, ci mai degrabă ca Dumnezeu, Care, sădind în chip creator în fiecare dintre cei chemaţi la existenţă sămânţa înţelepciunii, sau a cunoaşterii lui Dumnezeu, sau plantându-i fiecăruia rădăcina înţelegerii, îl face astfel făptură raţională, arătând-o părtaşă la firea Sa dumnezeiască şi făcând să pătrundă în minte, ca nişte suflări luminoase, strălucirea Lui negrăită, în modul şi sensul ştiute numai de El. Dar socotesc că nu trebuie să spunem despre acestea lucruri de prisos. De aceea şi protopărintele Adam e văzut nu dobândind ca noi, în timp, calitatea de-a fi înţelept, ci îndată, din primul moment al facerii, se arată desăvârşit în înţele-gere, păstrând în sine netulburată şi curată luminarea dată firii de Dumnezeu şi având demnitatea firii nerăpită."

*Tâlcuirea Sf. Dumitru Stăniloae: Pe de o parte, Dumnezeu a sădit în om sămânţa înţelegerii, pe de alta, a sădit-o prin actul creaţiei. Deci, pe de o parte ţine de firea omului, dar, întrucât firea aceasta e creată, înţelegerea o are omul de la Dumnezeu, prin împărtăşirea de Înţelepciunea sau de Cuvântul Lui. Omul e deosebit de Dumnezeu, dar nu cu totul tăiat de El. Chiar prin firea lui este deosebit de Dumnezeu, dar se află şi în legătură cu Dumnezeu. Aşa este şi înţelegerea lui. O are legată de firea lui, dar legată şi de Dumnezeu. E de o fire deosebită de a lui Dumnezeu, dar părtaşă la Dumnezeu. Aşa e şi înţelegerea omului. E deosebită de a lui Dumnezeu, dar există ca părtaşă la înţelepciunea lui Dumnezeu. Aceasta face ca înţelegerea lui Dumnezeu, de care se împărtă-şeşte, să ia în om forma proprie. Pe când în Dumnezeu e nemărginită din veci ca şi existenţa Lui, în om e mărginită, dar însetată după nemărginire, însă putând căuta nemărginirea în mod amăgitor în eul propriu şi în cele create (n.s. 159, pp. 90-91)."[87]

Evident că sunt mai multe lucruri care apar din comuniunea noastră cu Dumnezeu Tatăl cum ar fi:

- sfinţenie,
- bucurie,
- pace
- sau îndelunga răbdare.

Ceea ce mai toţi sfinţii creştin ortodocşi au putut să remarce este că pe cum ne apropiem mai mult de Dumnezeu Tatăl pe atât mai mult ne dăm seama de sfinţenia Lui. Pare părea pentru unii ciudat că Tatăl nostru cel din

---

85 Ieromonahul Rafail Noica, *Cultura Duhului, Editura* (Reîntregirea, Alba Iulia, 2002), p. 28.

86 A se vedea Maxim Aghioritul, *Filosofia ascetică protrivit Sfintei Scripturi și Sfinților Părinți* (Galaţi, 2017).

87 Sfântul Chiril al Alexandriei, *Comentariu la Evanghelia Sfântului Ioan*, Cartea Întâi, Cap. 9, în Părinţi şi Scriitori Bisericeşti (2000), vol. 41, pp. 90-91.

cer este sfânt. Totuşi acest lucru ni l-a spus aluziv Iisus când ne-a spus în rugăciunea Tatăl nostru: sfinţească-se numele Tău.

Iată ce spunea în acest sens Sfântul Iustin Popovici despre înţelepciunea lui Dumnezeu Tatăl care este comunicată nouă prin Iisus: „doar când este luminată cu lumina Dumnezeu-omului Hristos îşi deschide lumea floarea existenţei sale şi în felul acesta îşi revelează adevăratul ei sens şi valoarea sa. Iată de ce Mântuitorul a spus: „Eu sunt lumina lumii" (Ioan 8, 12; 9, 5). În Dumnezeu-omul Hristos, şi întru lumina Sa, omul şi-a deschis ochii pentru prima oară şi a văzut lumina, înţelegând în acelaşi timp adevăratul sens al luminii. Există o anumită măsură a înţelepciunii dumnezeieşti şi o anumită raţiune ce pătrunde în întreaga creaţie. Ea este răspândită de către Hristos Însuşi, de către veşnicul Logos al lui Dumnezeu, şi tocmai din această pricină se spune în Sfânta Evanghelie: „Toate prin El s-au făcut" (Ioan 1, 3). Raţiunea şi înţelepciunea din această lume şi din întreaga creaţie sunt evidenţiate în lumina Logosului întrupat al lui Dumnezeu."[88]

Doi moralişti discutau într-o zi.

- Ştii ce?
- Ce?
- De ce oamenii care nu cred în Dumnezeu respectă regulile morale?
- Te referi la atei?
- Da şi la necredincioşi.
- Ştii de ce?
- Ce?
- Fiindcă ei neagă evidenţele.
- Ce evidenţe?
- Dumnezeu Tatăl a lăsat în om o lege morală.
- Dar sunt mulţi care o încalcă.
- Aşa este.
- Şi atunci?
- Sfântul apostol Pavel spunea că păgânii care nu au lege din fire fac ale legii.
- Mi se pare că am auzit acest lucru.
- Se poate.
- Şi atunci de ce sunt atât de multe contradicţii morale în lumea noastră?
- Nu sunt contradicţii.
- Dar ce?
- Ispite.
- Ştiu ce este o ispită.
- Şi de ce sunt aceste contradicţii care sunt ispite?
- Sunt lăsate de Dumnezeu pentru binele nostru.
- Pentru binele nostru?
- Da.
- Adică cum?
- Pedagogic.
- Acum aşa?
- De multe ori aflăm care este sensul lor numai dacă avem răbdare.
- De ce?
- Fiindcă în tot ceea ce face Dumnezeu Tatăl are o logică.
- Te referi la sens prin logică?
- Da.
- Nu cred că înţeleg.
- Te voi face să înţelegi.
- Chiar te rog.
- O să îţi spun o întâmplare adevărată.

[88] Părintele Iustin Popovici, *Credinţa Ortodoxă şi viaţa în Hristos*, Traducere: prof. Paul Bălan, Editura Bunavestire, Galaţi, 2003, p. 35.

- Ascult.
- Un om călătorea pe un drum de ţară, împreună cu soţia sa.
- Şi?
- Obosiţi de atâta mers şi văzând că îi prinde noaptea pe drum, cei doi călători au vrut să tragă la un han.
- Frumos.
- Dar hangiul, om rău, a refuzat să-i primească, spunându-le că nu mai are camere libere.
- Vai de mine.
- Nevasta omului s-a arătat nemulţumită.
- Ei, lasă, femeie, a încercat să o liniştească omul, lasă, că ştie Dumnezeu ce e mai bine!
- Mai, omule, zise atunci femeia sa, dar ce poate fi bine când, uite! – nu avem unde sta peste noapte?!
- Şi?
- În sfârşit, au plecat mai departe şi, spre bucuria lor, au întâlnit un ţăran, om sărac, dar bun la suflet.
- Ce bine.
- Văzând că i-a prins noaptea pe drum, ţăranul i-a primit cu drag în căsuţa lui.
- Frumos.
- Dar a doua zi dimineaţa, când au vrut să plece mai departe, ţăranul le-a dat o veste uluitoare celor doi călători.
- Ce veste?
- Peste noapte, hanul fusese atacat de hoţi, care îi jefuiseră pe toţi călătorii.
- Nu îmi vine să cred.
- Vezi, i-a mai spus omul femeii – trebuie să avem încredere în felul în care Dumnezeu le rânduieşte pe toate. Ţii minte ce ţi-am spus aseară? „Lasă, ştie Dumnezeu ce e mai bine".
- Aşa este dragul leu.
- Frumoasă întâmplarea.
- Şi adevărată.
- Te cred.
- Fără nicio îndoială că Dumnezeu rânduieşte faptele noastre mai bine decât am putea-o face noi înşine.[89]
- Sunt de acord.
- Şi mai este ceva.
- Ce?
- Este mult mai bine să mizăm pe înţelepciunea lui Dumnezeu.
- Decât pe a noastră?
- Da.
- De ce?
- Fiindcă El ştie mult mai bine să rânduiască lucrurile.
- Am văzut asta din întâmplarea de mai sus.
- Dar eu am vrut să ţi-o evidenţiez.
- Îmi mulţumesc.
- Pentru nimic.
- Acum eşti lămurit?
- Se poate spune.
- După cum am spus noi avem înţelepciune.
- Şi?
- Dar înţelecpiunea noastră este infinit mai mică decât cea a lui Dumnezeu.
- Şi atunci ce facem cu înţelecpiunea noastră?
- O folosim.
- Cât?
- Cât să ne centreze pe Dumnezeu.
- Sunt de acord.

[89] https://www.parohiaafumati1.ro/archives/3308 (accesat pe 31.07.2025).

Iată ce spunea în acest sens Sfântul Arsenie Boca: "oamenii, legaţi în neştiinţă, scurţi la minte şi slabi în credinţă, urmăresc viaţa pământească, şi toată mâhnirea lor e pentru trup (Sirah 41,14). „Cel ce nu primeşte necazurile care îl depărtează de patimi, acela fuge de ceea ce nu trebuie să fugă" (Sf. Maxim Mărturisitorul, Filocalia vol. 3). Drept aceea, până nu vom ajunge de aceeaşi părere cu Dumnezeu despre viaţa noastră pământească, precum şi despre cealaltă, de pe celălalt tărâm, nu vom avea linişte în suflet, nici unii cu alţii, nici sănătate în trup şi nici în orânduirea omenească.

Trebuie să ne plecăm înţelepciunii atotştiutoare a lui Dumnezeu, Care, în tot ce face, numai bine face, ori pricepem aceasta, ori n-o pricepem. Când ne plecăm capul şi vrem şi noi ce a vrut Dumnezeu, în clipa aceea căpătăm liniştea sufletului orice ar fi dat peste zilele noastre. Căci El e Stăpânul vieţii şi al morţii, de El ascultă zidirea şi de El se teme iadul, şi din porunca Lui ascultă dracii de satana lor. „Toţi locuitorii pământului sunt o nimica înaintea Lui; El face ce vrea cu oastea Cerului şi cu locuitorii pământului, şi nimenea nu poate să stea împotriva mâniei Lui, nici să-i zică: Ce faci?" (Daniel 4, 32)."[90]

Prin urmare am ales să vorbim în acest capitol despre faptul că înţelepciunea noastră vine de la Dumnezeu Tatăl numai că de mai multe ori ajungem să autonomizăm această înţelepciune şi să credem că este pur şi simplu a noastră şi ea nu are nici o legătură cu Dumnezeu Tatăl. Am spus că sunt mai multe astfel de înţelepciuni:

- materialismul,
- hedonismul,
- consumarismul,
- secularismul
- sau nihilismul

sunt cu toate înţelepciuni sau mai bine spus pseudo-înţelepciuni care sunt mai mult un simulacru al înţelepciunii care vine de la Dumnezeu Tatăl.[91]

Iată ce spunea Sfântul Dionisie Areopagitul despre înţelecpiunea care vine de la Dumnezeu Tatăl: „vino acum, de-ţi convine, să lăudăm viaţa bună şi veşnică, şi ca înţeleaptă şi ca înţelepciunea în Sine, mai bine zis ca cea care dă subzistenţă întregii înţelepciuni, care e mai presus de toată înţelepciunea şi înţelegerea. Căci Dumnezeu nu numai că e supraplin de înţelepciune şi „înţelegerea Lui nu are hotar" (Psalmul 146, 5), ci e aşezat mai presus şi de toată raţiunea, mintea şi înţelepciunea.

Şi aceasta înţelegând-o în mod mai presus de fire bărbatul cu adevărat dumnezeiesc, o socoteşte soarele nostru comun şi al Învăţătorului nostru. El zice că „nebunia lui Dumnezeu e mai înţeleaptă decât înţelepciunea oamenilor" (I Corinteni 1, 25), nu numai pentru că toată înţelepciunea omenească e o rătăcire, judecată în comparaţie cu statornicia şi neclintirea înţelesurilor dumnezeieşti, ci pentru că este un obicei al teologilor (scriitorilor Scripturii) să socotească privaţiunile la Dumnezeu suferind contrariul."[92]

Sunt mai mulţi care cred că a duce o viaţă cu Dumnezeu Tatăl este un lucru zvăpăiat şi cât se poate de libertin. Ei bine adevărul este că nu este aşa. Aceasta fiindcă teologia şi spiritualitatea creştin ortodoxă este cât se poate de clară în acest sens: Dumnezeu Tatăl se află într-un conflict cu demonii. Dacă ajungem să Îl acceptăm pe Dumnezeu Tatăl ca fiind Tatăl nostru după cum spunem în rugăciunea domnească ei bine şi voi trebuie să devenim angajaţi în facerea

- binelui,
- a dreptăţii,
- a egalităţii de şanse,
- a frumosului,
- a înţelegerii,
- a virtuţii
- sau a iubirii.

Este bine să ştim că Dumnezeu Tatăl aşteaptă să fim asemenea Lui. Acest lucru evident că nu este pe placul la mai mulţi care cred că viaţa cu Dumnezeu Tatăl este un fel de petrecere şi chef continuu. Viaţa cu Dumnezeu Tatăl în această lume este una de tranzit. Trebuie să ne definitivăm de partea cui suntem: a lui Dumnezeu Tatăl sau a diavolului.

---

[90] Din învăţăturile Părintelui Arsenie Boca -Despre durerile oamenilor,vol. 7, Ed. „Credinţa strămoşească", 2011, p. 40.

[91] A se vedea în acest sens Radu Teodorescu, *Simulacrele fericirii în lumea contemporană* (Cugir, 2025).

[92] Sfântul Dionisie Areopagitul, *Opere complete*, (Editura Paideia, Bucureşti, 1996), pp. 162-163.

Sunt mulţi care nu spun pe faţă că sunt de partea diavolului dar faptele lor spun cu totul altceva. De exemplu în Europa au fost mai mulţi conducători sau lideri care deşi s-au declarat creştini ortodocşi sau cel puţin creştini au ajuns să creeze

- război,
- violenţă,
- sete de putere,
- asasinate politice
- sau o viaţă petrecută în huzur şi destrăbălare.

Acestea nu sunt lucruri care sunt pe placul lui Dumnezeu Tatăl din cer. Aceasta fiindcă după cum am spus El este un Dumnezeu al binelui.[93]

Iată ce spunea despre înţelepciunea acestei lumii părintele Dionisie Ignat de la Muntele Athos: „înţelepciunea lumii acesteia nebunie este înaintea lui Dumnezeu. Adică dacă nu crezi că Dumnezeu ne-a dat toate descoperirile şi înlesnirile lumii moderne, te depărtezi de El. Crezi că toate sunt de la om, cu puterea omului.

Ăştia, occidentalii, sunt mai răi decât comuniştii. Ei au spus „Drepturile Omului". Dar pentru că omul este aplecat din tinereţile lui spre cele rele, el spune: „Am dreptul să fac orice fărădelege pentru că aşa vreau eu!". Adică dă libertate la patimi. Ăştia vin cu vicleşug şi caută să te câştige încet-încet, nu te luptă pe faţă.

Drepturile omului sunt o cursă pentru a legaliza păcatul. Adică să nu poţi să spui nimic împotriva celor ce păcătuiesc, pentru că sunt apăraţi prin lege.

Dumnezeu este dragoste. Cine are dragoste este în Dumnezeu. Dumnezeu este pace. Trebuie dragoste de aproapele, dar nu numai de cei prieteni, ci şi de vrăjmaşi."[94]

Ca să evităm ca înţelepciunea noastră să devină o pseudo-înţelepciune prin faptul că ajunge să se separe de Dumnezeu ei bine trebuie să fim unii care

- să ne raportăm
- să ne legăm
- şi să ne unim

din ce în ce mai mult cu Tatăl nostru cel din cer.

După cum am spus ceea ce trebuie să ştim este că moartea nu este un lucru care ne desparte de Dumnezeu Tatăl aceasta dacă în această viaţă am ajuns să îi facem voia. Că sunt mulţi care nu îi fac voia ne-o arată halul în care de mai multe ori ajunge lumea noastră. Ura şi războiul se poate vedea că sunt constante ale istoriei umanităţii. Este cu adevărat greu să spunem că Îl iubim pe Dumnezeu Tatăl dacă noi suntem violenţi şi răi. Iisus a spus cât se poate de bine că: "nu oricine Îmi zice: Doamne, Doamne, va intra în împărăţia cerurilor, ci cel ce face voia Tatălui Meu Celui din ceruri" (Matei 7, 21).

Sfântul Ioan Gură de Aur spunea că necazurile care vin peste noi vin tot din înţelepciunea lui Dumnezeu: „necazurile şi încercările nu sunt pricini de întristare, ci de laudă şi bucurie. De altfel necazurile sunt trimise de Dumnezeu cu înţelepciune. Aşa cum cobzarul nu întinde prea mult corzile cobzei ca să nu se rupă, însă nici nu le lasă prea slabe, ca să nu-şi piardă rezonanţa lor, la fel şi Dumnezeu nu ne lasă într-o stare de fericire continuă, însă nici într-o stare de suferinţă continuă. Ne dăruieşte perioade de linişte şi pace, pentru a ne mângâia şi odihni, dar din când în când, uneori mai des şi alteori mai rar, ne trimite şi ispite şi necazuri. În anumite cazuri, desigur, întârzie mult să ne scape de nenorociri. Din ce motiv? Ca să ne gândim la El şi să ne apropiem de El, ca să alergăm lângă El şi să-I cerem ajutor. De aceea îngăduie durerile, bolile, nenorocirile, foametea şi alte rele. Astfel, rămânând aproape de Dumnezeu, ne câştigăm mântuirea. Datorită suferinţelor trecătoare, moştenim viaţa veşnică.

Dar iubirea lui Dumnezeu dă măsură şi intensităţii suferinţelor, nu numai duratei lor. Aşa cum antrenorul nu-i antrenează pe toţi tinerii în acelaşi fel pentru luptă, ci celor slabi le dă adversari slabi iar celor puternici adversari voinici, la fel şi Dumnezeu dă fiecăruia dintre noi ispite după măsura puterilor lui. După cum spune Apostolul, ispitele pe care le înfruntăm sunt pe măsura noastră. Şi Dumnezeu nu îngăduie să fim încercaţi mai presus de puterile noastre, ci atunci când vine o ispită ne dă şi calea de ieşire din ea, ca s-o putem răbda (I Corinteni 10, 13)."[95]

---

[93] A se vedea Radu Teodorescu, *Teologia paternităţii lui Dumnezeu* (Cugir, 2016).

[94] *Stareţul Dionisie – Duhovnicul de la Sfântul Munte Athos*, (Editura Prodromos, 2009), p. 283.

[95] Sfântul Ioan Gură de Aur, *Problemele vieţii*, Editura Egumeniţa, p. 31-32.

La fel de bine este înţeleciunea pe care am primit-o de la Dumnezeu care ne spune că trăim într-o lume a diferenţelor. Nu putem să le spunem criminalilor în serie că sunt oameni buni şi care fac voia lui Dumnezeu Tatăl fiindcă acest lucru nu este posibil. La fel de bine trebuie să ştim că există în lumea noastră multă:

- duplicitate,
- prefăcătorie,
- minciună
- şi manipulare.[96]

De ce? Fiindcă oamenii sunt de acord să Îl aibă pe Dumnezeu ca Tatăl lor dar în termenii lor, adică un Tată din cer care să nu îi scoată din zona lor de confort.

Teologul ortodox francez Olivier Clement spunea cât se poate de frumos ce înseamnă că în rugăciunea Tatăl nostru îi cerem lui Dumnezeu pâinea cea de toate zilele: "îi cerem lui Dumnezeu pâinea noastră, pâinea cea pentru noi, pâinea de care acum avem nevoie. Facem ceea ce trebuie să facem pentru a avea, pentru a o câştiga cinstit, prin muncă, într-o civilizaţie pe cât posibil cinstită. Totuşi, o cerem lui Dumnezeu, ca pe un dar şi har. Pâinea este ceea ce mă ţine în viaţă."

Dar apoi trece la ideea de Euharistie:

„Faptul de a cere pâine sugerează ceea ce ar trebui să fie legătura noastră cu pământul, căci pâinea înseamnă pământul muncit de om. Omul, sau va distruge pământul, sau va face din el o Euharistie. (…) Cererea de pâine, dacă vrem s-o spunem fără inconştienţă sau ipocrizie, ne impune o altă exigenţă: aceea de a împărţi cu celălalt. Comuniunea euharistică este o părtăşie, este inseparabilă de aceea a altarului, spunea sfântul Ioan Gură de Aur."

Origen, un părinte al primelor veacuri creştine înţelegea prin acest verset pâinea cea spirituală, pe Iisus Hristos, Domnul nostru."[97]

După cum am spus este cu adevărat greu să spui că duci o viaţă frumoasă dacă nu te interesează înţelepciunea. S-a putut vedea în istoria lumii că au fost mai multe imperii care au avut o extincţie fulminantă din motive mai mult sau mai puţin obiective. Aceste imperii deşi au avut o expansiune fulminantă au avut de cele mai multe ori o cădere la fel de fulminantă. Cazul Imperiului greco-macedonian al lui Alexandru cel Mare este un exemplu. Alexandru cel Mare – deşi se revendica drept ucenicul filosofului Aristotel – a creat un imperiu care s-a întins din Grecia şi a înglobat mai tot Orientul Mijlociu. Deşi Alexandru se considera înţelept ei bine se pare că dorinţa lui de putere şi faimă a fost mult mai mare decât înţelecpiunea lui fiindcă imediat după moartea sa subită şi timpurie ei bine imperiul s-a destrămat fiindcă generalii săi nu au fost loiali au început să se lupte între ei pentru putere. Imperiul fulminant al lui Alexandru Macedon nu a durat decât 12 ani.

Se poate vedea că au fost – şi încă sunt – mai mulţi mari lideri ai lumii care deşi au susţinut că sunt înţelepţi în realitate nu au fost. Aceasta fiindcă înţelecpiunea lor nu a fost legată de cea a Părintelui din cer.

Iată ce spunea părintele Teofil Pârâian despre Tatăl nostru din cer: „aşa e rânduiala lui Dumnezeu, ca cele ce le trăim să treacă şi să şi rămână, să treacă şi să se adauge la ceea ce suntem fiecare dintre noi. S-au înscris în existenţa noastră anii vieţii noastre şi, cu tot ce-am agonisit în viaţa noastră, stăm în faţa viitorului. Viitorul nu ni-l cunoaştem, dar ni-l pregătim; ni-l pregătim în ziua de azi, pentru că prezentul este vremea noastră. Şi fiecare zi o trăim ca azi pentru că timpul nostru-i timpul prezent. Cu trecutul ne prezentăm în faţa viitorului pe care ni-l pregătim în prezent.

Iubiţi credincioşi, eu nu cred că există un cuvânt mai fericitor pentru un credincios adevărat decât cuvântul că Dumnezeu este Tatăl nostru. E mare lucru să te ştii ocrotit de un Tată bun."[98]

La fel de bine trebuie să ştim că faptul că Dumnezeu Tatăl este un Tată ceresc ei bine nu înseamnă că El nu este un Dumnezeu al iubirii. Dar trebuie să ştim că atunci când vorbim de Dumnezeu Tatăl ei bine această iubire nu este una

- erotică
- sau pătimaşă

ci mai mult o iubire agapică sau mai bine spus o iubire teologică.

---

[96]A se vedea Bogdan Ficeac, *Tehnici de manipulare* (Editura Nemira, 2004).

[97] Olivir Clement https://serilebiblice.ro/rugaciunea-tatal-nostru-euharistia/ (accesat pe 17.08.2025).

[98]Teofil Pârâian https://ortodox.md/parintele-teofil-paraian-dumnezeu-este-tatal-nostru-e-mare-lucru-sa-te-stii-ocrotit-de-un-tata-bun/#google_vignette (accesat pe 17.08.2025).

Este bine să ştim că sunt mai multe iubiri în lumea noastră care sunt pervertite şi decăzute.[99] Aceasta fiindcă în nici un fel nu se poate spune că iubirea pe care o dansatoare dintr-un bar cu striptease o arată este una care este şi curată şi agapică. Prin urmare să nu Îl ofensăm pe Dumnezeu Tatăl cu o iubire decăzută şi depravată.

Iată ce spunea despre Dumnezeu Tatăl tot părintele Teofil Pârâian: "aşa trebuie să fie Dumnezeu pentru fiecare dintre noi: nu doar atunci când avem bucurii şi succese, nu doar atunci când ne merge bine avem Tată pe Dumnezeu, ci şi când ne încearcă, şi când ne trimite situaţii de verificare, de cercetare pentru noi înşine, şi când avem insuccese, Dumnezeu este Tatăl nostru.

Aminteam odată o întâmplare pe care a povestit-o cineva care voia să statornicească în mintea omului gândul că noi suntem fiii lui Dumnezeu. Un om, având un copil în braţe, mergea undeva la o staţiune. A coborât din tren şi având bagaje, a chemat un hamal. Şi hamalul a vrut să-l ajute şi cu copilul atunci când a luat bagajele. Însă tatăl a spus: „Nu! Pe copil îl duce tata". Tare mult mi-a plăcut atunci acest cuvânt."[100]

Doi sociologi discutau într-o zi.

- Ce părere ai de coincidenţe?
- Ceea ce spunea Albert Einstein cred.
- Şi ce spunea el?
- Coincidenţele sunt modul în care Dumnezeu rămâne anonim.
- Adică?
- Ai ajuns la facultate.
- Da.
- Şi l-a un seminar ai ajuns să cunoşti o colegă.
- Da.
- Ai făcut o lucrare de seminar împreună.
- Aşa este.
- Mai apoi v-aţi împrietenit.
- Şi?
- În cele din urmă v-aţi căsătorit.
- Da şi?
- A fost o coincidenţă sau o lucrare tainică a lui Dumnezeu?
- Şi una şi alta.
- Aşa este.
- Deci se poate spune că în viaţa noastră nimic nu este coincidenţă?
- Nu.
- Nu eram conştient de acest lucru.
- O să îţi spun o întâmplare adevărată în acest sens.
- Te rog.
- Se spune că un împărat avea un bijutier foarte credincios.
- Frumos.
- Împăratul însă, era foarte mândru şi necinstitor de Dumnezeu.
- Urât.
- Bijutierul obişnuia să exclame foarte des.
- Ce?
- "Mare este Dumnezeu!"
- Această vorbă o spunea cu toată convingerea, căci izvora din multa lui credinţă şi evlavie.
- Înţeleg.
- Împăratului nu-i venea uşor să audă aceste cuvinte.
- De ce?

[99] A se vedea Radu Teodorescu, *Simulacrele iubirii în lumea contemporană* (Cugir, 2025).

[100] Teofil Pârâian https://ortodox.md/parintele-teofil-paraian-dumnezeu-este-tatal-nostru-e-mare-lucru-sa-te-stii-ocrotit-de-un-tata-bun/#google_vignette (accesat pe 17.08.2025).

- Îşi dorea mai degrabă ca bijutierul să spună: „Mare este împăratul!”
- Şi?
- De aceea căuta motiv să îl bage în închisoare. Într-o zi l-a chemat la el şi i-a dat inelul său ca să-l cureţe. Inelul avea sigiliul împăratului pe el. Bijutierul primise poruncă să termine lucrul în trei zile şi să-i înapoieze inelul curat. Încuviinţând, a zis la final vorba sa obişnuită:
- „Da, împărate, că mare este Dumnezeu!”
- Şi?
- Înainte să împacheteze inelul şi să-l dea bijutierului, a scos piatra preţioasă din el şi a aruncat-o în adâncurile mării.
- Vai, nu se poate.
- Când bijutierul a ajuns la atelier şi a desfăcut pachetul, a văzut că inelul nu mai are piatră. A început să plângă şi să se înfricoşeze, căci ştia că va fi urgisit de împărat. Împărtăşindu-i soţiei cele petrecute, a început şi ea a plânge şi a se jeli. Dar din acea mare întristare şi îngrijorare, s-au rugat ca Dumnezeu să îi scape din acel mare necaz.
- Şi?
- Apoi nevasta bijutierului s-a dus la piaţă şi a cumpărat nişte peşte. Când l-au curăţat, a găsit înăuntrul unui peşte o piatră nestemată. Încremenită de mirare, s-a dus repede la bărbatul ei şi el îndată a recunoscut că este chiar piatra care lipsea inelului împăratului.
- Incredibil.
- Aşa este.
- Şi?
- După ce a curăţat bine inelul, a pus piatra la locul ei şi a zis cu bucurie: „Mare este Dumnezeu!”
- Şi?
- În a treia zi s-a dus bijutierul la stăpânul său şi acela l-a întrebat dacă este gata inelul. Iar supusul său i-a spus.
- Ce?
- „Gata, căci mare este Dumnezeu!”
- Când a luat inelul în mână şi a văzut piatra la locul ei, a amuţit de uimire.
- Cred.
- Bijutierul i-a povestit cum a găsit piatra, iar împăratul n-a avut altceva de zis decât aceste cuvinte. Care?
- „Într-adevăr, mare este Dumnezeu!”[101]
- Da, foarte frumoasă povestea.
- Aşa este.
- Şi care este morala?
- Că Dumnezeu Tatăl ne poartă de grijă?
- Da.
- Şi încă ceva.
- Ce?
- Nimic nu este coincidenţă.
- Oare?
- Da.
- De ce?
- Fiindcă Dumnezeu Tatăl are o pronie cu lumea.
- Am mai auzit de acest lucru.
- Iată de ce trebuie să credem mai mult în pronia lui Dumnezeu Tatăl decât în voia noastră.
- Se poate?
- Da, dar mai greu.
- Bine de ştiut.

101 Sursa: https://lataifas.ro/religii-si-credinte/161317/mare-este-dumnezeu-pilda-bijutierului-credincios/ (accesat pe 31.07.2025).

Iată ce spunea părintele Teofil Pârâian despre ascultarea de Dumnezeu Tatăl: „Aşa suntem şi noi, duşi de Dumnezeu. Când? Când suntem ascultători de Tatăl nostru. Dumnezeu rămâne Tată şi când nu suntem ascultători, El nu încetează niciodată să fie Tatăl nostru. Şi pe copil îl duce Tata. Dacă nu-l duce în braţe, că-i mare şi nu-l mai poate, îl duce de mână, dar nu-l lasă, nu-l părăseşte, îl ajută. Când îl ajută? Când copilul vrea să trăiască o viaţă fără prihană, o viaţă cu împlinirea poruncilor lui Dumnezeu.

Să avem rugăciunea „Tatăl nostru" ca îndreptar de viaţă pentru anii câţi vor mai fi şi pentru veşnicia noastră în sensul acesta:

Dacă cerem de la Dumnezeu să ne ferească de cel rău, şi noi să ne ferim de răul din gând, din cuvânt şi din faptă, să nu înmulţim relele, ci să înmulţim cele bune."[102]

CAPITOLUL 5

CĂILE LUI DUMNEZEU TATĂL CU NOI ŞI CU LUMEA SUNT DE CELE MAI MULTE ORI NEPĂTRUNSE, NEBĂNUITE ŞI MINUNATE

Ceea ce ştim din viaţa Fericitului Augustin este că la un moment dat s-a decis să scrise o carte despre Dumnezeu. Era într-un impas fiindcă nu ştia cum să scrie ca să Îl cuprindă pe Dumnezeu în întregime. A ieşit să facă o plimbare pe malul mării. Acolo a putut să vadă un copil cu o găletuţă care tocmai săpase o groapă în nisip şi aducea apă din mare şi o golea în gropiţa lui.

- Ce faci tu aici? L-a întrebat Augustin.
- Vreau să aduc marea şi să o bag în gropiţa mea.

Se spune că atunci Fericitul Augustin s-a luminat. La fel voia să facă şi el adică să Îl bage pe Dumnezeu care este infinit în cartea lui.[103]

Ei bine trebuie să ne dăm seama că în ceea ce Îl priveşte pe Dumnezeu Tatăl la un moment dat mai toţi dintre noi am ajuns să fim puţin ca Fericitul Augustin. Aceasta fiindcă am ajuns să avem momente în care să credem că Îl putem

- cuprinde,
- înţelege
- şi pătrunde

deplin şi total pe Dumnezeu Tatăl.

Este bine să ştim că fiindcă ne iubeşte, ei bine Dumnezeu Tatăl se lasă cumva înţeles de noi dar – în sens apofatic – El este mai presus de înţelegerea noastră.[104]

Iată ce spunea în acest sens părintele Serafim Rose: "dar, s-ar putea pune întrebarea, oare zidirile lui Dumnezeu nu trebuie să aibă sens şi din punct de vedere „natural"? De ce dar a făcut Dumnezeu un corp atât de uriaş ca soarele să slujească unui corp aşa de mic precum pământul? N-ar fi putut oare să-şi păstreze energia şi să facă un soare ceva mai apropiat de mărimea pământului?

Putem, desigur, să concepem un soare mult mai mic decât cel pe care-l cunoaştem şi mult mai apropiat de pământ, păstrându-şi, în acelaşi timp, mărimea aparentă văzută de pe pământ. Dar un astfel de soare şi-ar risipi energia mult mai repede decât o face soarele nostru prezent. E vădit că Dumnezeu a făcut soarele la dimensiunea şi la distanţa de pământ necesară, spre a da pământului cantitatea de lumină şi căldură de care are nevoie spre a întreţine viaţa până la sfârşitul veacului, când „soarele se va întuneca" (Mat. 22, 30). Mai mult, Dumnezeu a făcut împărţirea omului în

---

[102] Teofil Pârâian https://ortodox.md/parintele-teofil-paraian-dumnezeu-este-tatal-nostru-e-mare-lucru-sa-te-stii-ocrotit-de-un-tata-bun/#google_vignette (accesat pe 17.08.2025).

[103] Din Viaţa fericitului Augustin https://www.crestinortodox.ro/pilde/din-viata-fericitului-augustin-119557.html (accesat pe 06.10.2025).

[104] Ce este apofatismul? "Apofatismul este o modalitate de cunoaştere a lui Dumnezeu prin negare, El rămânând necunoscut şi necuprins în fiinţa Sa transcendentă; evidenţa trăită a existenţei lui Dumnezeu după ce au fost negate prin transcendere existenţele create. Această metodă a fost evidenţiată în teologia patristică de Grigorie de Nissa, Dionisie Areopagitul, Maxim Mărturisitorul, Grigore Palama ş.a. – Din gr. apofasis." După Dicţionarul explicativ.

bărbat şi femeie prevăzând căderea omului şi faptul că înmulţirea omenirii va avea nevoie de o modalitate pătimaşă de procreare."[105]

Ei bine se poate spune că de mai multe ori omul a ajuns să creadă că în această lume este într-un fel de *competiţie* cu Dumnezeu Tatăl. Aceasta fiindcă de mai multe ori acest lucru a avut loc. Se ştie că în anul 1912 când a fost lansat Titanicul – cel mai mare vas la acea dată – ei bine ce a spus inginerul companiei White Star Line care a lucrat la facerea Titanicului? A spus că: "Titanicul este atât de fiabil încât nici Dumnezeu Însuşi nu îl va putea scufunda".[106]

Prin urmare este bine să ştim că evenimentele din viaţa şi din lumea din jurul nostru nu sunt haotice. Dumnezeu Tatăl veghează din cer pentru ca voia şi planurile Lui cu fiecare dintre noi să ajung să se realizeze şi să se împlinească.

Că sunt mulţi care nu văd mânia lui Dumnezeu Tatăl în lumea şi în istoria ce se desfăşoară sub ochii noştri nu este o noutate. Avem în lumea noastră mai mulţi atei şi nihilişti care neagă orice evidenţă a prezenţei lui Dumnezeu Tatăl în istorie.

Iată ce spunea în acest sens tot părintele Serafim Rose: „dacă-i aşa, oare nu s-ar putea ca şi soarele şi luna să nu fi făcut parte din „imaginea" iniţială a lui Dumnezeu asupra zidirii Sale, ci să fi fost făcute doar spre a însemna zilele şi lunile şi anii stării căzute a omului? Lumina originară, creată în Ziua întâi, nu avea nevoie de un corp care să o cuprindă. La sfârşitul lumii, soarele se va întuneca, şi luna nu-şi va da lumina sa, şi stelele vor cădea din cer (Mat. 22, 30); iar în împărăţia Cerurilor, la fel ca în Ziua întâi a Facerii, va fi din nou lumină fără soare şi lună - căci cetatea nu are trebuinţă de soare, nici de lună ca să lumineze întru ea, că slava lui Dumnezeu a luminat-o pre ea (Apoc. 21, 23).

Dar acestea sunt taine asupra cărora nu putem face decât presupuneri."[107]

Pentru cei mândrii şi orgolioşi de cele mai multe ori este cât se poate de greu să accepte că există o putere şi o forţă mai mare decât a noastră care

- guvernează,
- conduce
- şi ghidează

lumea şi cosmosul. Este vorba de Dumnezeu Tatăl.

Să ne aducem aminte de cazul lui Iisus deşi el este ultracunoscut în toată lumea. Iisus a venit în această lume pentru a ne deschide calea spre Dumnezeu Tatăl. Ce au făcut oamenii de la timpul Său? L-au răstignit. Merita Iisus o astfel de pedeapsă? Evident că nu. Totuşi Dumnezeu Tatăl a făcut din cruce un instrument al mântuirii noastre: „Biserica Ortodoxă prăznuieşte Înălţarea Sfintei şi de viaţă dătătoarei Cruci, pe care Domnul şi Mântuitorul nostru Iisus Hristos S-a răstignit, dăruindu-ne astfel mântuirea. În Antichitate, crucea era un obiect de tortură, o unealtă ruşinoasă de osândă destinată celor mai mari răufăcători ai societăţii. Însă Mântuitorul Iisus Hristos, primind a fi răstignit pe Cruce, a transformat-o în semnul sfânt al izbăvirii noastre din păcat, al biruinţei asupra morţii şi al iubirii supreme a lui Dumnezeu faţă de oameni. El, Cel fără de păcat, a primit a fi răstignit pentru oameni, biruind prin Învierea Sa din morţi păcatul neascultării protopărinţilor Adam şi Eva şi moartea ca urmare a păcatului.

În lume nu există om fără de păcat, de aceea, conform învăţăturii Bisericii noastre, nici oamenii nu se deosebesc întotdeauna unii de alţii după virtuţile sau după fărădelegile ori răutăţile lor, ci după dispoziţia lor de a se pocăi sau de a continua să rămână în păcate. În acest sens, Dumnezeu are pentru fiecare dintre noi leacul potrivit ca să ne mântuiască, iar această pedagogie a Sa, şi pe care Biserica o exercită în lume, aduce roade acolo unde omul ajunge să se pocăiască sincer. „Cine poate spune: Curăţit-am inima mea; sunt curat de păcat?" (Pilde 20, 9). Vestirea Împărăţiei cerurilor este organic legată de propovăduirea pocăinţei la toate neamurile: „Pocăiţi-vă, că s-a apropiat Împărăţia cerurilor" (Matei 3, 2), pocăinţa amintită de Sfântul Proroc Ioan Botezătorul conaţionalilor săi fiind, de fapt, esenţa sau rezumatul Legii şi al Profeţilor. Sfântul Apostol Pavel, în epistola sa către Romani, subliniază că scopul Legii este vădirea păcatului, „căci prin Lege vine cunoştinţa păcatului" (Romani 3, 20). În Hristos însă „ne-am desfăcut de Lege, murind aceluia în care eram ţinuţi robi, ca noi să slujim întru înnoirea Duhului, iar nu după slova cea veche" (Romani

---

[105] Ieromonah Serafim Rose, *Cartea facerii, crearea lumii noi şi întâiul om: perspectiva creştin-ortodoxă*, traducere din limba engleză de Constantin Făgeţan, Ed. a 2-a, rev., Editura Sophia, Bucureşti, 2011, p. 85-86.

[106] https://spzh.eu/ro/istorija-i-kulytrua/72708-dazhe-sam-bog-ne-smozhet-jego-utopity-razmyshlenija-o-pogibshem-titanike (accesat pe 05.10.2025).

[107] Ieromonah Serafim Rose, *Cartea facerii, crearea lumii noi şi întâiul om: perspectiva creştin-ortodoxă*, traducere din limba engleză de Constantin Făgeţan, Ed. a 2-a, rev., Editura Sophia, Bucureşti, 2011, p. 85-86.

7, 6). Apoi, vedem că şi Iisus Hristos Domnul Îşi începe activitatea Sa publică tot prin cuvintele: „Pocăiţi-vă, că s-a apropiat Împărăţia cerurilor" (Matei 4, 17), de aici rezultând nu doar importanţa pocăinţei, ci mai ales locul ei central în viaţa omului. Creştinii sunt chemaţi să se pocăiască permanent, neîncetat, nu doar o singură dată şi atât. Sfântul Cuvios Sofronie Saharov, referindu-se la pocăinţă, spunea că aceasta este porunca universală, atotcuprinzătoare, care îl ajută pe om să împlinească toate celelalte porunci (Arhim. Zaharia Zaharou, Referitor la teologia -Părintelui Sofronie, Essex, 2000, p. 96)."[108]

Se poate spune că de mai multe ori Dumnezeu Tatăl a manifestat în intervenţiile Sale în istoria umană multă ingeniozitate. Cum să ajungi să faci dintr-un instrument de tortură şi chin cum este crucea, un instrument de mântuire a omului? Evident că numai o minte ingenioasă putea să facă acest lucru. Acea minte a fost mintea lui Dumnezeu Tatăl.

La fel de bine de multă ingeniozitate a dat dovadă Dumnezeu Tatăl când prorocul Iona refuză să meargă să propovăduiască ninivitenilor pocăinţa. El este înghiţit de un mare peşte şi eliberat când decide să asculte de Dumnezeu Tatăl.

Ingeniozitatea şi originalitatea lui Dumnezeu Tatăl în istoria umană în nici un fel nu pot să fie negate. De ce? Fiindcă ele sunt lucruri care au loc şi în zilele noastre. Aceasta fiindcă Dumnezeu Tatăl are un plan cu fiecare dintre noi. Este bine să ascultăm de acest plan şi să îi dăm curs. Este adevărat că de multe ori nu ştim acest plan dar mai apoi la un anumit moment din viaţa noastră vom ajunge să îl intuim.[109]

Despre modul cu Iisus ne-a mântuit pe cruce la cererea lui Dumnezeu Tatăl teologul Ştefan Serghie spunea: „însă pocăinţa nu ar fi fost de ajuns pentru om dacă Hristos nu S-ar fi jertfit pe Cruce. Taina mântuirii sau a salvării noastre are în centrul ei Crucea Mântuitorului Iisus Hristos, căci în taina Crucii se descoperă taina mântuirii oamenilor. În Cruce se află tainic sensul vieţii, în aceasta înţelegând de fapt că prin Cruce am primit începutul unei vieţi binecuvântate fără de sfârşit, devenind fii după har ai lui Dumnezeu.

Totodată, în taina Crucii, noi aflăm dragostea neţărmurită a Creatorului pentru oameni, Cel care are grijă de făpturile Sale. Cu toate că omul a căzut fiind neascultător faţă de Dumnezeu, cu toate că ne-am înstrăinat de Părintele nostru Cel ceresc, iar prin această îndepărtare minţile noastre s-au întunecat cu cele lumeşti, iar inimile noastre s-au răcit şi nu pot să se înfierbânte cu lacrimile dragostei pentru El, Dumnezeu iese în întâmpinarea noastră, El preferă să ne iubească până la sacrificiul suprem, întrucât El a iubit lumea atât de mult încât L-a dat pe Fiul Său, Iisus Hristos, ca oricine crede în El să nu piară, ci să aibă viaţă veşnică (Ioan 3, 16)."[110]

Este bine să ştim că sunt mulţi care dacă nu află care este voia lui Dumnezeu Tatăl cu noi din prima renunţă imediat şi ceea ce este mai rău este că ajung să cadă în necredinţă şi ateism. Ei trebuie să ştim că Dumnezeu Tatăl este Unul care de mai multe ori îşi descoperă voia lui progresiv şi nu dintr-o dată.

Noi suntem chemaţi la un fel de cooperare cu El, lucru care se numeşte în termeni teologici sinergie.[111] Prin urmare este bine să ne dăm seama de ceea ce înseamnă faptul că a ajunge

- să cooperăm
- să colaborăm
- şi să participăm

la lucrările lui Dumnezeu Tatăl.

Aceasta fiindcă deşi Dumnezeu Tatăl este atotputernic ei bine El vrea ca noi să nu fim pasivi în

- relaţia
- şi legătura

cu El.

La fel de bine ceea ce trebuie să ştim este că avem multe lucruri de învăţat de la Tatăl nostru cel din cer. Aceasta fiindcă trebuie să ştim că El este alături de noi şi se îngrijeşte într-un fel sau altul de noi.

---

[108] Ştefan Sfarghie, Ziarul Lumina https://ziarullumina.ro/teologie-si-spiritualitate/theologica/tainele-crucii-in-viata-noastra-174539.html (accesat pe 17.08.2025).

[109] A se vedea George Remete, *Providența divină* (Editura Paideia, 2023).

[110] Ştefan Sfarghie, Ziarul Lumina https://ziarullumina.ro/teologie-si-spiritualitate/theologica/tainele-crucii-in-viata-noastra-174539.html (accesat pe 17.08.2025).

[111] Sinergie este un cuvânt de origine greacă şi înseamnă cooperare. În Dicţionarul explicativ găsim două sensuri ale cuvântului: 1. asociaţie a mai multor organe sau ţesuturi pentru îndeplinirea aceleiaşi funcţii şi 2. coordonarea mai multor acţiuni în vederea obţinerii unui rezultat comun cu economie de mijloace.

Tot despre semnificația crucii teologul Ștefan Sfarghie ne spunea: „crucea este legată de smerenia Mântuitorului, căci „S-a smerit pe Sine, ascultător făcându-Se până la moarte, şi încă moarte de Cruce" (Filipeni 2, 8-10), iar prin însăşi întruparea Sa, Hristos a unit în Persoana Sa natura umană cu cea dumnezeiască şi a eliberat natura umană de moarte şi de păcat în urma morţii Sale pe Cruce. Aşadar, prin ascultarea desăvârşită -față de Dumnezeu-Tatăl, Hristos schimbă blestemul în binecuvântare, vindecă păcatul neascultării ce a adus moartea în lume. De aceea, Crucea este numită dătătoare de viață sau izvorul vieții. La Proscomidie (prima parte a Sfintei Liturghii), preotul având prescura în mâini, din care va scoate Agneţul şi copia, ce reprezintă lancea cu care a fost străpuns Domnul în coastă de către unul din ostaşi, rosteşte cu multă evlavie rugăciunea: „Răscumpăra-Tu-ne-ai pe noi din blestemul Legii cu scump Sângele Tău. Pe Cruce fiind răstignit şi cu suliţa împuns, nemurirea ai izvorât oamenilor, Mântuitorul nostru, slavă Ţie!"."[112]

Doi prieteni discutau într-o zi.

- Știi ce?
- Ce?
- Există Cineva acolo sunt care are grijă de noi?
- Cum să nu. Ce întrebare stupidă este aceasta?
- Să ştii că de multe ori eu mă îndoiesc.
- De ce?
- Fiindcă îmi vine greu să cred.
- Nu crezi în Tatăl nostru cel din ceruri?
- Ba da.
- Dar de multe ori am mari îndoieli.
- Știi de ce îmi aduci tu aminte?
- De ce?
- De o întâmplare care am auzit-o aceste zile.
- Care?
- Un oarecare povestea prietenului său.
- Ce?
- Sunt obosit de atâta muncă şi de văzut aceeaşi oameni în drum spre serviciu.
- De ce?
- Ajung acasă şi nevasta-mi serveşte acelaşi fel de mâncare la cină.
- Înţeleg.
- Vreau să intru în baie, apoi să intru în camera mea, să mă întind în pat, să stau liniştit la televizor, dar fiica mea nu mă lasă, pentru că ea vrea mereu să se joace cu mine; nu mă înţelege că sunt obosit.
- Bine.
- Şi tatăl meu mă deranjează câteodată, soţia mea la fel, … şi între nevastă, fiică, tată, încep să înnebunesc.
- Și ce vrei?
- Vreau liniște. Unicul lucru bun este somnul, când închid ochii mă liniştesc şi parcă uit de toţi şi toate.
- Și?
- Dintr-o dată apăru un înger înveşmântat în lumină!
- Pace ţie! Pentru tine am venit!
- Cine eşti şi cum ai intrat?
- M-a trimis Dumnezeu după tine. Mi-a spus să-ţi ascult plângerile şi …..ai dreptate! A venit timpul să te „odihneşti".
- Asta nu este posibil, asta înseamnă că trebuie să mor.
- Aşa este, vei muri. Nu ai să mai întâlneşti mereu aceeaşi oameni, nici nu mai trebuie să-ţi suporţi nevasta veşnic nemulţumită, nici pe micuţa ta fiică, nici să asculţi sfaturile tatălui tău.
- Dar ce se va întâmpla cu totul, cu serviciul meu…?

[112] Ștefan Sfarghie, Ziarul Lumina https://ziarullumina.ro/teologie-si-spiritualitate/theologica/tainele-crucii-in-viata-noastra-174539.html (accesat pe 17.08.2025).

- Nu-ţi face probleme, la firma unde lucrezi tu, au găsit deja pe altcineva; şi acel cineva, bineînţeles, este fericit pentru că nu avea serviciu.
- Şi soţia mea şi copilul meu?
- Soţia ta va întâlni un bărbat bun, care o va respecta şi admira pentru calităţile sale, şi care va avea răbdare s-o asculte cu plăcere, fără să-I reproşeze nimic. Şi-n plus, va avea grijă de fiica ta, o va iubi mult ca şi cum ar fi a lui; şi oricât de obosit ar veni de la serviciu, va avea răbdare să se joace cu ea şi vor fi foarte fericiţi.
- Nu! Nu pot să mor!
- Îmi pare rău dar decizia a fost luată.
- Dar asta înseamnă că nu-mi mai pot săruta fiica niciodată, că nu-i mai pot spune „Te iubesc" soţiei mele şi nici nu îmi mai pot îmbrăţişa tatăl. Nu, nu vreau să mor, vreau să trăiesc, nu vreau să mor încă.
- Dar, nu asta doreai?…ODIHNĂ. Acum te poţi odihni etern, dormi pentru veşnicie.
- Nu, nu vreau, te rog, Dumnezeule…!
- Ce ai, iubitule? Ai un coşmar? – îmi şopti soţia mea, trezindu-mă.
- Nu, nu a fost un coşmar, a fost încă o şansă.[113]
- Ce frumos.
- Ţi-a plăcut?
- Da.
- Are mult adevăr nu?
- Da.
- Cred că aşa eşti şi tu.
- Aşa este.
- Trebuie să ai mai multă credinţă în Dumnezeu Tatăl.
- Dar este aşa de greu.
- Dar nu imposibil.
- Asta aşa este.
- Vezi?
- Îmi este greu să văd unde bate Dumnezeu Tatăl cu viaţa mea.
- Unde trebuie.
- Adică?
- Trebuie să ai încredere în Dumnezeu Tatăl mai mult decât ai în tine.
- Oare?
- Da.
- De ce?
- Fiindcă El este infinit mai înţelept decât tine.
- Ştiu asta.
- Şi atunci de ce te îndoieşti?
- S-a îndoit şi Toma Necredinciosul nu?
- Aşa este.
- Am să îmi revin.
- Îmi place cum gândeşti.
- De multe ori mă simt pierdut.
- Nu eşti singurul.
- Crezi?
- Da.
- De ce?
- Şi eu am astfel de momente.
- Nu ştiam.
- Ba da.

[113] https://www.parohiaafumati1.ro/archives/4764 (accesat pe 31.07.2025).

Despre cum Dumnezeu Tatăl prin Domnul Iisus a lucrat mântuirea noastră prin cruce teologul Ştefan Sfarghie spunea: „şi pentru că Biserica a fost întemeiată în chip nevăzut pe Cruce, Sfinţii Părinţi au văzut în taina Crucii temelia vieţii Bisericii -în care oamenii se pregătesc pentru mântuire. „Drept aceea, luaţi aminte de voi înşivă şi la toată turma întru care Duhul Sfânt v-a pus pe voi episcopi, ca să păstoriţi Biserica lui Dumnezeu, pe care a câştigat-o cu însuşi sângele Său" (Faptele Apostolilor 20, 28). Crucea presupune aşadar sacrificiu, dăruire şi iubire jertfelnică, iar în Acatistul Mântuitorului Iisus Hristos noi Îl rugăm: „Trupul Tău întins pe Cruce să întindă către Tine mintea mea, cea trasă jos de diavoli. Capul Tău, pe care l-ai aplecat pe Cruce, să înalţe capul meu cel pălmuit de potrivnici. Preasfintele Tale mâini, pironite de cei fără de lege pe Cruce, să mă tragă spre Tine din prăpastia pierzării, precum a făgăduit preasfântă gura Ta. Faţa Ta, cea batjocorită cu pălmuiri şi cu scuipări, să umple de strălucire faţa mea cea întinată în fărădelegi. Duhul Tău, pe care l-ai încredinţat Tatălui când erai pe Cruce, să mă povăţuiască spre Tine, prin harul Tău".

Credinţa noastră în puterea Crucii dă sens vieţii şi astfel înţelegem că participarea noastră la taina Crucii presupune, pe de o parte, asumare cu devotament a credinţei, iar pe de altă parte, mărturisirea publică a lui Hristos într-o lume care fără Hristos nu ar fi cunoscut decât moarte şi suferinţă. În taina Crucii se descoperă taina Învierii."[114]

Sunt mai mulţi care deşi ştiu că Dumnezeu Tatăl este deschis cu noi ei bine evită să aibă o relaţie cu El. De ce? Fiindcă în mentalitatea lor ei bine ei nu vor să fie "religioşi." Este adevărat că religia – şi mai ales creştinismul ortodox – este modalitatea prin care ajungem să avem o relaţie şi o legătură cu Dumnezeu Tatăl.

Ceea ce ne spune teologia creştin ortodoxă este că dacă nu începem să avem o relaţie de

- iubire
- şi înţelegere

cu Dumnezeu Tatăl, în viaţa de apoi vom ajunge să suferim consecinţele. Care sunt aceste consecinţe? Iadul. Aceasta fiindcă diavolul şi diavolii săi L-au respins veşnic pe Dumnezeu.[115]

Sfântul Maxim Mărturisitorul vorbeşte cât se poate de bine despre modul cum Hristos s-a făcut om pentru ca noi să devenim fii lui Dumnezeu Tatăl: „Cuvântul Cel mai presus de fiinţă, primind prin zămislirea cea negrăită toate ale firii împreună cu firea, nu avea nici un atribut omenesc, afirmat prin raţiunea naturală, care să nu fie şi dumnezeiesc, adică negat prin modul cel mai presus de fire. Dar cunoştinţa acestora e mai presus de înţelegere; ca una ce nu poate fi demonstrată, e percepută numai de cre-dinţa celor ce venerează sincer taina lui Hristos. (...) «Şi cu adevărat S-a făcut om mai presus de om», unind întreolaltă în chip neştirbit modurile mai presus de fire şi raţiunile cele după fire."[116]

Este bine să ştim că nu toţi se pot ridica cu mintea şi contemplaţia la o teologie profundă a lui Dumnezeu Tatăl însă ceea ce trebuie să ştim este că ei nici nu trebuie să o facă fiindcă rugăciunea Tatăl nostru rostită de Iisus este cât se poate de

- cuprinzătoare,
- succintă
- şi simplă.

La fel de bine mai trebuie să ştim că nu toţi pot să fie mari teologi. Ceea ce trebuie să ne dăm seama este că Dumnezeu Tatăl ne vrea pe toţi teologii Săi. Totuşi se pare că unii au mai multă înclinaţie spre teologie decât alţii. Aşa se face că în Biserica Creştin Ortodoxă au apărut de mai multe ori mari teologi cum au fost: Sfântul Atanasie cel Mare, Sfântul Antonie cel Mare, sfinţii trei ierarhi, Sfântul Simeon Noul Teolog sau Sfântul Grigorie Palama. Aceasta ca să numim numai câţiva dintre ei.

Prin urmare este bine să ne dăm seama de tot ceea ce înseamnă

- legătura,
- relaţia,
- iubirea
- şi raportul

nostru cu Dumnezeu Tatăl. Aceasta fiindcă este bine să ne dăm seama că avem un Tată în cer care de iubeşte şi vrea ca noi să Îl cunoaştem şi să îi urmăm Lui.

---

[114] Ştefan Sfarghie, Ziarul Lumina https://ziarullumina.ro/teologie-si-spiritualitate/theologica/tainele-crucii-in-viata-noastra-174539.html (accesat pe 17.08.2025).

[115] A se vedea Daniel de la Rarău, *Războiul creştinilor cu diavolii* (Editura Agaton, 2012).

[116] Sfântul Maxim Mărturisitorul, *Ambigua*, partea întâi, 5d, în Părinţi şi Scriitori Bisericeşti (1990), vol. 80, pp. 60-61.

Despre cum Iisus a ajuns să ne unească cu Dumnezeu Tatăl Sfântul Maxim Mărturisitorul spunea: „astfel celor ce le era cu neputinţă să se împreuneze, S-a făcut El, Căruia nimic nu-I este cu neputinţă, unire adevărată, nelucrând prin nici una din cele două, al căror ipostas era, în mod separat de cealaltă, ci mai degrabă adeverind prin fiecare pe cealaltă. Căci fiind amândouă cu adevărat, ca Dumnezeu mişca propria Sa omenitate, iar ca om manifesta propria Sa dumnezeire. Ca să spun aşa, pătimea dumnezeieşte, căci pătimea de bunăvoie, odată ce nu era simplu om, şi săvârşea minuni omeneşte, căci le săvârşea prin trup, odată ce nu era Dumnezeu gol. Încât patimile Lui erau minunate fiind înnoite prin puterea dumnezeiască, cea după fire, a celui ce pătimea, iar minunile Lui erau pătimite, fiind săvârşite prin puterea pătimitoare, cea după fire, a trupului celui ce le săvârşea. Aceasta ştiind-o învăţătorul, zice: «În sfârşit, săvârşea cele dumnezeieşti, nu ca Dumnezeu», adică nu numai dumnezeieşte, despăr-ţite de trup, căci nu era numai mai presus de fiinţă; «nici cele omeneşti, ca om», adică nu numai trupeşte, despărţite de dumnezeire, căci nu era numai om; «ci întrucât era Dumnezeu înomenit, ne-a arătat vieţuirea printr-o lucrare nouă teandrică». Şi de fapt Iubitorul de oameni, făcându-Se cu adevărat om prin asumarea trupului însufleţit mintal şi în baza unirii neîmpiedicate înomenindu-Şi lucrarea dumnezeiască prin unitatea de viaţă cu cea omenească, a împlinit iconomia cea pentru noi în mod teandric, adică lucrând deodată dumnezeieşte şi omeneşte, atât cele dumnezeieşti, cât şi cele omeneşti, sau, mai limpede spus, manifestând deodată o lucrare dumnezeiască şi omenească."[117]

Este adevărat că textul de mai sus este mai greu de înţeles însă ceea ce trebuie să ştim este că avem un Tată în cer care a găsit şi încă găseşte toate modalităţile pentru a ne face să fim unii care să ajungem să fim cât se poate de fericţi prin viaţa cu El.

Este bine să ştim că diavolii nu Îl vor pe Dumnezeu ca Tatăl lor. Ei vor să fie unii care să fie dumnezei fără de nici un Tată ceresc sau Tată din cer.

Este bine să ştim că diavolul a fost creat tot din iubirea lui Dumnezeu Tatăl însă El a resping această iubire veşnic. A considerat că el este mult mai mult decât un fiu al unui Tată ceresc şi în acest sens nu mai există şansă de întoarcere la Tatăl ceresc pentru el. Iată de ce Biserica Ortodoxă a respins orice rugăciune pentru diavol fiindcă după cum am spus el din pronie iniţiativă s-a rupt de iubirea veşnică a lui Dumnezeu Tatăl.

În acest sens în diavol vom găsii un Dumnezeu Tatăl răsturnat sau mai bine spus cu susul în jos. În acest sens sataniştii au ajuns de au creat chiar şi o copie a rugăciunii Tatăl nostru dar inversată:

"Lord al Întunericului care trăiesti in adâncuri,
Eternizat fie numele tău
Veşnică împărăţia ta,
Facă-se legea ta
Precum în Iad aşa şi pe Pământ!
Sufletul nostru cel de toate zilele
Ia-ni-l nouă astăzi,
Şi nu ne ierta greşelile
Cum nici noi nu iertăm greşelile altora.
Şi du-ne pe noi in ispită
Izbăvindu-ne de cel bun
Că a ta este împărăţia
Puterea si Întunericul
În numele Satanei,
Al demonilor,
Al dracilor
Nima!"[118]

Se poate vedea aici că diavolul are adepţi în lumea noastră. Aceasta fiindcă sunt mai mulţi care au ajuns să creadă în el şi să îi facă voia. Sunt mai multe culte sataniste în lumea noastră deşi ele nu sunt unele care operează pe faţă şi deschis.

---

[117] Sfântul Maxim Mărturisitorul, *Ambigua*, partea întâi, 5d, în Părinţi şi Scriitori Bisericeşti (1990), vol. 80, pp. 60-61.

[118] https://www.tpu.ro/religie/tatal-nostru-versiunea-satanista-lord-al-intunericului-care-traiesti-in-adancuri-etenizat-fie-numele-tau-venica-impara/ (accesat pe 05.10.2025).

Este bine să ne dăm seama că Dumnezeu Tatăl ne iubeşte dar în acelaşi timp ne respectă libertatea. Cum o face? El face acest lucru prin a ne lăsa să alegem în această viaţă cui voim să slujim:

- binelui
- sau răului?

Faptul că îl avem pe Dumnezeu Tatăl ca Tatăl nostru în nici un fel nu trebuie să ne facă să credem că totul este permis. Aceasta fiindcă sunt mulţi care cred că din moment ce Dumnezeu este Tatăl nostru ei bine viaţa noastră pe acest pământ va fi un rai.

Raiul ne aşteaptă după moarte însă în această lume avem multe de făcut şi trebuie să fim unii care să avem un raport stabil de iubire cu Dumnezeu Tatăl.[119]

Despre ceea ce făcut Dumnezeu Tatăl pentru noi oamenii atunci când a creat lumea ei bine Sfântul Vasile cel Mare spunea: „când spune: Eu sunt Cel ce am întocmit lumina şi am făcut întunericul (Isaia 45, 7), Dumnezeu Se arată pe Sine Creator al zidirii, dar nu autor al răului. Ca să nu crezi cumva că altul este creatorul luminii şi altul creatorul întunericului, a spus că El este Făcătorul şi Meşterul a două elemente aparent potrivnice în natură, ca să nu cauţi un alt creator pentru foc, altul pentru apă, altul pentru aer şi altul pentru pământ, pentru că aceste elemente sunt aparent contrare în virtutea contrarietăţii calităţilor lor. Unii, pornind de la această idee, au căzut în politeism. Dumnezeu face pace şi zideşte rele (Isaia 45, 7). Face pace mai cu seamă în tine, când îţi linişteşte mintea printr-o învăţătură bună şi-ţi potoleşte patimile care se ridică împotriva sufletului. Zideşte rele, adică le preschimbă şi le aduce într-o stare mai bună, în aşa fel că încetează de a mai fi rele şi îmbracă natura binelui."[120]

Este bine să ştim că Dumnezeu Tatăl a creat această lume frumoasă pentru noi.

- Munți,
- ape,
- râuri şi fluvii,
- mări şi oceane,
- animale, păsări peşti sau insecte etc

cu toate au fost create de dragul nostru.

S-a spus în teologia creştin ortodoxă că omul este *cununa creaţiei* fiindcă omul este creatura superioară a acestei lumi. Acest lucru nu trebuie să ne facă să ne mândrim ci mai mult să mulţumim lui Dumnezeu Tatăl pentru tot ceea ce a făcut pentru noi.

Despre faptul că în faţa lui Dumnezeu Tatăl trebuie să avem o in inimă curată tot Sfântul Vasile cel Mare spunea: „inimă curată zideşte întru mine, Dumnezeule (Psalmi 50, 11), adică: Nu-mi crea acum inima, ci înnoieşte inima mea cea învechită din pricina răutăţii, şi: Ca din cei doi să zidească un om nou (Efeseni 2, 15); aici cuvântul să zidească nu are sensul unei aduceri de la nefiinţă la fiinţă, ci al unei pre-schimbări în bine a celor deja existente; şi: Dacă cineva este în Hristos, este făptură nouă (II Corinteni 5, 17); şi, iarăşi, Moise spune: Nu este oare Acesta Însuşi Părintele tău Care te-a agonisit, te-a făcut şi te-a zidit? (Deuteronom 32, 6); faptul că aici cuvântul zidire este aşezat după cuvântul facere ne arată lămurit că termenul zidire, ca de cele mai multe ori unde este întrebuinţat acest cuvânt, are sensul unei îmbunătă-ţiri. Deci, când Dumnezeu face pace, face pace în a zidi pe cele rele, adică a le transforma şi a le aduce spre o stare mai bună. Apoi, dacă înţelegi prin cuvântul pace uşurarea ce o avem la terminarea războaielor, iar prin cuvântul rele toate necazurile şi nenorocirile ce însoţesc războaiele, (...) atunci spunem că toate acestea se întâmplă prin dreapta judecată a lui Dumnezeu, Care pedepseşte prin războaie pe cei vrednici de pedeapsă."[121]

După cum am spus sunt mai mulţi care nu îi spun nu lui Dumnezeu Tatăl pe faţă dar se poate vedea că în mai toate epocile istoriei au existat mai multe rebeliuni şi răzvrătiri împotriva lui Dumnezeu Tatăl:

- neo-păgânismul din zilele noastre,
- nihilismul,
- secularismul,
- ateismul
- sau indiferentismul religios

---

[119] A se vedea Calinic al Sucevei, *Tatăl nostru. Un comentariu pentru omul grăbit* (Editura Crima, 2022).

[120] Sfântul Vasile cel Mare, *Omilii şi cuvântări*, Omilia a IX-a, IV, în Părinţi şi Scriitori Bisericeşti (2009), vol. 1, pp. 161-162.

[121] Idem.

sunt cu toate forme ale rebeliunii şi răzvrătirii împotriva lui Dumnezeu Tatăl.

Dumnezeu a fost perceput ca Tată de-a lungul întregii istorii a creştinismului. Mântuitorul ne-a învăţat rugăciunea „Tatăl nostru". În Predica de pe Munte, cuvântul Tată apare de şaisprezece ori, primul articol al Crezului apostolic Îl numeşte pe Dumnezeu Tată, iar tradiţia şi spiritualitatea cuprind referinţe despre paternitatea lui Dumnezeu şi despre filiaţia adoptivă a omului, care în loc sa fie limitată, ca în Vechiul Testament, la poporul evreu sau, ca în teologia creştină, la cei renăscuţi prin Botez, sau la cei aleşi, sfera de cuprindere era extinsă la toţi oamenii. Într-adevăr, ontologia omului este iconică, omul fiind "eikon Eikonos", creat după chipul Chipului Tatălui. Prin urmare nu doar unii, ci toţi oamenii sunt fii ai lui Dumnezeu în mod virtual, iar în mod actual, prin darul asumat al înfierii baptismale."[122]

Un creştin ortodox discuta cu un părinte duhovnicesc.

- Părinte vreau să ştiu ceva.
- Ce este fiul meu?
- La biserică ne tot rugăm rugăciunea Tatăl nostru.
- Aşa este.
- De ce?
- Adică?
- Nu l-a văzut nimeni pe Tatăl din cer.
- Ştii ce îmi aduci tu aminte?
- Nu.
- De Sfântul apostol Filip.
- Ce este cu el?
- El s-a dus odată la Iisus şi i-a spus.
- Ce?
- Doamne, arată-ne nouă pe Tatăl şi ne este de ajuns.
- Iisus i-a zis: De atâta vreme sunt cu voi şi nu M-ai cunoscut, Filipe? Cel ce M-a văzut pe Mine a văzut pe Tatăl. Cum zici tu: Arată-ne pe Tatăl? Nu crezi tu că Eu sunt întru Tatăl şi Tatăl este întru Mine? Cuvintele pe care vi le spun nu le vorbesc de la Mine, ci Tatăl - Care rămâne întru Mine - face lucrările Lui.
- Este din Biblie?
- Da. Ioan 14, 8-10.
- Înţeleg.
- Mă bucur.
- Dar aş avea nevoie de ceva mai mult.
- Adică?
- Aş vrea să ştiu cum stau lucrurile în lumea nevăzută.
- Fiindcă Tatăl din cer este nevăzut?
- Da.
- Nu stau prea bine.
- De ce?
- Sfântul Nicodim Aghioritul vorbea de un război nevăzut.[123]
- Un Război nevăzut?
- Da.
- Dintre cine?
- Dintre îngeri de demoni.
- Şi care este miza?
- Sufletele noastre.
- Mai precis.
- O să îţi spun.

[122] https://www.revistateologica.ro/wp-content/uploads/2018/05/studiu3_Mosoiu_PATERNITATEA-LUI-DUMNEZEU.pdf (accesat pe 05.10.2025).

[123] A se vedea Sfântul Nicodim Aghioritul, *Războiul nevăzut* (Bucureşti, 2023).

- Vă rog.
- Trei fete mergeau împreună pe drum şi ajungând la o bifurcaţie de căi ferate au vrut să o traverseze şi brusc s-au trezit prinse între două trenuri.
- Minune mare a fost, pentru că au scăpat cu viaţă.
- În spatele lor cei trei diavoli se certau zicând:
- De ce nu ai împins-o pe fată în faţa trenului? Sufletul ei ar fi fost acum al nostru!
- N-am putut, a răspuns una dintre ele, purta la gât o cruce!
- Apoi cel de- al doilea a fost întrebat:
- De ce nu ai împins-o pe cea de- a doua fată, ea nu avea cruce la gât?
  Atunci necuratul a zis:
- Chiar dacă nu purta cruce la gât, a făcut cruce în ultima clipă si nu am putut să-i iau sufletul!
- În cele din urmă a fost întrebat cel de- al treilea demon:
- De ce nu ai împins-o, ea nu avea cruce la gât şi nici nu a făcut cruce?
  Atunci diavolul a răspuns :
- Nu am putut din cauza binecuvântării cu care fata a plecat de acasă!
- Adică?
- Atunci când a plecat, mama ei i- a zis: Fiica mea, fie binecuvântarea Lui Dumnezeu cu tine şi să te întorci sănătoasă, apoi a făcut Sfânta Cruce!"
- Crucii Tale ne închinăm, Stăpâne şi Sfântă Învierea Ta o lăudăm şi o slăvim.[124]
- Frumos.
- Este o poveste adevărată.
- Cred.
- Deci crucea lui Hristos ajută?
- Din câte vezi da.
- Nu ştiam.
- Ştii acum.
- Aşa este.
- Deci diavolii nu sunt un mit.
- Nu.
- Şi de ce i-a creat Dumnezeu Tatăl pe diavoli?
- Nu i-a creat diavoli.
- Nu?
- Nu.
- Dar cum?
- I-a creat îngeri?
- Şi cum au ajuns diavoli?
- Fiindcă au voit aşa.
- De ce?
- Din răutate.
- Vai nu se poate.
- Dumnezeu Tatăl le-a dat libertate şi îngerilor.
- Să Îl slujească sau nu?
- Da.
- Şi ei au ales să nu Îl slujească?
- Da.
- Ce urât.
- Aşa este.
- Acum sunt lămurit.
- Mă bucur.

[124] https://www.parohiaafumati1.ro/archives/3308 (accesat pe 31.07.2025).

"Într-un fel special este numit Tatăl lui Iisus Hristos, relaţia Sa cu Tatăl fiind unică, având aceeaşi fiinţă cu El din eternitate. Nimeni nu este fiu al lui Dumnezeu în sensul în care este Iisus Hristos - Monogenes, Unigenitus. El este Fiul şi Dumnezeu este Tatăl Său, aşa cum nu mai este Tatăl altcuiva. Când le vorbeşte ucenicilor, Domnul Hristos Îl numeşte pe Dumnezeu „Tatăl vostru", iar când vorbeşte despre Dumnezeu Îl numeşte „Tatăl Meu", dar niciodată nu-L numeşte pe Dumnezeu împreună cu ucenicii, „Tatăl nostru". Iisus Hristos are "slava Unuia-Născut din Tatăl – doxan hos monogenous para Patros"(In. 1,14) şi Îl face cunoscut pe Tatăl, „Fiul Cel Unul-Născut, Care este în sânul Tatălui, El L-a făcut cunoscut - monogenes theos ho on eis ton kolpon tou patros, ekeinos exegesato" (în originalul grecesc: Dumnezeu Unul-Născut - monogenes theos). Acest adevăr este exprimat şi liturgic: "Unule Născut Fiule şi Cuvântul lui Dumnezeu…". Din iubire, Tatăl Îl dăruieşte lumii pe Unul-Născut Fiul Său „ton hyion ton monogene edoken" (Ioan 3, 16), iar lipsa răspunsului la iubirea lui Dumnezeu, prin necredinţa în Fiul Cel Unul-Născut, are consecinţe foarte grave (cf. Ioan 3, 18)."[125]

CAPITOLUL 6

DE LA DUMNEZEU TATĂL ÎNVĂȚĂM CĂ NU TOATE PROBLEMEME SE REZOLVĂ ÎN ACEASTĂ LUME CI ŞI ÎN VIAȚA DE APOI

Lumea noastră este departe de a fi o lume fără de probleme. De ce? Fiindcă în ea sunt mai mulţi avocaţi ai răului. Se poate vedea că de mai multe ori în lumea noastră răul triumfă şi binele este marginalizat că devine un bun de periferie. Viciile sunt unele care prosperă şi virtuţile sunt desconsiderate. Nedreptatea ajunge să câştige şi dreptatea este luată în derâdere. Urâtul este cultivat din ce în ce mai mult şi frumosul este lăsat în paragină.

Ceea ce este mai trist este că de multe ori răul şi urâtul din lumea noastră – sub mai multe forme – ajung să fie practicate până la groapă. Sunt unii care sunt atât de mult dedicaţi răului şi urâtului că până la moarte au ajuns să îl cultive şi să îl susţină. Acest lucru ne spune că trăim într-o lume care este departe de a fi una ideală.[126]

Prin urmare de la Dumnezeu Tatăl învăţăm că nu totul se termină cu această lume. Sufletul omului este nemuritor şi el va continua să trăiască şi după ce trupul moare. Creştinismul ortodox – şi nu numai el – vorbesc despre faptul că imediat după ce sufletul se desprinde de trup la moarte ei bine el va fi judecat de Dumnezeu Tatăl şi de sfinţii îngeri în ceea ce se cunoaşte ca fiind Judecata Particulară.

Iată ce spunea în acest sens teologul Costion Nicolescu: "Dumnezeu este viaţa absolută, „Cel ce este" (Ieşirea 3, 14), existenţa absolută. Şi atunci, tot ceea ce ţine de El este viaţă, este destinat vieţii, în nici un caz morţii, a neantizării, cufundării în nefiinţă, aşa cum atât de nefericit şi de inexact se formulează adesea prin necroloagele lumii noastre secularizate şi neatente la cuvinte. Ce este drept, când trebuie să definim ceea ce este cu adevărat viaţa, apar destule dificultăţi şi, de aici, greşite interpretări.

În Biserică, în limbajul liturgic, noi folosim în numeroase rânduri şi cu diferite conotaţii acest cuvânt şi ansamblul de fenomene ce ţin de el. O primă venire la viaţă o reprezintă zămislirea, începutul existenţei, act sinergic al omului şi al lui Dumnezeu. Apoi, urmează naşterea, venirea pe lume, intrarea în familie şi, prin ea, într-o anumită societate. După spusa Sfinţilor Părinţi (de la Sfântul Maxim Mărturisitorul până la Părintele Dumitru Stăniloae), orice existenţă, fie ea cât de mizerabilă (sub orice raport), este superioară inexistenţei şi reprezintă prin ea însăşi o mare milostivire şi binefacere a lui Dumnezeu. Chiar dacă El a spus că sunt unii care pot constata la un moment dat că ar fi fost mai bine să nu se fi născut, trebuie să înţelegem prin asta faptul că existenţa la frontiera inferioară a relaţiei cu Dumnezeu implică chinuri infernale."[127]

Este greu pentru unii să conceapă faptul că deşi creştinismul ortodox vorbeşte de un Dumnezeu Tatăl ei bine în viaţa de apoi celor răi le sunt pregătite chinuri veşnice. Cum poate un Dumnezeu Tatăl să îşi laşe fii Săi în chinuri infernale şi acest lucru pentru veşnicie? Ceea ce trebuie să ştim este că deşi este Tatăl nostru ei bine El este şi Dumnezeu. Ca Dumnezeu Tatăl nostru s-a identificat pe Sine ca fiind un Dumnezeu al binelui şi al virtuţii. Acest lucru trebuie să îl facem şi noi în această viaţă sunt o formă sau alta.

---

[125] https://www.revistateologica.ro/wp-content/uploads/2018/05/studiu3_Mosoiu_PATERNITATEA-LUI-DUMNEZEU.pdf (accesat pe 05.10.2025).

[126] A se vedea Radu Teodorescu, *Simulacrele iubirii în lumea contemporană* (Cugir, 2025).

[127] Costion Nicolescu Ziarul Lumina https://ziarullumina.ro/opinii/repere-si-idei/despre-viata-si-despre-moarte-93995.html (accesat pe 17.08.2025).

Tot teologul Costion Nicolescu spunea în acest sens: „dar viaţa obţinută prin naştere nu reprezintă încă mare lucru. Această simplă existenţă este amorfă din punct de vedere spiritual, necentrată, neorientată, supusă risipirii şi disipării, lipsită de bucuria roditoare a unei relaţii personale autentice. De aceea Biserica vorbeşte în numeroase ocazii de o naştere din nou, de o a doua naştere. În primul rând, ea se referă la botez („baia naşterii din nou şi… înnoirea Duhului Sfânt“ - Tit 3, 5), la lepădarea de tarele unei înţelegeri prealabile şi potenţiale cu diavolul şi la unirea cu Creatorul şi cu Prietenul tău absolut, cu Hristos şi, prin El, cu întreaga Sfântă Treime.

Botezul aduce posibilitatea biruinţei depline, dar nu însăşi biruinţa, pentru obţinerea căreia ne este dat să luptăm întreaga viaţă, expuşi, din cauza slăbiciunii noastre, la continue şi grave căderi. De aceea, pentru a rămâne cu adevărat vii, pentru a rămâne cu adevărat în viaţă, avem nevoie de repetate „naşteri“, de repere sigure şi bine ancorate în dumnezeire, de canalele dăruite de Dumnezeu prin care harul necreat să ajungă până la noi şi să ne umple de viaţa adevărată. Cu alte cuvinte, avem nevoie de o continuă lepădare de rău şi de „cel rău“, lucru pe care creştinul, ancorat temeinic şi responsabil în viaţa Bisericii, ştie că îl poate obţine printr-o anumită străduinţă ascetică, prin Mărturisire (Spovedanie) şi prin hrănirea euharistică cu Dumnezeu-Cuvântul („Cel ce mănâncă Trupul Meu şi bea Sângele Meu are viaţă veşnică şi Eu îl voi învia în ziua de apoi“ - Ioan 6, 54).”[128]

După cum am spus lumea noastră este departe să fie ceea ce ar trebuii să fie. Aceasta fiindcă în lumea noastră există:

- crime,
- războaie,
- violenţă,
- ură,
- perversiuni,
- viclenie.

Ceea ce ne spune dogmatica creştin ortodoxă este că aceste lucruri nu vor merge la nesfârşit. Ele sunt unele care cer o pedeapsă finală fiindcă de multe ori criminali în serie scapă neprinşi.

Faptul că Dumnezeu este Tatăl nostru din ceruri nu înseamnă că putem să ne dedăm la orice rău în această lume şi să nu păţim nimic. S-a putut vedea că în lumea noastră au fost mai multe cazuri de oameni răi care şi-au primit pedeapsa chiar în această viaţă. Să luăm de exemplu cazul împăratului Iulian Apostatul. El a trăit după Sfântul Constantin Cel Mare care a dat libertatea creştinilor. Iulian a voit să aducă lumea din nou în întunericului păgânismului, adică să reînvie crezul în zei. El a avea să moară infam pe câmpul de luptă într-un război cu perşii rostind cunoscutele cuvinte: ai învins Galileene.[129]

Prin urmare nu numai creştinismul ortodox vorbeşte despre faptul că după această viaţă mai urmează o viaţă. Este vorba de viaţa de apoi. Evident că sunt mulţi care nu sunt mulţumiţi cu acest lucru. De ce? Fiindcă pentru mulţi este greu de conceput că mai există altceva decât această lume.

Despre faptul că Biserica ne pregăteşte pentru viaţa de apoi tot teologul Costion Nicolescu spunea: „Tainele acestea implică fiecare, în mod mistic, moartea şi învierea cu Hristos, asocierea la jertfa Lui şi angajarea într-o jertfă proprie (luarea propriei cruci - Marcu 8, 34), pentru a urma lui Iisus, după putinţă.

Dar orice act liturgic, în interiorul Bisericii sau în prelungirea ei spaţială şi temporală, reprezintă o posibilitate reală de a te ţine de viaţă, în viaţă. În sfârşit, deplina intrare în viaţă, în viaţa desăvârşită de dincolo de moarte, în viaţa din care posibilitatea căderii şi a păcatului a dispărut definitiv, o reprezintă Învierea. „Dumnezeu ne-a născut din nou prin învierea din morţi a lui Iisus Hristos“ (1 Petru 1, 8). De altfel, Sfântul Grigore Teologul spune, în Cuvântarea a doua la Botez, că „Scriptura cunoaşte o întreită naştere a noastră: cea din trupuri, cea din botez şi cea din înviere“.

Dorul cel mare al omului, al celor ce vor să ajungă la sfinţenie (adevărata raţiune a vieţii, în fond), este de a evita moartea, nu moartea fizică, prag obligatoriu şi binecuvântat, ci moartea duhovnicească, moartea care devine un stigmat de neşters al fiinţei („moartea cea de-a doua“ - Apocalipsa 20, 13). Pentru aceştia, moartea fizică obişnuită nu reprezintă decât o trecere, un „Paşti“ spre adevărata viaţă. Nu cântăm noi în Biserică despre Maica Domnului că a

[128] Idem.

[129] https://ro.orthodoxwiki.org/Iulian_Apostatul (accesat pe 06.10.2025).

trecut de la viaţă la viaţă, fiind Maica Vieţii? Moartea reprezintă pentru cel ce a dus o viaţă cât de cât cumsecade, adică însoţindu-se cât mai mult cu Dumnezeu, o ieşire la liman, o intrare în „lumina cea neînserată“.”[130]

Nevoia unei vieţi de apoi este cumva un imperativ categoric în sens creştin ortodoxă. De ce? Fiindcă se poate vedea că răul coexistă cu binele în această lume. La fel de bine în această lume există extrem de multă suferinţă. Sunt pline spitalele noastre de oameni care mor – sau au murit – în chinuri groaznice. Lumea noastră este plină de oameni care suferă de tristeţe şi de depresie. Lumea noastră este una în care conflictele teritoriale soldate cu mai multe victime umane sunt aproape o normalitate. Lumea noastră este plină de oameni nefericiţi de amărâţi ce sunt. Lumea noastră are multă sărăcie şi oameni care de multe ori o duc prost şi rău.

Toate aceste lucruri sub o formă sau alta cer rezolvare. Această rezolvare va venii numai de la Dumnezeu Tatăl. După cum am spus El are o

- logică,
- o înţelegere
- şi o gândire

net superioare şi diferite de ale noastre.[131]

Tot teologul Costion Nicolescu spunea în acest sens: “Evangheliile folosesc uneori sintagma „viaţă veşnică“. Ea aparţine „celor drepţi“ şi cu o viaţă corectă din punct de vedere spiritual, duhovnicesc, care să conducă la vieţuirea pentru totdeauna în apropierea lui Dumnezeu. Apostolul neamurilor îl vede pe om purtând ontologic în el ca pe un dor neostoit (indiferent de cât de mult conştientizează acest lucru, am adăuga noi), „nădejdea vieţii veşnice“ (Tit 1, 2), în care el vede „harul lui Dumnezeu întru Hristos Iisus, Domnul nostru“ (Romani 6, 23). Ce este această viaţă veşnică ne spune Însuşi Hristos: „Iar viaţa veşnică aceasta este: să te cunoască pe Tine, singurul Dumnezeu adevărat, şi pe Iisus Hristos pe care L-ai trimis“ (Ioan 17, 3). Iată cât de clar mărturiseşte cuvântul lui Dumnezeu împotriva sincretiştilor de tot felul, pentru care Dumnezeu S-ar revela în chipuri diferite şi contradictorii, dar egal valabile, diferitelor neamuri, culturi, civilizaţii, dând naştere la religii egal îndreptăţite a se considera posesoare ale Adevărului integral sau ale unor cioburi din Dumnezeire, care numai reasamblate ar conduce la Adevăr.

Şi după toată această chinuire pentru a spune ceva despre legătura explicit duhovnicească dintre viaţă şi înviere, aşa cum a sesizat-o românul, nu prin tratate savante, ci prin însăşi limba lui, deci prin ceva atât de adânc ţesut în fiinţa sa cea mai intimă, am deschis (nu întâmplător, desigur, căci nimic de acest fel nu este întâmplător) Scriptura la Evanghelia lui Ioan, în care am dat peste acest text (In. 25, 26), în care Mântuitorul Însuşi mărturiseşte, despre Sine şi despre legătura noastră cu El, atât de simplu, de direct şi de complet: „Şi Iisus i-a zis: Eu sunt Învierea şi Viaţa; cel ce crede întru Mine în veac nu va muri!“ Să dea Dumnezeu fiecăruia să nu mai moară, ci să treacă de la viaţă la viaţă!”[132]

După cum am spus sunt mulţi care se îndoiesc că există o viaţă de apoi. Totuşi viaţa de apoi – după cum am spus – este un imperativ categoric. De ce? Fiindcă trebuie să existe o soluţie la răul şi suferinţa din lumea noastră. Este adevărat că nu trebuie să fim obsedaţi de suferinţa din lumea noastră – la fel cum a fost Buda – însă trebuie să ne dăm seama că trăim într-o lume care este departe de a fi ceea ce trebuie să fie.

Cu toţii cei care suntem oameni de bine putem să remarcăm acest lucru. Aşa se face că soluţia poate venii numai de la Dumnezeu Tatăl. Prin Iisus El ne-a asigurat că viaţa de apoi nu va fi la fel cu această viaţă. Să ne aducem aminte de ceea ce i-a spus Iisus în faţa lui Pilat din Pont după ce a fost adus să fie judecat: împărăţia Mea nu este din această lume (Ioan 18, 36).

Totuşi şi în această lume se poate spune că de multe ori Dumnezeu Tatăl ajunge să lucreze în mod neaşteptat. Se cunoaşte astfel cazul unui “un om era foarte chinuit de podagră. Ca să-şi revină plecă la munte şi eu ocazia unei plimbări prin pădure fu atacat de tâlhari şi luat prizonier. Aici fu închis şi ţinut numai cu pâine şi apă. Când ai săi au izbutit să-l scape, îl aflară pe deplin vindecat de chinurile bolii. Prin regimul aspru — prescris de nevoie — se vindecă.”[133]

---

[130] Costion Nicolescu Ziarul Lumina https://ziarullumina.ro/opinii/repere-si-idei/despre-viata-si-despre-moarte-93995.html (accesat pe 17.08.2025).

[131] A se vedea Jerry L. Walls, *Heaven: the logic of eternal joy* (Oxford, 2002).

[132] Costion Nicolescu Ziarul Lumina https://ziarullumina.ro/opinii/repere-si-idei/despre-viata-si-despre-moarte-93995.html (accesat pe 17.08.2025).

[133] Din Grigorie Comşa, *1000 de pilde pentru viaţa creştină* (Arad, 1929).

Ei bine se poate spune că viaţa de apoi este crezul că la un moment dat vom ajunge să avem o lume frumoasă în care răul şi nedreptatea – sub toate formele lor – să nu mai existe şi să fim în cele din urmă fericiţi. În sens creştin ortodox această viaţă ne-a fost lăsată pentru a ne pregătii pentru viaţa de apoi care ştim că este veşnică. Acest lucru a fost atestat de Iisus prin învierea Lui şi la fel de bine sunt mai multe arătări ale sfinţilor îngeri şi ale Maici Domnului şi a sfinţilor creştin ortodocşi care au certificat acest lucru. Viaţa de apoi este un lucru ce nu poate fi negat şi care este temelia la orice religie serioasă.

Teologul Răzvan Bucuroiu a fost unul care ne-a avertizat că trebuie să fim cât se poate de conştienţi de ce alegem când ajungem să slujim Biserica: "la fel este şi în demnităţile eclesiale, cu importanta precizare că aici operează harul divin cu care sunt înzestraţi lucrătorii ogorului Domnului. Şi de ale cărui roade vor da seama în viaţa de apoi, la Judecata finală. Dar şi aici, repet, regulile de conducere/călăuzire sunt asemănătoare. Orice preot, orice stareţ, orice episcop trebuie - pe lângă şcolile absolvite - să fie un lider autentic. Să aibă harismă personală, să aibă calităţi morale incontestabile (şi nu detestabile), să fie - tocmai în pofida puterii uriaşe cu care a fost învestit de Biserică - un servitor al tuturor şi un vrednic urmaş al lui Hristos. Care creionează limpede „fişa postului" în Evanghelia după Matei 20, 26-28: „Ci care între voi va vrea să fie mare să fie slujitorul vostru. Şi care între voi va vrea să fie întâiul să vă fie vouă slugă, după cum şi Fiul Omului n-a venit să I se slujeas-că, ci ca să slujească El şi să-Şi dea sufletul răscumpărare pentru mulţi". Aşa stând lucrurile, putem uşor vedea care dintre păstorii noştri sufle-teşti calcă pe urmele Mântuitorului şi care împlinesc vocaţia trimiterii lor în faţa oamenilor care aşteaptă de la ei şi prin ei călăuzirea cea bună. Şi asta se împlineşte inclusiv prin exemplul personal al căpeteniei."[134]

Doi creştin ortodocşi simpli muncitori discutau într-o zi.

- Ştii ce?
- Ce?
- Tu chiar crezi că Dumnezeu este Tatăl nostru?
- Da.
- Cum poţi să fi sigur?
- Cred că Dumnezeu este Tatăl nostru fiindcă văd că mi-a dat viaţă şi tot El m-a ajutat să ajung până la această frumoasă vârstă.
- Asta aşa este.
- Şi mai este ceva.
- Ce?
- Vezi tu noi nu spunem în rugăciune Tatăl meu.
- Ci Tatăl nostru.
- De ce?
- Fiindcă nu suntem egoişti şi individualişti.
- Adică recunoaştem că avem acelaşi Tată din cer?
- Da.
- Frumos.
- Aşa este.
- Când spunem Tatăl nostru ei bine ajungem să fim într-o profundă comuniune de iubire agapică unii cu alţii.
- Crezi?
- Da.
- Poate aşa este.
- Sigur că aşa este.
- Dar cum să ne raportăm la Tatăl nostru?
- Cu recunoştinţă.
- Se poate?
- Da.

[134] Răzvan Bucuroiu Ziarul Lumina https://ziarullumina.ro/opinii/repere-si-idei/judecata-de-apoi-este-chiar-astazi-dar-fara-judecator-deocamdata-183797.html (accesat pe 17.08.2025).

- Cum?
- Cu evlavie şi smerenie.
- Nu prea înţeleg.
- Te voi face să înţelegi.
- Te rog.
- O să îţi spun o pildă.
- Care?
- Se spune că era un împărat care este extrem de credincios.
- Frumos.
- Ei bine supuşii lui de la curte erau cam lipsiţi de evlavie.
- De ce?
- Când venea ora mesei ei se puneau la masă şi începeau să mănânce fără să facă nici o rugăciune.
- Urât.
- Aşa este.
- Şi?
- Împăratul s-a gândit să le dea o lecţie.
- Ce lecţie?
- A chemat mai mulţi slujitori credincioşi şi le-a spus aşa.
- Ce?
- Uite când începe masa cu curtenii mei voit să veniţi şi să furaţi din mâncarea de pe masă.
- Bine, aşa vom face.
- A doua zi a venit ora mesei la palat.
- Şi?
- Ca de obicei curtenii au venit şi au începută să mănânce fără să facă nici o rugăciune în prealabil.
- Urât.
- Au venit slujitorii regelui şi au început să fure mâncare de pe masă.
- Hei, voi ce faceţi?
- Nu au primit nici un răspuns.
- Hei, nu vă este ruşine să ne furaţi mâncare?
- Nici un răspuns.
- Maiestate se poate una ca asta?
- Ce?
- Cum te faci că nu vezi că au furat, pentru că din faţa ta au furat!
- Şi cu ce v-a deranjat?
- Păi cum împărate, nu-i frumos să ai o asemenea atitudine faţă de împăratul tău.
- Adică?
- Să furi de pe masa lui.
- Bine spus! Dar ia să vă întreb eu...
- Ce?
- Voi care mâncaţi şi uitaţi să îi mulţumiti lui Dumnezeu, nu sunteţi oare nişte tâlhari care furaţi de pe masa Lui? Uitând că El este cel ce creste şi hrăneste lumea?
- Aşa este, au spus curtenii.
- Şi s-au ruşinat curtenii la vorbele acestea şi au plecat capetele![135]
- Frumoasă povestea.
- Cred că este adevărată.
- Este adevărat că deşi lumea se roagă cu Tatăl nostru nu îi este recunoscătoare.
- Aşa este.
- Nu eram conştient de acest sentiment de recunoştinţă care trebuie să Îl avem faţă de Dumnezeu Tată.
- Este unul esenţial.

[135] https://www.parohiaafumati1.ro/archives/3308 (accesat pe 31.07.2025).

- Cred.
- Acum eşti lămurit?
- Sunt.
- Mă bucur.
- M-ai ajutat să văd adevărul.
- Plăcerea a fost de partea mea.

Iată ce spunea teologul Răzvan Bucuroiu despre ce calităţi trebuie să aibă un slujitor al lui Dumnezeu Tatăl: „mentalul, dar şi aşteptările oamenilor s-au schimbat enorm în ultimele decenii, turma nu este compactă ca înţelegere, dorinţă şi nivel duhovnicesc, aplicarea canoanelor cere lămuriri intense. Cei conduşi au aşteptări mai mari, compară, citesc, văd cum procedează alţii, călătoresc, se informează, comentează. Calitatea misiunii s-a modificat dramatic, ea se personalizează pe zi ce trece, se mută de la om la om, de la suflet la suflet. Categoriile „mari", norodul credincios nu mai este ca în trecut, nu mai rezonează la aceiaşi stimuli emoţionali. De aceea, atunci când păstorul greşeşte, el greşeşte mai abitir, căci greşeala lui apare - în secunda următoare - în văzul întregii lumi. Perdeaua deciziilor controversate nu mai există, şoapta cabinetului este amplificată instantaneu în reţelele de socializare, documentele nu mai sunt „interne", buzele nu mai sunt pecetluite. Totul a devenit transparent, ca la Judecata de Apoi, dar cu mii şi mii de juraţi ad hoc: oamenii simpli, bine sau rău intenţionaţi. Avocaţii sunt din ce în ce mai puţini, grefieri deloc."

Aşadar, să ne păstrăm cumpătul duhovnicesc şi dreapta judecată omenească, să rămânem cu toţii în „fişa postului" definită de Hristos: păstori şi credincioşi. Să nu ne facem viaţa un infern unii altora, să nu cârtim când nu e cazul ca nişte nemintoşi, nici să nu tăcem atunci când ar trebui să rostim adevărul. Dar Adevărul, nu „adevărurile" de duzină ale unuia sau altuia."[136]

Totuşi este bine să ştim că nu trebuie să ne plasăm aşteptările cu privire la Dumnezeu Tatăl numai în lumea şi viaţa de apoi. Se ştie în acest sens că de mai multe ori Dumnezeu Tatăl ne răspunde de rugăciuni chiar în această viaţă. Se ştie de cazul unui farmacist că într-o noapte a fost trezit de un băiat care i-a cerut un medicament pentru mama lui grav bolnavă. Buimac de somn ei bine farmacistul i-a dat băiatului o otravă. Când şi-a dat seama era prea târziu, băiatul deja plecase. A ieşit în stradă să îl caute dar nici urmă de el. Deznădăjduit a început să se roage:

- Doamne ajută-mă! Doamne fă ceva ca medicamentul să nu ajungă la destinaţie.

La scurt timp a apărut băiatul cu pricina.

- Domnule farmacist mai îmi puteţi da încă odată acel medicament fiindcă m-am împiedicat şi am scăpat sticluţa care s-a spart?

Se spune că farmacistul a respirat uşurat fiindcă şi-a dat seama că rugăciunea lui a fost ascultată.[137]

Evident că un ateu şi un necredincios nu ar crede că rugăciunea farmacistului a fost ascultată de Dumnezeu Tatăl ci mai mult ar spune că a fost o

- coincidenţă,
- o întâmplare fericită
- sau noroc.

Noi creştinii ortodocşi însă ştim că avem un Tată în cer care ne ascultă toate rugăciunile. Nu trebuie să uităm de acest lucru.

Părintele Nicolae Achimescu spunea că de moarte nu suntem conştienţi nu numai noi oamenii ci şi unele animale: „fără îndoială, astăzi, la început de mileniu al treilea, ştim cu mult mai multe decât se ştia cu un secol în urmă şi infinit mai mult decât înaintaşii noştri de acum câteva milenii despre fenomenul morţii, prezent în egală măsură atunci şi acum; datorită fluxului şi accesului la informaţie, dispunem în prezent de date statistice aproape complete privind răspândirea şi felul în care cei mai mulţi dintre contemporanii noştri îşi găsesc, mai devreme sau mai târziu, într-un fel sau altul, sfârşitul. Aceasta nu înseamnă, însă, că omul ar fi singura creatură a lui Dumnezeu conştientă de unicitatea fenomenului morţii; sunt şi multe animale care conştientizează unicitatea acestei ultime etape a vieţii. Să luăm doar exemplul elefanţilor, care atunci când unul dintre membrii grupului lor moare, rămân în jurul lui şi îi supraveghează trupul inert timp de mai multe zile. Bineînţeles, în tot acest timp, spre deosebire de om, elefantul nu

[136] Răzvan Bucuroiu Ziarul Lumina https://ziarullumina.ro/opinii/repere-si-idei/judecata-de-apoi-este-chiar-astazi-dar-fara-judecator-deocamdata-183797.html (accesat pe 17.08.2025).

[137] Dn Grigorie Comşa, *1000 de pilde pentru viaţa creştină* (Arad, 1929).

operează cu anumite concepţii despre viaţă, imaginaţie, fantezie sau cu speranţa accesului spre împărăţia morţilor, aşa cum apare ea într-o religie sau alta."[138]

Moartea este o mare piatră de poticnire dacă este să ne gândim la relaţia noastră cu Dumnezeu Tatăl. Este cu adevărat greu să crezi că ai un Tată în cer dacă ştii că vei murii. De ce nu face El nimic ca să stopeze moartea din lumea noastră? Ei bine răspunsul creştinismului ortodox la această problematică este că Dumnezeu Tatăl nu a creat moartea ci numai o îngăduie şi va venii un moment – numai de El ştiu – când morţii vor învia. Nu ştim acel moment dar ştim că el va exista fiindcă au fost mai mulţi sfinţi care au avut descoperiri în acest sens. La fel de bine moartea ştim că a intrat în lume prin faptul că primii oameni Adam şi Eva nu au făcut ascultate de Dumnezeu şi i-au încălcat porunca. Se pare că Dumnezeu ne-a voit nemuritori atât cu sufletul cât şi cu trupul.[139]

Iată ce spunea în acest sens tot părintele Nicolae Achimescu: „din perspectivă religioasă, în general, şi creştină, în special, aşa cum se ştie, moartea este percepută ca o „poartă spre viaţă" (mors janua vitae), spre viaţa veşnică. Având în vedere, însă, faptul că viziunea (cel puţin fizică, materială) a omului asupra morţii se modifică de-a lungul perioadelor istoriei, multă lume se întreabă astăzi, după cum se va întreba şi pe parcursul mileniilor următoare, dacă nu cumva această percepţie s-a îndepărtat şi s-ar putea îndepărta tot mai mult de cea religioasă tradiţională. Ba mai mult decât atât, se întreabă astăzi şi se va întreba pe mai departe ce consecinţe pot surveni mintal şi experimental vizavi de fenomenul morţii.

Dincolo de orice semnificaţie religioasă, astăzi lumea înţelege moartea tot mai mult ca pe ceva natural. Asistăm la o naturalizare a fenomenului morţii, la o percepţie a ei ca rezultat al unei simple evoluţii a naturii. La fel de adevărat, deşi într-o mai mică măsură, descoperim şi o tendinţă de a protesta împotriva naturalizării morţii, adepţii ei susţinând că doar viaţa ar fi o stare naturală, întreruptă brutal de moarte (vezi Simone de Beauvoir, Ein sanfter Tod, Reinbeck/Hamburg, 1986, p. 119 sq.)."[140]

După cum am spus cea mai mare probă a credinţei noastre în Dumnezeu Tatăl este moartea. Aceasta fiindcă până la învierea de obşte moartea este iereversibilă. Totuşi, este bine să ştim că pentru cei ce cred în Dumnezeu Tatăl moartea este o nouă posibilitate: este vorba de posibilitatea de a intra în comuniune cu Tatăl nostru din cer.

După cum am spus lumea noastră este o lume departe de a fi ideală în care

- diviziunile,
- individualismul exacerbat,
- erotismul şi pornografia,
- crima şi războiul
- sau violenţa şi agresivitatea

de mai multe ori ajunge să fie cultivate la cote planetare.

Părintele Nicolae Achimescu ne spunea că trebuie să ştim că în cele din urmă la fel cum naşterea nu este în puterea noastră ei bine nici moartea nu este ceva asupra căreia noi avem putere: „toată lumea este de acord că, asemenea naşterii, moartea reprezintă un eveniment cu totul excepţional, care se produce doar o singură dată în viaţa fiecăruia; ne naştem, pentru ca apoi să ne înscriem, mai mult sau mai puţin conştient, pe acest drum al vieţii care, mai devreme sau mai târziu, ne conduce inevitabil spre moarte, spre acest ultim eveniment al biografiei noaste pământeşti, indiferent de semnificaţia pe care i-o conferim. De-a lungul istoriei, atât viaţa, cât şi moartea au fost privite când cu veneraţie, când cu teamă; şi tot la fel, au fost însoţite de tot felul de superstiţii şi tabu-uri. Dacă alte evenimente „naturale", cum ar fi succesiunea anotimpurilor anului sau a zilei şi nopţii, pot fi predicţionate cu precizie, nu acelaşi lucru se întâmplă în cazul naşterii, dar mai ales al morţii. Cele două evenimente pot fi controlate încă şi astăzi, în pofida marilor cuceriri ale ştiinţei, doar într-o mică măsură de către om. În consecinţă, omul, în general, dar mai ales omul care are o credinţă şi o viaţă religioasă autentică, rămân la convingerea că cele două evenimente unice din viaţa fiecăruia sunt controlate de undeva din afară (e vorba de Dumnezeu, de Dumnezeul personal, aşa cum Îl întâlnim în creştinism, dar şi în alte religii, sau de karma, de potenţialul energetic karmic, aşa cum apare în marile religii ale Orientului Îndepărtat, cum ar fi hinduismul, budismul etc.). Din această perspectivă, doar Dumnezeu sau karma pot hotărî când

[138] Nicolae Achimescu, Ziarul Lumina https://ziarullumina.ro/opinii/repere-si-idei/moartea-intre-poarta-spre-viata-vesnica-si-simplu-eveniment-statistic-36908.html (accesat pe 17.08.2025).

[139] A se vedea Vasilios Bacoianis, *Sufletul după moarte. Călătoria sufletului după moartea trupească* (Bucureşti, 2013).

[140] Nicolae Achimescu, Ziarul Lumina https://ziarullumina.ro/opinii/repere-si-idei/moartea-intre-poarta-spre-viata-vesnica-si-simplu-eveniment-statistic-36908.html (accesat pe 17.08.2025).

începe viaţa şi când se sfârşeşte ea prin moarte. Ca atare, atât viaţa, dar mai ales moartea, se află în afara oricărui control din partea omului sau naturii."[141]

Moartea ne înspăimântă. Vedem cum semenii de ai noştri cu care zilele trecute râdeam şi ne bucuram acum sunt pur şi simplu coborâţi în mormânt. Totuşi Dumnezeu Tatăl ne-a lăsat în această lume speranţa în viaţa de apoi. Avem speranţă dincolo de moarte prin faptul că ştim că Iisus a înviat şi la un moment dat toţi morţii vor învia.

Ceea ce ne spune creştinismul ortodox este că în această lume nu este operativ numai Dumnezeu Tatăl ci la fel de bine şi diavolul. Diavolul este autor al morţii şi nu trebuie să Îl învinovăţim pe Dumnezeu Tatăl pentru ceva ce el nu a creat şi nici nu a intenţionat să aducă în existenţă.

Dogmatica creştin ortodoxă ne spune că ceea ce este mormântul pentru trup acea este iadul pentru suflet. Iată ce spunea tot părintele Nicolae Achimescu: „în contrast cu aceasta, naturalizarea morţii înseamnă o trecere crescândă a fenomenului morţii în subordinea şi sub controlul omului. Naturalizarea naşterii este astăzi un fapt contestat de tot mai puţină lume. Este suficient să amintim de planning-ul familial, fertilizarea in vitro, anticoncepţionalele, mamele purtătoare sau chiar de planning-ul făcut pe baza unor oculte şi atât de controversate horoscoape. E adevărat, comparativ cu naşterea, moartea este încă departe de a fi naturalizată; dar, dacă ne gândim la faptul că mulţi oameni apelează la diferite forme de eutanasie, suiciduri, avorturi etc., este limpede că, mai devreme sau mai târziu, şi moartea ar putea intra sub controlul exclusiv al omului, ignorându-L pe Dumnezeu.

Tocmai de aceea, felul cum este percepută moartea va conduce la alte şi alte întrebări fundamentale. De pildă, cum va influenţa naturalizarea morţii concepţia omului despre moarte sau cum vor reacţiona religiile în acest context. Dat fiind faptul că oricare dintre religii se fundamentează, în principal, pe revelaţie, e de presupus că naturalizarea fenomenului morţii va întâmpina o reacţie de respingere, chiar dacă nu unitară, din partea comunităţilor religioase; acestea vor interpreta de fiecare dată, şi pe drept cuvânt, această atitudine ca pe un fel de „dez-divinizare" a omului, a „naturii", aşa cum foarte sugestiv se exprima Schiller."[142]

Este mai greu de făcut dar trebuie să ştim că speranţa şi nădejdea creştin ortodoxă sunt unele care pot trece chiar de pragul morţii. Aceasta fiindcă mai toate religiile lumii sunt unele care vorbesc de

- rai
- şi iad.

Chiar şi religiile primitive animiste şi totemiste vorbesc de spirite bune care iasă din rai şi de spirite rele care iasă din iad.[143]

După cum am spus este bine să ştim că prin credinţă în Dumnezeu Tatăl ajungem să vedem că nu toate lucrurile se reduc la această viaţă ci la fel de bine mai urmează o viaţă pe care trebuie să ajungem să o folosim în favoarea noastră. Ceea ce ne spune credinţa creştin ortodoxă este că Dumnezeu Tatăl nu se bucură de pierzania noastră. Acest lucru este afirmat din cele mai vechi timpuri de Sfântul proroc Iezechil: "căci Eu nu voiesc moartea păcătosului, zice Domnul Dumnezeu; întoarceţi-vă deci şi trăiţi!" (Iezechil 18, 32).

Iată ce spunea despre rugăciunea Tatăl nostru Sfântul Nicolae Velimirovici: "binefacerile cele mari oamenii le aşteaptă de la marii binefăcători. Bunătăţile cele mari le cer de la marii bogătaşi. Cine este cel mai mare binefăcător, şi cine e cel mai mare bogătaş? Fără îndoială, Dumnezeu.

Ce am cerut noi, ca şi Creştini şi neam creştinesc, de la Dumnezeul nostru?

„Să luăm mai întâi rugăciunea Domnească, Tatăl nostru. Ce cerem de la Dumnezeu în această rugăciune? Mai întâi, să se sfinţească numele lui Dumnezeu – să se sfinţească, iar nu să se hulească. Al doilea lucru, să vină împărăţia lui Dumnezeu, împărăţia părintească – iar nu una tiranică şi sălbatică. Al treilea, să se facă voia Tatălui nostru pe pământ precum este şi în ceruri, între oameni precum este şi între îngeri. Al patrulea, ca Tatăl din ceruri să ne dea pâinea cea spre fiinţă şi să ne ferească de lux, lăcomie şi de iubirea de sine. Al cincilea, să ne ierte datoriile, precum şi noi iertăm altora. Al şaselea, să ne ferească de căderea în ispită, ce ne vine din poftele trupeşti şi din cursele diavoleşti. Şi al şaptelea, să ne izbăvească de vrăjmaşul nostru cel viclean, care vrea să ne otrăvească cu rele şi să ne ademenească în vizuina răutăţilor sale.

---

[141] Nicolae Achimescu, Ziarul Lumina https://ziarullumina.ro/opinii/repere-si-idei/moartea-intre-poarta-spre-viata-vesnica-si-simplu-eveniment-statistic-36908.html (accesat pe 17.08.2025).

[142] Nicolae Achimescu, Ziarul Lumina https://ziarullumina.ro/opinii/repere-si-idei/moartea-intre-poarta-spre-viata-vesnica-si-simplu-eveniment-statistic-36908.html (accesat pe 17.08.2025).

[143] A se vedea Hiroshi Obayashi, *Death and Afterlife: Perspectives of World Religions* (Praeger Paperback, 1991).

După cum vedeți, frații mei, nicăieri nu cerem, nici nu am cerut de la Dumnezeu să ne dea „cultură” sau „civilizație”.[144]

În fața morții este bine să ne dăm seama că Dumnezeu Tatăl este speranța noastră

- ultim,
- finală
- și totală.

Aceasta fiindcă este bine să știm că după cum nașterea nu este în puterea noastră la fel de bine nici moartea nu este în puterea noastră. Moartea este una dintre cele mai mari probleme pentru toate religiile. Din cele mai vechi vremuri oamenii au voit să îi găsească o soluție și un răspuns. Soluția și răspunsul în fața morții poate să vină numai de la Dumnezeu Tatăl. Este adevărat că în fața morții mai mulți își pierd credința în Dumnezeu Tatăl. Este cumva și firesc. Aceasta fiindcă după cum știm nimeni nu vrea să moară.

“Rugăciunea „Tatăl Nostru” este cea mai importantă rugăciune pentru creștinii din întreaga lume. Aceasta este rostită, în special, în momente de deznădejde, atunci când singura speranță de a îndrepta o situație este văzută în puterea lui Dumnezeu.

Trebuie precizat că aceasta este una dintre cele mai vechi rugăciuni și a fost rostită, pentru prima dată, de către Iisus Hristos în timpul Predicii de pe muntele Sinai, când apostolii și ucenicii L-au rugat să îi învețe să se roage.

Rugăciunea „Tatăl Nostru” a fost rostită pentru prima dată de către Iisus Hristos în limba aramaică, însă cele mai vechi texte ale acesteia sunt în limba greacă. Trebuie precizat că limba latină a fost limba dominantă a creștinismului, iar rugăciunea este o traducere din greaca veche.

În prezent, există mai multe versiuni a rugăciuni, după Evanghelia lui Luca și după Evanghelia lui Matei. La creștini-ortodocși este folosită varianta după Evanghelia lui Matei, unde este invocată Sfânta Treime.

„Tatăl nostru Care ești în ceruri, sfințească-Se numele Tău, vie împărăția Ta, fie voia Ta, precum în cer așa și pe pă-mânt. Pâinea noastră cea de toate zilele dă-ne-o nouă astăzi și ne iartă nouă greșelile noastre, precum și noi iertăm greșiților noștri. Și nu ne duce pe noi în ispită, ci ne izbăvește de cel rău. Că a Ta este împărăția și puterea și mărirea, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin”.

Atunci când este rostită această rugăciune, credincioșii își aduc aminte de ceea ce este important pe lume: Dumnezeu Tatăl, Dumnezeu Fiul și Dumnezeu Duhul Sfânt.”[145]

Doi logicieni discutau într-o zi.

- Știi ce?
- Ce?
- Este logică credința în Dumnezeu Tatăl?
- Da.
- De ce?
- Fiindcă ea ne leagă cu sursa noastră existențială.
- În ce sens?
- Orice om își dă seama că există logică în această viață.
- Adică?
- Nu există ceas fără ceasornicar?
- Așa este.
- Nu există cosmos fără un Creator?
- Da.
- Și atunci este clar că credința noastră este logică nu?
- Așa este.
- Dar de ce întrebi?
- Este logic ca Dumnezeu Tatăl să ne lase să murim?
- În sens biblic da.
- Adică?

[144] Nicolae Achimescu, Ziarul Lumina https://ziarullumina.ro/opinii/repere-si-idei/moartea-intre-poarta-spre-viata-vesnica-si-simplu-eveniment-statistic-36908.html (accesat pe 17.08.2025).

[145] https://bzb.ro/stire/cine-a-scris-tatal-nostru-a172751 (accesat pe 17.08.2025).

- Dumnezeu le-a spus primilor oameni că dacă vor mânca din pomul cunoştinţei binelui şi răului vor murii.
- Şi?
- Ei nu au ascultat de Dumnezeu.
- Deci moartea a venit ca un produs al neascultării?
- Da.
- Nu știu ce să spun.
- O să îţi spun o pildă despre ce înseamnă să asculţi de Dumnezeu Tatăl.
- Te ascult.
- Îngerul Mihail, pentru că nu s-a supus poruncii lui Dumnezeu de a lua sufletul unei femei sărmane, care născuse două fetiţe, a fost pedepsit să locuiască pe pământ, în chip de om, până ce va afla răspunsul la trei întrebări
- Care?
- 1) Ce este înlăuntrul oamenilor?
- 2) Ce nu ştie omul?
- 3) Cum trăiesc oamenii?
- Înțeleg.
- Astfel, s-a pomenit deodată singur şi gol în mijlocul drumului, într-un sat.
- Şi?
- A trecut pe lângă el un om, care s-a milostivit, la acoperit şi l-a luat la el. Acesta era un cizmar, numit Simion.
- Înţeleg.
- Când l-a dus acasă, nevastă-sa a început să-l certe, dar la urmă i s-a făcut milă de Mihail şi le-a dat să mănânce. Mihail a zâmbit. Într-o seară a venit un om să comande nişte ghete.
- Să mi le lucrezi bine, ca să mă ţină un an de zile! Mihail a zâmbit a doua oară.
- Şi?
- Peste vreo şase ani a venit o femeie cu două copile. A povestit că sunt orfane şi că le creşte ea şi le iubeşte ca pe ochii din cap. Mihail a zâmbit a treia oară.
- Şi?
- Atunci Simion l-a întrebat:
- Mihai, de ce, de când eşti la noi, ai zâmbit doar de trei ori?
- Atunci Mihail le-a povestit cine este şi le-a dezlegat şi sensul celor trei întrebări.
- Care?
- Când am venit pe pământ şi mi-era frig şi foame, nu ştiam ce voi face. Atunci ai venit tu şi m-ai acoperit şi m-ai luat acasă. Aici, femeia ta s-a necăjit că m-ai adus, dar când i-ai pomenit de Dumnezeu, s-a luminat şi ne-a dat să mâncăm. Atunci am înţeles prima întrebare: înlăuntrul omului este dragostea, şi am zâmbit. După un an de zile a venit omul acela şi a comandat ghetele. Dar noaptea a murit. Atunci am înţeles ce nu-i e dat omului să ştie: cât trăieşte.
- În sfârşit, după şase ani, a venit femeia cu copilele orfane: le-am recunoscut. Erau fetiţele femeii căreia nu voisem să-i iau sufletul. Au fost adoptate. Atunci am găsit răspunsul şi la cea de-a treia întrebare: cum trăiesc oamenii. Toţi cei care trăiesc, nu trăiesc numai prin ei, ci pentru că dragostea trăieşte în om. Cel care trăieşte în dragoste, trăieşte în Dumnezeu şi Dumnezeu trăieşte în el. Căci Dumnezeu este dragoste.
- Şi, Mihail, în vâlvătaie de foc, se ridică la cer.[146]
- Frumoasă povestea.
- Deci vezi, trebuie să avem încredere în Dumnezeu Tatăl.
- Dar uneori este aşa de greu.
- Este greu dar nu imposibil.
- Crezi?

[146] https://www.scechurch.org/lecturi/2021/12/6/pronia-i-iubirea-lui-dumnezeu (accesat pe 31.07.2025).

- Da.
- De ce?
- Fiindcă este singura noastră speranţă.
- Şi şansă?
- Da.
- Cred că ai dreptate.
- Sigur că am dreptate.
- Aşa este.

„Rugăciunea „Tatăl Nostru" este un cod, care este activat doar atunci când este spusă într-un anumit fel. Recitată însă ca o poezie nu aduce beneficii. Această rugăciune face referire la Spiritul Atotputernic pe care creştinii îl numesc Dumnezeu. Aşa cum spun şi versurile rugăciunii, acestui Spirit îi recunoaştem supremaţia în tot şi în toate, şi, noi, oamenii, ne dorim să trăim într-o lume identică şi aici pe pământ: „Precum în Cer aşa şi pe Pământ„. Primele şase versuri din rugăciune fac referire la aceste aspecte.

Activarea acestui cod nu se face doar când spunem efectiv rugăciunea ci trebuie să şi trăim în acord cu aceasta. Trebuie să ştim că nu recunoaştem supremaţia Domnului doar atunci când ne rugăm, ci trebuie s-o recunoaştem întotdeauna. Prin urmare este o iluzie că ulterior rugăciunii am avea dreptul să dăm uitării tot ceea ce am invocat arătând un comportament opus celui promis, aducând injurii, atribuind vini şi nemulţumiri."[147]

CONCLUZII

Cartea noastră se vrea un răspuns şi o meditaţie la una dintre cele mai mari probleme ae lumii noastre: cum putem să credem într-un Tată din cer într-o lume în care există moarte şi rău? Ceea ce am prezentat în această carte este că nu Dumnezeu Tatăl este autor al morţii şi răului din lumea noastră ci diavolul. Totuşi, Tatăl nostru din ceruri are putere peste diavol şi prin rugăciune şi nevoinţă putem să ne ridicăm deasupra diavolului. Am arătat în această carte că învierea lui Iisus din morţi ne spune că va venii un timp – deşi nu ştim când – când toţi vor învia din morţi.[148]

Iată ce spunea teologul Ioan Popoiu despre rugăciunea Tatăl nostru: "Rugăciunea „Tatăl nostru" sau „Rugăciunea Domnească" reprezintă cu siguranţă fragmentul biblic cel mai cunoscut de către creştini. De mici copii învăţăm să ne rugăm aşa cum Însuşi Domnul Iisus Hristos i-a învăţat pe ucenicii Săi, acum două mii de ani. În minţile şi pe buzele creştinilor care s-au perindat de-a lungul atâtor generaţii s-a aflat aceeaşi formulă, valabilă tot atât de mult peste veacuri. Desigur, forma rugăciunii pe care am învăţat-o este cea prezentă în Evanghelia după Matei (6, 9-13), în timp ce versiunea expusă în pericopa evanghelică a acestei zile diferă puţin, însă nu esenţial.

Despre rugăciunea „Tatăl nostru" s-au scris numeroase comentarii, de la Sfinţii Părinţi şi până la teologi ai vremurilor noastre. Cel mai cunoscut comentariu nou este, cu siguranţă, cel al părintelui Constantin Galeriu, pe care mulţi ni-l aducem aminte ca unul care întruchipa cât se poate de bine calitatea de părinte, tată duhovnicesc, povăţuitor pe pământ şi, totodată, călăuză către cer."[149]

Crezul în Tatăl nostru din cer este unul fundamental în creştinismul ortodox şi pentru acest lucru am ales să arătăm în această carte faptul că sunt mai multe

- dileme,
- neclarităţi
- şi neînţelegeri

cu privire la cum ajunge acest Tatăl din cer să lucreze în această lume. Am dat în această carte 14 exemple din tradiţia ascetică creştin ortodoxă care ne spun că Dumnezeu Tatăl este unul care are

- judecăţi
- şi consideraţii

care sunt mai presus de mintea noastră.

---

147 https://www.monitorfg.ro/2021/09/20/rugaciunea-tatal-nostru-este-un-cod-ca-a-ta-este-imparatia-si-marirea-si-puterea-si-slava/ (accesat pe 17.08.2025).

148 A se vedea *Înviatul din Nazaret. Convorbiri duhovniceşti cu † Ioan al Banatului* (Bucureşti, 2017).

149 Ioan Dumitru Popoiu, Ziarul Lumina https://doxologia.ro/despre-tatal-nostru-despre-puterea-iertarii-cea-rugaciunii (accesat pe 17.08.2025).

Dacă avem răbdare şi credinţă vom ajunge să ne dăm seama cum operează şi lucrează Dumnezeu Tatăl în lumea noastră. Evident că Dumnezeu Tatăl fiind infinit nu vom ajunge niciodată să îi cunoaştem judecăţile şi raţiunile Lui care sunt infinit mai bune şi mai eficiente decât alte noastre.

Despre faptul că Dumnezeu Tatăl este Cel care ne hrăneşte ei bine tot teologul Ioan Dumitru Popoiu spunea: „un punct de diferenţă vizibilă între rugăciunea pe care o rostim zilnic de mai multe ori şi cea din Evanghelia de la Luca este versetul: „pâinea noastră cea spre fiinţă, dă-ne-o nouă în fiecare zi". Cvasi-eternul „astăzi" e înlocuit aici prin repetabilul „în fiecare zi". Cel de-al treilea Evanghelist pare că explică mai „pământeşte" anumite cuvinte, sintagme şi situaţii. Aşa face şi un pic mai departe, când ajunge la versetul despre iertare: „Şi ne iartă nouă păcatele noastre, căci şi noi înşine iertăm tuturor celor ce ne greşesc nouă". Încă o dată, mult mai clar, deşi mai puţin poetic, Evanghelistul iconar şi medic concretizează iertarea dumnezeiască. Ea vine asupra noastră aproape în relaţie de cauză-efect. Ni se dă, de către Dumnezeu, iertare pentru păcate, tocmai pentru că iertăm tuturor celor care ne-au greşit. Nu e doar o condiţie, ci şi împlinirea unui fapt. Luca nici nu se îndoieşte că noi chiar iertăm pe toţi cei care ne greşesc. Aceasta ar trebui să ne dea serios de gândit, să analizăm cât de mult suntem iertaţi noi de Dumnezeu dacă judecăm, urâm, ţinem minte, valorizăm diferit, facem categorii de oameni. Cu siguranţă că mai avem de lucrat la relaţia cu semenii, ca să primim iertarea dumnezeiască întru toate."[150]

Este bine să ştim că într-o lume în care

- moartea
- şi răul

fac ravagii ei bine mângâierea şi speranţa noastră ultimă este Tatăl nostru Cel din cer.

Este adevărat că în lumea noastră există moarte, rău şi suferinţă dar totuşi noi avem un Tată în cer care ne iubeşte şi care sub o formă sau alta ne poartă de grijă prin pronia Lui.

Ceea ce am voit să arătăm în această carte este că la Dumnezeu Tatăl nimic nu este întâmplător. La fel de bine nici un lumea noastră nimic nu este întâmplător. Am arătat în această carte că în faptele şi în evenimente care nu au pentru noi nici

- o logică,
- un sens
- sau o noimă

ei bine nu aşa stau lucrule şi pentru Dumnezeu Tatăl.[151]

Despre faptul că Dumnezeu Tatăl ne iertă greşeşile noastre la fel cum şi noi intertăm celor care ne greşesc teologul Ioan Dumitru Popoiu spunea: „a doua parte a Evangheliei explică şi modul în care Dumnezeu ne iartă pe noi, chiar dacă de fapt nu am reuşit să iertăm deplin pe alţii. Această explicaţie ne parvine prin intermediul unei pilde. Mântuitorul povesteşte despre un om care e deranjat în miez de noapte de vecinul care primise un oaspete neaşteptat. Vecinul bate la uşă, trezeşte pe omul acela, ba poate chiar şi pe copiii lui. O imagine foarte plastică, similară poate cu una din Amintirile din copilărie ale iubitului scriitor Ion Creangă, care descrie culcuşul situat deasupra cuptorului. Revenind la ale noastre însă, Domnul Iisus explică faptul că omul din pildă tocmai din cauza deranjului se osteneşte şi ajută pe vecin cu ceva de mâncare. Eroul pildei nu spune: „e târziu, nu mă deranjez". Aşadar, pentru îndrăzneala în miez de noapte a vecinului, ştiind că acela nu ar îndrăzni dacă nu ar fi la mare nevoie, îl ajută. Aceasta e o aluzie la faptul că şi noi, bătând la uşa Domnului oricând ne rugăm lui, fie ziua, fie în miez de noapte, primim iertare chiar dacă nu meritărm. Chiar dacă după criterii omeneşti e ca şi cum am deranja pe cineva bătând la uşa lui la o oră nepotrivită, ba mai suntem şi parţial străini, prin păcatele noastre, adică nu chiar de-ai casei, totuşi Bunul Dumnezeu ne răspunde."[152]

Sunt mai mulţi care cred că Tatăl din cer nu este nimic mai mult decât un tată pământesc. Ei bine după cum ştim Tatăl din cer a creat nu numai lumea noastră ci la fel de bine o lume a îngerilor dintre care cam o treime au respins paternitatea Lui şi au creat iadul.

---

[150] Ioan Dumitru Popoiu, Ziarul Lumina https://doxologia.ro/despre-tatal-nostru-despre-puterea-iertarii-cea-rugaciunii (accesat pe 17.08.2025).

[151] A se vedea Radu Teodorescu, *Supraviețuirea duhovnicească în necazuri și încercări* (Cugir, 2018).

[152] Ioan Dumitru Popoiu, Ziarul Lumina https://doxologia.ro/despre-tatal-nostru-despre-puterea-iertarii-cea-rugaciunii (accesat pe 17.08.2025).

Este această lume a demonilor cea care de mai multe ori nu ne lasă în pace pe noi oamenii şi tot demonii sunt cei care au introdus – este adevărat cu acceptul omului – moartea în lume.

La fel de bine am arătat în această carte că a fost Iisus cel care ne-a deschis calea spre Tatăl cel din cer. Lui Iisus îi datorăm faptul că Îl putem chema pe Dumnezeu Tatăl nostru. Am mai arătat în această carte că paternitatea lui Dumnezeu Tatăl nu se impune cu forţa. Acesta fiindcă sunt mai multe religii necreştine care resping credinţa şi crezul în Dumnezeu Tatăl. „În concluzie, mai adaugă Domnul Iisus: noi să cerem şi ni se va da, să batem la uşa Domnului şi El ne va deschide. Prin aceasta nu se anulează ideea că ne iartă pe măsura în care noi iertăm. Dar ni se arată fiindcă, în mila Sa, Dumnezeu ne iartă mult mai mult decât am merita noi, cu condiţia ca noi să o cerem. Adică, rugându-ne, Îl avem aproape de noi pe Dumnezeu. Iar cu timpul, după cum spunea odinioară părintele Teofil Părăian, rugându-ne mult, vom obţine şi calitate. Tocmai prin rugăciune ajungem să ne curăţim de neajunsurile noastre şi să depăşim greutatea neputinţei de a ierta."[153]

În această viaţă este bine să ştim că omul este liber să Îl accepte sau să Îl respingă pe Dumnezeu Tatăl ca fiind Tatăl său. Acest lucru l-a subliniat şi Iisus în Pilda fiului risipitor care ştim că a cerut partea lui de avere de la tatăl său şi a plecat într-o ţară străină.

Prin urmare ţine de opţiunea noastră să acceptăm că avem un Tată în cer. Totuşi, dacă Îl respingem pe acest Tată din cer nu vor înceta să apară şi consecinţele. Cei care Îl resping pe Dumnezeu Tatăl vor ajunge în iad în viaţa de apoi. Aceasta fiindcă El ne vrea pentru Sine.

Am încercat să prezentăm în această carte faptul că deşi mai multe lucruri din viaţa şi lumea noastră nu au sens şi logică cum este

- moartea,
- suferinţa
- şi răul

în logica infinită şi veşnică a Tatălui din cer există o noimă şi pentru aceste lucruri. Trebuie să insistăm în rugăciune pentru ca aceste lucruri să ajungă să ne fie descoperite.[154]

Iată ce spunea teologul ortodox Olivier Clement despre Tatăl nostru: "prin urmare rugăciunea "Tatăl nostru" este singura rugăciune pe care ne-a lăsat-o Dumnezeu în mod direct, rostită chiar de gura Sa cea sfântă, toate celelalte rugăciuni ale Bisericii fiind insuflate de Duhul Sfânt dar trecute prin inima, mintea şi gura oamenilor. Tocmai de aceea această rugăciune este considerată mai deosebită decât toate celelalte, este dacă vreţi: rugăciunea rugăciunilor, conţinând în ea însăşi bogăţie de înţelesuri.

Este rugăciunea pe care Sfinţii Părinţi ne recomandă s-o spunem seara în faţa icoanei, dimineaţa, înainte şi după masă, în timpul zilei şi oricând avem nevoie de ajutorul Domnului. Această rugăciune este nelipsită din cultul Bisericii Ortodoxe, neexistând slujbă care să n-o conţină, rugăciunea "Tatăl nostru" făcând parte din rugăciunile începătoare. Rugăciunea această minunată o rostim noi, toţi creştinii botezaţi, la Sfânta Liturghie, înainte e a ne împărtăşi, ca semn de împăcare a tuturor între noi şi a tuturor cu Dumnezeu."[155]

Am spus în această carte este că este mai bine să ne bazăm pe Dumnezeu Tatăl şi pe logica şi raţiunea lui decât pe ceea ce considerăm noi că este

- bun,
- drept,
- ce ni se cuvine
- şi ceea ce meritäm.

De ce? Fiindcă fiind Tatăl nostru din cer ei bine El ştie mult mai mult ce este bine pentru noi. De mai multe ori ni s-a întâmplat să fim seduşi de unele lucruri şi mai apoi să fim dezamăgiţi de ele fiindcă au ajuns să se înşele aştepătrile.

Aceasta fiindcă Tatăl nostru din cer trebuie să ştim că ştie mult mai bine ce este bun şi ceea ce am nevoie. Problema este că cei mai mulţi dintre noi avem nu prea avem încredere în Tatăl nostru din cer. Suntem asemenea alpinistului care urcând un munte s-a împiedicat şi a rămas noaptea agăţat deasupra prăspastiei. I-a cerut lui Dumnezeu

---

153 Idem.

154 A se vedea Radu Teodorescu, *Metode de înfrângere a absurdului sau despre originile demonice ale absurdului* (Cugir, 2023).

155 Olivier Clement https://doxologia.ro/tatal-nostru-1 (accesat pe 17.08.2025).

Tatăl să Îl ajute şi El i-a spus să taie funia cu care era ţinut. Fiind noapte el credea că va murii. A doua zi a fost găsit mort ţinut de funie la un metru deasupra pământului dar îngheţat din pricina frigului.[156]

Iată ce spunea în acest sens teologul Lucian Dâncă: „în rugăciunea Tatăl nostru, comentată de majoritatea Sfinţilor Părinţi, se află condensată toată experienţa intimităţii omului cu Dumnezeu, „o rugăciune atât de scurtă şi plină de toate calităţile" (Sfântul Ambrozie de Milano, De mysterii). Iar Episcopul de Hipona conclude, la rândul său: „Totalul cererilor noastre -este de şapte; trei se referă la viaţa de acum. Sfinţească-se numele Tău, asta va fi mereu; vie împă-răţia Ta, această împărăţie va fi mereu; dă-ne nouă astăzi pâinea cea spre fiinţă, asta nu va fi întotdeauna; iartă nouă greşe-lile, asta nu va fi mereu; nu lăsa să intrăm în ispită, asta nu va fi mereu. Însă acolo unde există ispită, acolo există şi răul, deci este necesar să facem aceste cereri. Această rugăciune vă încurajează nu doar să învăţaţi să cereţi -Tatălui vostru care este în ceruri ceea ce doriţi, dar vă învaţă şi ceea ce trebuie să cereţi"! Omul, simplă creatură, zidit după „chipul şi asemănarea lui Dumnezeu" (Fac. 1, 26-27), este ridicat de Cuvântul întrupat la demnitatea de „fiu al lui Dumnezeu" şi „moşte-nitor al Împărăţiei cerului", acolo unde domnesc sfinţii care „şi-au spălat haina în sângele Mielului" (Ap 7, 14)."[157]

La un episcop înduhovnicit a venit un preot.

- Prea Sfinţite care sunt judecările lui Dumnezeu Tatăl?
- Sunt tainice.
- Adică?
- Se spune că Pentru a treia oară un tânăr cădea la concursul trienal. Îl tot urmărea ghinionul în vreme ce alţi învăţăcei, mai puţin înzestraţi şi mai puţin învăţaţi, aveau mai mult noroc. Plin de tristeţe el a plecat din capitală, înapoi spre satul natal, cu bocceaua în vârf de băţ.
- Şi?
- Surprins de furtună în munţi s-a adăpostit într-o peşteră, care era locuinţa unui bătrân şi înţelept călugăr.
- Înţeleg.
- Pustnicul l-a poftit să şadă pe singura „mobilă" din peşteră, un pat neted de piatră.
- Frumos.
- Trăgând cu coada ochiului la oala cu porumb, care fierbea, l-a întrebat cu bunătate pe tânăr, ce drum mai are de străbătut. Acesta i-a povestit despre eşecul său, despre dorinţa de a nu se da bătut, despre speranţele şi ambiţiile sale. Pustnicul l-a ascultat în tăcere, apoi l-a îndemnat să se lungească pe pat, să se odihnească, înainte de a-şi continua călătoria.
- Şi?
- După trei ani, tânărul a primit titlul de prim învăţat al împărăţiei. A cunoscut îndată gloria. Mai întâi şirul de serbări de neuitat: numele său proclamat de un crainic prin portavoce înaintea mulţimii adunate, apoi înmânarea solemnă a costumului de curte de către marele şambelan, procesiunea prin capitală, călare pe un cal alb, apoi până în satul natal, unde timp de câteva zile, serbările şi ospeţele s-au ţinut lanţ.
- Ce schimbare de situaţie.
- Şi-a luat apoi în primire înaltele îndatoriri publice, a urmat căsătoria cu cea mai frumoasă dintre ficele împăratului. Apoi, după câţiva ani, i s-au născut fii frumoşi şi a fost înălţat la rangul de prim-ministru. A ajuns pe culmea gloriei şi bogăţiei, din care s-a înfruptat timp de cincisprezece ani.
- Frumos.
- A urmat o năvălire a barbarilor. Primele bătălii au fost un dezastru pentru împărat. Chemat să preia comanda oştirii, a izbutit să-i respingă pe năvălitori, după care le-a cotropit ţinuturile şi l-a ucis pe regele lor.
- Nu se poate.
- Farmecul sălbatic, al reginei barbare l-a cucerit şi l-a subjugat. Mânat de patima nestăvilită, a uitat cu totul de soţie, de cămin, de datoria către rege şi ţară.
- Nu se poate.
- Zadarnic l-a chemat regele înapoi.

[156] https://prietendevremerea.ro/despre-increderea-in-dumnezeu/ (accesat pe 06.10.2025).

[157] Lucian Dâncă Ziarul Lumina https://ziarullumina.ro/teologie-si-spiritualitate/theologica/tatal-nostru-model-desavarsit-al-rugaciunii-168695.html (accesat pe 17.08.2025).

- Păi da.
- În cele din urmă regele său, s-a văzut nevoit să trimită oaste împotriva lui.
- Cred.
- Dar el s-a răzvrătit, a vrut să se împotrivească prin luptă, iar căpitanii săi l-au trădat şi l-au dat pe mâna împăratului.
- Şi?
- Cu toate rugăminţile soţiei sale, împăratul l-a condamnat la moarte.
- Înţeleg.
- În noaptea de dinaintea osândei întreaga viaţă i s-a perindat prin faţa ochilor: copilăria săracă, truda de învăţăcel, ascensiunea fulgerătoare, fericirea, patima îmbătătoare, rătăcirea şi prăbuşirea neaştepată.
- Şi?
- Tânărul a deschis ochii. Se afla în peşteră, culcat pe patul neted de piatră. Lângă el ghemuit, bătrânul îşi mesteca încet fiertura. Doar zgomotul uşor al lingurei lovind fundul oalei, abia mai desluşit decât cântecul focului, tulbura liniştea muntelui. Ploaia încetase.
- Tinere, lung vis ai mai avut, dar fiertura mea nu-i încă gata. Mai îngăduie-mi o clipă şi apoi fă-mi bucuria să împarţi cu mine acestă cină săracă.[158]
- Nu ştiam de această întâmplare Prea Sfinţite.
- Ştii care este logica ei?
- Că de multe ori ceea ce credem noi că este bine pentru noi nu este?
- Da.
- M-am gândit.
- De mai multe ori suferim pentru viaţa de anonimat sau de sărăcie pe care o avem.
- Şi este aşa?
- Nu.
- De ce?
- Fiindcă Dumnezeu Tatăl toate le lucră pentru binele nostru.
- Deşi nu pare?
- Da.
- Să ştiţi că nu m-am gândit la aceste lucruri.
- Mă bucur că ţi-am deschis noi perspective.
- Aşa este.
- Totuşi sunt mulţi care nu au avut norocul tânărului din povestea de mai sus.
- Fiindcă s-a întâlnit cu pustnicul?
- Da.
- De ce?
- Fiindcă ei nu cred că Tatăl din cer veghează asupra lor.
- De ce?
- Sunt seduşi de plăcerile lumii din jur.
- Şi ce este rău în aceasta?
- Este rău fiindcă cele mai multe sunt deşarte.
- Asta aşa este.
- Şi mai este ceva?
- Ce?
- Uităm foarte repede ce a spus Iisus.
- Ce anume?
- "Intraţi prin poarta cea strâmtă, că largă este poarta şi lată este calea care duce la pieire şi mulţi sunt cei care o află. Şi strâmtă este poarta şi îngustă este calea care duce la viaţă şi puţini sunt care o află" (Matei 7, 13-14).
- Aşa este.

[158] https://www.scechurch.org/lecturi/2024/3/27/visul (accesat pe 18.07.2025).

Este bine să ştim că deşi Dumnezeu Tatăl cel din cer nu poate să fie văzut totuşi El poate să fie simţit. Aceasta fiindcă el ne poartă de grijă şi tot El este Cel care ne-a adus la viaţă. Ceea ce este mai trist este că sunt mulţi care nu sunt recunoscători lui Dumnezeu Tatăl. De ce? Fiindcă cred că totul li se datorează numai lor şi ei au meritul pentru tot ceea ce au fost, sunt şi vor fi.

Prin urmare cum lucră Dumnezeu Tatăl în viaţa noastră? Vom da în acest sens o pildă care nu este prea cunoscută.

Peste un sat a venit o inundaţie. Ca să scape de furia apelor, un creştin s-a suit pe acoperişul casei, dar nici acolo nu era în siguranţă, deoarece apa creştea mereu.

Atunci s-a rugat:

-„Doamne, ajută-mă!".

La puţin timp, un vecin trece cu barca şi-l invită să urce ca să scape amândoi, dar creştinul spune

„Nu! Eu L-am rugat pe Dumnezeu să mă salveze, aşa că aştept ajutorul Lui."

Apoi un elicopter vine să-l salveze, dar el le dă acelaşi răspuns. În final moare, ajunge la Dumnezeu şi-L întreabă

„Doamne, de ce nu m-ai salvat?"

Dar Dumnezeu îi răspunde:

„Eu am trimis pe vecinul tău cu barca şi apoi elicopterul ca să te salveze. De ce n-ai acceptat mâna Mea întinsă spre tine?"[159]

Prin urmare este bine să ştim că într-un fel sau altul Dumnezeu Tatăl intervine în viaţa noastră dar şi noi trebuie să îi îngîduim ca El să fie lăsat să lucreze.

De cele mai multe ori adevărul este că ajungem să cădem în extreme:

- ori ne vedem părăsiţi total de Dumnezeu
- ori ne vedem total încrezători în propria individualitate.

Aceasta fiindcă se poate vedea că de cele mai multe ori lumea din jurul nostru merge din extremă în extremă.[160]

A crede şi a accepta ajutorul lui Dumnezeu Tatăl în nici un fel nu înseamnă să mergem din extremă în extremă. Iată ce spunea în acest sens teologul Cezar Hârloanu: „Hristos face apel la memoria fiecăruia dintre noi, la sentimentele pe care le aveam în momentele copilăriei. În general, copiii nu se îngrijesc de ziua de mâine, ce vor mânca, ce vor bea, cu ce se vor îmbrăca. Grijile acestea cad în sarcina propriilor părinţi. Ei sunt cei care se îngrijorează pentru ziua de mâine. Ei sunt cei care se întreabă ce vor pune pe masa propriilor copii, ce haine le vor pregăti, ce medicamente le vor da, dacă este cazul. Când eram copii aveam, în general, o singură grijă: cum să ne jucăm şi să ne bucurăm de fiecare clipă din viaţa noastră. Toate celelalte griji erau ale adulţilor. Când Hristos ne îndeamnă să nu ne facem griji pentru toate deoarece Tatăl nostru are grijă de ele, El ne cere să ne întoarcem la statutul de copii; de copii ai lui Dumnezeu. Versetele ulterioare arată acest lucru, „cine este omul acela între voi care, de va cere fiul său pâine, oare el îi va da piatră? Sau de-i va cere peşte, oare el îi va da şarpe? Deci, dacă voi, răi fiind, ştiţi să daţi daruri bune fiilor voştri, cu cât mai mult Tatăl vostru Cel din ceruri va da cele bune celor care cer de la El?" (7, 9-11).

Prin urmare, renunţarea la grijile vieţii presupune întoarcerea la statutul de copil. Un adult nu poate renunţa la ele. Conştienti-zarea filiaţiei divine ne aşază în detaşarea de grijile lumii. De aceea, cred că Evanghelia Duminicii a 3-a după Rusalii nu este un îndemn la renunţare, ci la redescoperirea calităţii noastre de fii ai Părintelui ceresc."[161]

Dezideratul acestei cărţi este să aducă o veste bună: că deşi trăim într-o lume cu multe probleme şi greutăţi dintre care cele mai grave sunt moartea, răul şi suferinţa, ei bine avem în Dumnezeu un Tată din cer care totuşi ne iubeşte.

Ar fi cea mai mare prostie să respingem iubirea Tatălui nostru din cer. La fel de bine este o mare tragedie că creştinii fiindcă sunt divizaţi nu ajung să se unească prin rugăciune şi credinţă pentru a se unii şi mai mult cu Tatăl nostru din cer.

---

[159] https://iubirepentruingeri.blogspot.com/2017/04/pilda-ajutorului-primit-de-la-dumnezeu.html (accesat pe 06.10.2025).

[160] A se vedea Radu Teodorescu, *Calea de mijloc a sfinţilor părinţi creştin ortodocşi într-o lume a extremelor* (Cugir, 2025).

[161] Cezar Hârloanu, Ziarul Lumina https://ziarullumina.ro/teologie-si-spiritualitate/evanghelia-de-duminica/dumnezeu-este-tatal-care-ne-poarta-de-grija-181584.html (accesat pe 15.08.2025).